TRST, torek 24. marca 1959
Leto XV. - Št. 71 (4225)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.
NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Nastop odvetnikov Tončiča in Kukanje na včerajšnji razpravi v Florenci

Benečanski partizani so se borili za skupno zavezniško stvar in zato morajo biti popolnoma oproščeni sleherne obtožbe

V ta namen naj sodišče uveljavi čl. 16 mirovne pogodbe ali pa katero koli drugo zakonsko odločbo, na podlagi katere so dejanja obtožencev nekazniva

(Od našega posebn. dopisnika)

FLORENCA, 23. — Po kratkem govoru odvetnika Turija, ki je na osnovi člena 151 kazenskega zakonika zahteval za obtoženca Fica Nicolo oprostilno razsodbo, ker dejanja ni izvršil, ali ker dejanje ni kaznivo, je pred tukajšnjim porotnim sodiščem spregovoril odvetnik Frane Tončič.

V uvodnih besedah je odv. Tončič omenil, da je odvetniški kolegij Della Pergola že v začetku tega procesa postavil zahtevo po uveljavljenju 16. člena mirovne pogodbe in da je tudi javni tožilec — kljub temu da je takrat odklonil takojšnje uveljavljenje tega člena v našem primeru — izjavil, da bo zahteval uveljavljenje tega člena, če se med razpravo v dokaznem postopku prepričal, da gre v tem primeru dejansko za dejanja nujnosti proti fašizmu in nemškemu okupatorju. V nasprotju s to svojo obljubo pa je vseeno odklonil uveljavljenje tega člena, dasi je dokazni postopek nesporno pokazal, da je pri benečanskih partizanih šlo izključno za takšna dejanja. To je tudi javni tožilec sicer odkrito in pošteno priznal, vendar pa je kljub temu smatral, da more za nekatere obtožence zahtevati obsodbo na osnovi 241. člena kazenskega zakonika, ne da bi za tako hudo obtožbo navedli kakršno koli konkretno dejanje, ki bi ga kdor koli od obtožencev izvršil s takim namenom.

V nadaljevanju je dr. Tončič poudarjal potrebo, da se mora sodišče — če hoče pravilno soditi — preseliti v takratne razmere. Pred seboj je treba imeti okoliščino, da so takrat meje padle in da se je pojavila narodnoosvobodilna borba ... etničnih meja, kar je ... aktualno spričo očitne ... ki jo je versajska mirovna pogodba predstavljala za razne narode, med njimi tudi za Slovence in Hrvate v mejah italijanske države. Upoštevati moramo, da danes niso več časi vestfalske mirovne pogodbe, dunajskega ali berlinskega kongresa, ko so se cepili ali ustvarjali ali ... z zemljepisne karte s ... drugačnim kriterijem. Po prvi svetovni vojni je vprašanje narodnostnih manjšin predstavljalo važno postavko v mednarodnem življenju in v takratnem Društvu narodov obstajal Kongres narodnih manjšin, v katerem so bili zastopani tudi Slovenci in Hrvati pod Italijo. Narodne manjšine so tako postale predmet mednarodnega prava in njihova zaščita je postala obveza za vse članice Društva narodov. Če bi italijanski narod imel ljudi takega političnega formata, kot so bili na primer Cavour, Mazzini ali tudi Machiavelli, ki bi razumeli tega vprašanja, bi morali ... tisti most med italijanskim in slovanskimi narodi, ki bi Italiji prihranil poznejšo bridko ... Tako pa so se raje odločili za politiko sile in raz..., kar pa je imelo za posledico, da se je med slovensko in hrvatsko narodno manjšino v Italiji razplamtel upor, ki je zajel tudi Beneške Slovenije.

Po tezi se je javni tožilec skliceval na zakonitost, ko je priznal, da se je po 8. septembru 1943 zrušil ... italijanski pravni red, kar je točno — povsem pa je obdržal pri življenju 241. člen kazenskega zakonika. Ta njegova teza je antihistorična in antijuridična ... je zato, ker ... pravne ureditve ... protipravna pa ... zaradi tega, ker ... mednarodne in notranje ... ki izpodbijajo veljavnost tega člena v našem primeru.

Mi imamo ustanovno listino Združenih narodov, katere ... določa, da je med ... človečanskimi pravicami ... pravica narodov do samoodločbe, in to načelo ... v skupno stvar za ... njihovi borbi proti nacizmu. Tudi Italija je sprejela te mednarodne ... notranje pravne norme ... so tako postale ... niso nikakršna igračka ... osnovna načela zavezniške protinacistične koalicije ... samoodločbi tudi to načelo narodov, ki je ... nepredvidene posledice: ... Italije se je odprlo vprašanje njenih meja na ozemljih, kjer prebivajo narodnostne manjšine.

Priklicati k življenju 241. člen kazenskega zakonika in obtožiti ljudi, ki so se v takih razmerah borili proti okupatorju, veleizdaje, je očiten pravni nesmisel — je poudaril odvetnik Tončič. V pogojih nemške okupacije, ko je vsa oblast bila v rokah nemškega gauleiterja Reinerja, ko se je tudi pomilostitev izvrševala v imenu Fuehrerja; ko so Nemci ustrelili vsakega partizana, ki jim je padel v roke — je italijansko vrhovnost nad tem področjem zamenjala nemška vrhovnost. Kdo je mogel v takih razmerah še misliti, da se bo Italija še kdaj vrnila v te kraje?

Nato je odv. Tončič prešel na analizo notranjih pogodb, na temelju katerih je prav tako nesmiselno uveljavljanje 241. člena kazenskega zakonika za naš primer. Tu imamo sporazum med brigado Garibaldi-Friuli in Briško-beneškim odredom, manifest CLNAI in druge sporazume med italijanskim in slovenskim osvobodilnim gibanjem, v katerih se Slovencem priznava pravica do narodne osvoboditve in združitve; zagovarja se rešitev narodnega vprašanja na etničnem načelu; priznava se, da kdor se bori za narodno osvoboditev, se hkrati bori za skupno stvar vseh narodov, itd. S temi sporazumi je bila legalizirana borba slovenskega in hrvatskega naroda ter njunih manjšin v Italiji za njihovo narodno osvoboditev in združitev. In kdor se je boril za te cilje, ne more biti obsojen na osnovi 241. člena kazenskega zakonika.

V nadaljevanju se je odv. Tončič dotaknil 16. člena mirovne pogodbe in dejal, da je ta člen postal italijanski notranji zakon. Javni tožilec je pri zavrnitvi uveljavljenja 16. člena mirovne pogodbe dejal, da so načela tega člena odvečna, ker so že vsebovana v italijanski pravni ureditvi. Zakaj pa je torej uporabil le dekret o amnestiji, ki le uniči kaznivo dejanje, medtem ko na osnovi 16. člena mirovne pogodbe isto dejanje sploh ni kaznivo? Ni hotel uporabiti dekreta št. 194 z dne 12. aprila 1945 z izgovorom, da velja le za pripadnike italijanskih partizanskih formacij «Corpo dei Volontari della Libertà» in da ne velja za Slovence. To smo predvidevali — je dejal odv. Tončič — in smo zato vztrajali na uveljavljenju 16. člena mirovne pogodbe.

Težko je razumeti bistvo narodnoosvobodilne vojne — je nadaljeval odvetnik Tončič; toda če ga razumemo, si bomo na jasnem, da so vsa gibanja odpora proti okupatorju enotno in nerazdružljivo gibanje. In če smo to razumeli, potem moremo uveljaviti tudi dekret 194, če že nočemo uveljaviti 16. člena mirovne pogodbe.

Končno se je odv. Tončič dotaknil še tožilčeve svojevoljne ločitve med civilno in vojaško platjo jugoslovanske «okupacije», — kakor jo je imenoval. Že izraz «okupacija» je zgodovinski nesmisel, ker gre za upor vseh jugoslovanskih narodov proti fašistični in nacistični okupaciji Jugoslavije. Do tega upora je prišlo tudi v Julijski krajini. Tu so se iz krajevnih elementov formirali prvi partizanski odredi, nato brigade, nato divizije in končno v decembru 1943 IX. Korpus, ki naj bi — po tožilčevi tezi — takoj po 8. septembru 1943 okupiral Julijsko krajino in Beneško Slovenijo. Prav tako je ločitev med civilno in vojaško oblastjo neupravičena in netočna, kakor je nesmisel trditi, da bi bili smotri vojaških formacij eno, smotri političnih organizmov pa nekaj povsem drugega. S to ločitvijo si je javni tožilec ustvaril osnovo za obdolžitev nekaterih obtožencev veleizdaje samo zato, ker naj bi sodelovali v nevojaških formacijah. Ta teza javnega tožilca je nevzdržna, ker proti obtožencem ne navaja nobenih novih dejanj, razen onih, zaradi katerih jih tudi po njegovem mnenju ni moč obsoditi.

Proces je zgodovinskega pomena in tudi razsodba bo zgodovinskega pomena; pri tem pa se moramo zavedati, da se zgodovina maščuje. Ali ima Italija potrebo po takih procesih? — se je vprašal odvetnik Tončič in zaključil z zahtevo, da sodišče uveljavi 16. člen mirovne pogodbe ali kateri koli drugi dekret z izjavo, da dejanja niso kazniva in oprosti obtožence z motivacijo, da niso zakrivili dejanja ali da dejanje ni kaznivo.

Nato je spregovoril odvetnik Kukanja in v začetku poudaril, da je obtožnica povsem pozabila na zgodovinsko ozadje in dejanski položaj, v katerem so se razvijali dogodki, ki so v njej navedeni, tako da se zdi, kakor da bi obtoženci živeli v brezzračnem prostoru. Obtožnica navaja sedeminpetdeset dejanj, katerih jih tudi po njegovem mnenju ... najrazličnejša kriminalna dejanja in celo uboje, niti z besedico pa ne omenja vsega tega, kar je počenjal okupator. To plat pa je posvetila in dokumentirala obramba.

Javnemu tožilcu je izrekel priznanje za to, da je zavrgel večino obtožb in tako tudi s svoje strani priznal, da spadajo v obtožnici navedena dejanja v sklop borbe proti fašizmu in okupatorju. Pri tem da se je javni tožilec kljub temu skliceval na neko zakonitost, pozabil pa je, da je ta abstraktna zakonitost privedla neko drugo državo do mnogo hujših posledic kakor Italijo. Po zmagi nad nacifašizmom so se v Nemčiji vsi sklicevali na zakonitost, nihče se pa tej zakonitosti med vojno ni uprl in tako še danes nimajo mirovne pogodbe.

Mi pa poznamo drugo zakonitost — zakonitost partizanskega in odporniškega gibanja in borbe. Italija je sprejela to novo zakonitost osvobodilne borbe in se rešila.

V nadaljevanju se je odvetnik Kukanja dotaknil vprašanja, kdo so tožitelji v tej razpravi. Zelo zanimiva je pri tem okoliščina, da se je stroj italijanske justice sprožil in napolnil osem zvezkov na pobudo tiste Vogrig Sofije poročene Martinig in njene družine, ki jo je tudi dokazni postopek tako neusmiljeno osvetlil.

Zdravljič in Podreka sta bila aretirana 31. julija 1945 ob 17.30. V zapisniku stoji, da so ju aretirali zaradi preiskave. Ob 18. uri istega dne, to je komaj pol ure nato, pa se je na policiji zglasila omenjena Vogrig Sofija. In iz te ovadbe kriminalnega značaja se je obtožnica v desetih letih napihnila do veleizdaje.

Obramba je mnogo prispevala, da se je položaj pojasnil in da so inkriminirana dejanja našla svoje pravo mesto.

Nato se je odvetnik Kukanja dotaknil nemške okupacije po kapitulaciji Italije.

Pa še neka druga okoliščina je zelo zanimiva. V obtožnici se ne govori o Julijski krajini, ampak izključno le o Jugoslaviji. Kar ni v sedanjih mejah, je za obtožnico Jugoslavija, kljub temu da takrat, ko so zasliševali obremenilne priče, to je leta 1946, to ozemlje še ni bilo priključeno. Tako bi mogli reči, da so te priče zagrešile mentalno izdajo.

V nadaljevanju je odvetnik Kukanja omenil, da je javni tožilec sicer opustil vseh 56 obtožb, obdržal pa le obtožbo na osnovi 241. člena kazenskega zakonika, uveljavljanje 16. člena mirovne pogodbe pa je odklonil, češ da so načela, ki jih ta člen vsebuje, že vsebovana v italijanski pravni ureditvi. Toda zakaj ni v tem primeru zahteval oprostilne razsodbe za vse obtožence na temelju teh načel in ustreznih zakonskih predpisov, če je tudi sam priznal, da so v obtožnici navedena dejanja primeri nujnosti v borbi proti fašizmu in nemškemu okupatorju? Ta trditev javnega tožilca pa ni točna, ker je 16. člen mirovne pogodbe mnogo bolj obsežen od obeh dekretov o amnestiji, ki zajemata le razdobje nemške okupacije, 16. člen mirovne pogodbe pa zajema vsa dejanja od 10. junija 1940 (ko še ni bilo italijanskega odporniškega gibanja) do 15. septembra 1947, ko je italijanska mirovna pogodba stopila v veljavo.

Že na začetku je obramba postavila tezo, da je treba ta proces likvidirati in uveljaviti 16. člen mirovne pogodbe. Tako javni tožilec kakor sodišče so odločili, da bodo o uveljavljenju 16. člena mirovne pogodbe sklepali le v primeru, da bi dokazni postopek dokazal, da gre za politično naravo inkriminiranih dejanj. Kljub temu da je bilo v teku med razpravo to dokazano, je javni tožilec zavrnil uveljavljenje tega člena z motivacijo, da gre pri njem za dejanja, ki so bila izvršena v korist skupne zavezniške stvari, ne pa le v korist nekega posameznega zaveznika.

Spričo tega stališča javnega tožilca se je odvetnik Kukanja spustil v analizo 16. člena mirovne pogodbe in z vrsto dokumentov dokazal, da skupna zavezniška stvar nikakor ne izključuje stvari poedinega zaveznika. Tako se na primer v sporazumih med slovenskimi in italijanskimi partizanskimi formacijami in med CLNAI in slovenskim osvobodilnim gibanjem govori o skupni borbi in o skupnih ciljih, med katerimi je tudi borba za nacionalno osvoboditev in združitev.

Pa tudi sicer in ne glede na razlike v tolmačenju 16. člena: Ali so obtoženci prispevali k skupni stvari zaveznikov? Tudi glede tega imamo vrsto dokumentov, ki so bili predloženi sodišču, in na osnovi katerih ne more biti o tem nobenega dvoma. Med temi dokumenti imamo nemški vojaški bilten, v katerem se govori o slovenskih partizanih, ki Sovjetski zvezi, Veliki Britaniji in ZDA pomagajo v borbi za uničenje nemškega naroda. Potem imamo akte «Corpo dei volontari della Libertà» in sporazume, na podlagi katerih so bili tudi italijanski partizani sprejeti v slovenske oficirske šole.

Končno se je odvetnik Kukanja dotaknil še tožilčeve teze o dvojnem obličju jugoslovanskega osvobodilnega gibanja, hkrati pa pobil trditev, da bi Jugoslavija, po kapitulaciji Italije, vojaško okupirala Julijsko krajino in Beneško Slovenijo. Jugoslavije takrat sploh ni bilo: bila je razkosana in vojaško okupirana. Obstajalo pa je osvobodilno gibanje jugoslovanskih narodov, ki so se borili proti okupatorju, za svoj obstoj in neodvisnost.

Ko je analiziral tezo javnega tožilca v zvezi z njegovo zahtevo po obsodbi nekaterih obtožencev na osnovi 241. člena kazenskega zakonika, je odv. Kukanja opozoril na protislovja med to tezo in obtožnico, ki zatrjuje, da so Zdravljič in soobtoženci ustanovili vojaško formacijo pod imenom «beneška četa», z namenom, da bi odtrgali del italijanskega ozemlja in ga priključili k Jugoslaviji. V dokaznem postopku se je ta četa razblinila. Če ni več «beneške čete», kako je sedaj z obtožnico, ki temelji le na tej postavki? Ali je obtožnica še veljavna?

Ob zaključku je odvetnik Kukanja na kratko analiziral položaj obtožencev, za katere je javni tožilec zahteval obsodbo na osnovi 241. člena kazenskega zakonika in pribil, da ta tožilčeva zahteva ni podprta z nobenim dokazom; dejal je, da mora sodišče pravično razsoditi, ker bo njegova razsodba odjeknila tudi izven sodne dvorane. Zahteval je uveljavljenje 16. člena mirovne pogodbe za vse obtožence, ker je na osnovi nespornih dokumentov dokazano, da so se borili za skupno zavezniško stvar.

Razprava je bila preložena na 7. april, ko bosta govorila še odvetnik Filastò in Della Pergola.

DUŠAN HREŠČAK

Po zaključenem potovanju Segnija in Pelle

Pella poroča Gronchiju

Danes bo važna seja vodstva KD - Santi o kongresu CISL - Kongres socialdemokratske UIL

(Od našega dopisnika)

RIM, 23. — Po svojem prihodu z važnega potovanja po inozemstvu je Segni izjavil, da «sedaj Italija sodeluje pri pripravah za sestanek med Vzhodom in Zahodom». Pella je takoj obiskal predsednika republike Gronchija, da bi mu o rezultatih potovanja podrobno poročal.

Ti rezultati pa verjetno niso taki, da bi jih mogli označiti za pozitivne. Verjetno je — kot trdijo bolj kritični opazovalci — da Italija ne bo v mednarodnem okviru sodelovala v večji meri, razen kolikor jo bodo stalno obveščali o poteku priprav za razgovore med obema blokoma.

Segnijev «sedaj» pa se tolmači tako, da je pri tem izrazu verjetno mislil na Fanfanija — češ šele njegova in Pellova desničarska vlada brez avanturistične politike bo lahko sodelovala pri omenjenih pripravah.

Medtem pa se je kongres demokristjanskega sindikata CISL končal in znane so že nekatere izjave političnih prvakov o njem. Tako je pomočnik tajnika CGIL Santi izjavil, da kongres ni znal izraziti dosledno in v odgovarjajoči meri enotne borbe, ki jo zahteva baza CISL, čeprav po drugi strani ni manjkalo zanimivih posegov v razpravo, ki pa so pokazali, da obstaja protislovje med potekom diskusije in sklepi kongresa. Ne glede na to pa je gotovo, da je kongres dokazal obstoj borbene želje po enotnosti na bazi CISL in nezadovoljstvo z dosedanjo politiko. Odpor voditeljev proti tej želji in volji pa potrjuje težave in protislovja vse dosedanje politike CISL. Vsekakor pa je znak slabosti, če se proglašajo ambiciozni programi, po drugi strani pa se vprašanje enotnosti zanemarja.

Za novega tajnika CISL je bil izvoljen ponovno poslanec Storti, iz novega vodstva pa je izpadel poslanec in minister Pastore.

Danes se je začel kongres socialdemokratskega sindikata UIL s poročilom njegovega glavnega tajnika Viglianesija. Zlasti je bilo opazno, da se ni dotaknil vprašanja vloge UIL v zvezi z združitvijo MUIS s PSI, čeprav je pri tem prav vloga UIL najvažnejša. S tem v zvezi pa je levičarski prvak v PSI Lizzadri napadel Zagarijeve izjave, ki da vsebujejo neke nove formule sindikalnega zavezništva, češ da so dvoumne in nevarne. Rekel je, da se s CGIL lahko pogaja samo v celoti in ne le z enim njenim delom, ker da je potrebno preprečiti vsak najmanjši razdor med socialisti in komunisti. Vodstvo PSI pa se bo verjetno sestalo že v sredo, da bi imenovalo komisijo, ki bo imela nalogo začeti pogajanja z MUIS za spojitev s PSI. Na sestanku bo poročal Pieraccini o svojem nedavnem obisku v Jugoslaviji.

Demokristjansko vodstvo bo jutri imenovalo tajnikovega namestnika, ki je bil doslej Rumor. Najresnejši kandidat je Salizzoni.

V sredo ali četrtek pa bo zopet seja vlade. Segni in Pella bosta poročala o svojem potovanju. Načeli bodo končno tudi vprašanje javnih nameščencev. O tem se bo Segni pogovarjal že jutri z nekaterimi sindikalnimi predstavniki. Na vrsti bo verjetno že zopet vprašanje amnestije, o kateri bo pravosodni minister prebral pripravljeni načrt.

A. P.

Končani razgovori Eisenhowerja in Mac Millana

Možnost periodičnih sestankov najvišjih če bi prva napovedana konferenca uspela

Prva konferenca najvišjih verjetno avgusta v ZDA - Še pred koncem tedna odgovor Moskvi

WASHINGTON, 23. — Predstavnik državnega departmaja je izjavil, da bodo ameriški odgovor na zadnjo sovjetsko noto o Berlinu in Nemčiji poslali v Moskvo še pred koncem tega tedna istočasno z odgovorom britanske in francoske vlade.

Predstavnik je dal razumeti, da v Washingtonu niso še dobili odgovora na skupno sporočilo francoski in zahodnonemški vladi, s katerim so ju obvestili o sporazumu med Eisenhowerjem in Mac Millanom, kako naj Zahod ponudi Sovjetski zvezi sestanek zunanjih ministrov, kateremu bi sledila konferenca na najvišji stopnji.

Predstavnik je tudi izjavil, da ni nikoli slišal govoriti o osnutku, po katerem naj bi kot prilogo k zahodnemu odgovoru dodali osnutek mirovne pogodbe z Nemčijo. Kar se tiče uvodnega sestanka, ki ga bodo imeli zunanji ministri Velike Britanije, Francije, ZDA in Zahodne Nemčije 31. marca in 1. aprila v Washingtonu, je predstavnik izjavil, da bodo ministri govorili predvsem o Nemčiji, toda dnevni red se bo lahko razširil na zahtevo udeleženih držav.

V diplomatskih krogih menijo, da je sedaj skoraj gotovo, da bo prišlo do konference najvišjih s Sovjetsko zvezo. V ameriških poučenih krogih menijo, da se mora Zahod pripraviti na to konferenco z voljo do pogajanj ter da prinese nove ideje in išče rešitve vprašanj, ki sedaj ločijo Vzhod in Zahod.

Kar se tiče ideje, ki jo pripisujejo Mac Millanu in o kateri se je razgovarjal z Eisenhowerjem, da bi sestankom predsednikov vlad dali značaj periodičnosti, če bi pričakovana konferenca najvišjih dala zadovoljive rezultate, zatrjujejo, da je Mac Millan res prepričan, da bo samo «med najvišjimi» mogoče res pogajati se s SZ. Mac Millan meni, da je bila zadnja konferenca najvišjih v Ženevi, kar se tiče postopka, polom, ker je bil en sam dan, ko so lahko imeli resna pogajanja. Mac Millan bi želel sestanek v kakem evropskem mestu, kjer bi lahko bila tajna pogajanja. Želel bi, da bi taki sestanki bili v presledkih šestih mesecev. Baje tudi ameriška vlada resno proučuje ta predlog in Hruščev ga bo zelo verjetno sprejel.

Washingtonski dopisnik londonskega «Daily Mail» piše, da namerava Eisenhower povabiti Hruščeva v ZDA na konferenco najvišjih, ki bo baje prve dni avgusta. Eisenhower bi baje želel, da bi konferenca bila v New Yorku ali Washingtonu. Tako bi lahko istočasno uradno sprejel tudi De Gaulla. Omenjeni dopisnik pa dodaja, da se številne osebnosti državnega departmaja upirajo tej izbiri in se pridružujejo britanskemu stališču, naj bi konferenca bila v Ženevi.

Kakor javljajo iz Ottawe, je predsednik kanadske vlade Diefenbaker izjavil, da je predlagal Mac Millanu, naj bi konferenca najvišjih bila v Quebecu.

Eisenhower in Mac Millan sta končala včeraj svoje razgovore v Camp David in sta se vrnila v Washington.

Predstavnik ameriške delegacije je včeraj izjavil, da je možno, da bo Eisenhower povabil De Gaulla in Adenauerja v Washington takoj po sedanjih razgovorih z Mac Millanom. V sredo bo imel Eisenhower običajno tedensko tiskovno konferenco v Beli hiši in pričakujejo, da bo ob tej priložnosti mogoče zvedeti kaj več.

Danes popoldne se je Mac Millan ponovno sestal z Eisenhowerjem in se z njim razgovarjal pol ure. S tem so bili razgovori obeh državnikov zaključeni. Po razgovoru je Mac Millan izjavil: «Prišel sem pozdraviti predsednika in se mu zahvaliti za gostoljubje».

Po tem sestanku je Mac Millan odšel v britansko poslaništvo, kjer je bil sprejem na čast diplomatskim predstavnikom držav Commonwealtha, ki so akreditirani v Washingtonu.

Popoldne se je Mac Millan udeležil v britanskem poslaništvu tudi gospodarskih pogajanj z ameriškimi predstavniki. Domnevajo, da je Mac Millan pozval ameriške predstavnike, naj zrahljajo omejitve za britanski izvoz v ZDA.

Moskovska «Pravda» objavlja brez komentarja vest, da sta se Eisenhower in Mac Millan sporazumela glede sklicanja konference najvišjih o Nemčiji, ki naj bi bila poleti. «Pravda» objavlja komentar ameriškega tiska, v katerem je rečeno, da «je bil Eisenhower prisiljen odpovedati se pogoju, da se konferenca najvišjih lahko skliče šele tedaj, ko bi konferenca zunanjih ministrov bistveno napredovala».

V poljskih vladnih krogih pa nasprotujejo težnji, ki se je pokazala med razgovori Eisenhowerja in Mac Millana, da bi Poljska in ČSR bili udeleženi pri pogajanjih med Vzhodom in Zahodom samo kot opazovalki. Agencija PAP pravi, da, «če bi taka tendenca res obstajala, je povsem negativna in bo povzročila presenečenje in zgražanje vsega poljskega ljudstva».

V Bagdadu proces proti upornikom

BAGDAD, 23. — Uradno javljajo, da se bo jutri začela razprava proti voditeljem zadnjega upora v Mosulu. Obtožujejo jih veleizdaje. Do sedaj niso objavili imen in števila obtožencev.

V soboto so po bagdadskem radiu oddajali uradno izjavo vlade, ki pravi, da ima iraška vlada «jasne dokaze o sodelovanju voditelja mosulskih upornikov polk. Šavafa z ZAR in z imperialističnimi elementi v tujini ter z vplivnimi elementi v državi».

«BORBA» O «RIMSKI ŽELJI»

Podpis kulturne konvencije med Jugoslavijo in Irakom

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 23. — Pod naslovom «Rimska želja» komentira nocojšnja «Borba» potovanje Segnija in Pelle in ugotavlja, da sta italijanska državnika odpotovala na turnejo po Evropi, da bi obrnila pozornost na Rim kot činitelj, ki se ne bi smel zapostavljati v pripravah za pogajanja in v samih pogajanjih z Vzhodom. «Kaže, ugotavlja «Borba», da je njun glavni cilj poudarjanje italijanske zainteresiranosti za vse možne razgovore in da se atlantski zavezniki obvestijo o želji Rima, da se na neki način vključi v pogajanja z Vzhodom». Po mnenju «Borbe» predpostavke nekaterih, da bi Segni in Pella mogla posredovati v ocenjevanju nesoglasja med posameznimi zahodnimi partnerji, tudi zaradi tega niso osnovane, ker Italija nima takšnega položaja v zahodnem svetu, ki bi dovoljeval, da se uspešno loti vloge posredovanja.

Po mnenju «Borbe» je na ugodnejši sprejem naletela želja Rima o predhodnem posvetovanju kot pa o udeležbi v pogajanjih z Vzhodom. Angleži baje s simpatijami gledajo na udeležbo Italijanov v razgovorih z Vzhodom, toda proučevanje te zahteve so odložili na kasneje, medtem ko sta baje Bonn in Pariz dala nekatera zagotovila na osnovi «usluga za protiuslugo», kar praktično pomeni, da bi se morala rimska koncepcija bolj približati stališču novo ustvarjene osi Pariz-Bonn.

«Vprašanje je, komu bi to bolj koristilo, poudarja «Borba», ker bi se s tem Segni in Pella trdneje vezala za «togo os», ki ni odločilna, in hkrati oslabila vezo z «elastično osjo» London-Washington, ki je odločilnega pomena za skladnejše delovanje zahodnega mehanizma».

Italijanska državnika sta se po mnenju «Borbe», poleg tega na turneji informirala o aktualnem položaju v zvezi s pripravami za razgovore z Moskvo. Ali je tu šlo «bolj za prijateljsko kramljanje oziroma za resnejšo politično diskusijo» in ali bo ta informativna misija imela tudi praktičen učinek, bodo pokazale prihodnje poteze rimske vlade», zaključuje «Borba».

V Beogradu so danes podpisali konvencijo o sodelovanju na področju prosvete, znanosti in kulture med Jugoslavijo in Irakom. Po podpisu konvencije je vodja jugoslovanske delegacije Dušan Popović izrazil prepričanje, da bo konvencija prispevala k utrditvi medsebojnih stikov in vlade, da se prijateljstvo med Jugoslavijo in Irakom in njegovo vlado čim bolj utrdili, in je dodal, da je Jugoslavija vedno podpirala osvobodilna gibanja arabskega sveta in vsake arabske države posebej. Vodja iraške delegacije je ob podpisu konvencije izrazil zadovoljstvo in ugotovil, da je Iraku potrebna vsaka poštena podpora za vzpostavljanje pogojev medsebojne enakopravnosti. Sodelovanje na kulturnem in znanstvenem področju bo utrdilo prijateljske odnose med Jugoslavijo in Irakom v interesu miru in poštenega sodelovanja vseh narodov ne glede na ideološke in politične sisteme.

B. B.

Nehru je v zbornici potrdil da so v Tibetu bili spopadi

Baje spopadi še trajajo - Nobenih vesti o dalaj lami - Prekinjene telegrafske zveze med Laso in Delhijem - Nekaj zanimivosti o „bogu-kralju"

NOVI DELHI, 23. — Indijski ministrski predsednik Nehru je danes poročal v parlamentu o dogodkih v Tibetu. Izjavil je, da je pred približno dvema tednoma prišlo veliko število Tibetancev na indijski konzulat. Poročali so o govoricah, da nameravajo Kitajci aretirati dalaj lamo. Osem dni pozneje je več Tibetancev ponovno prišlo k indijskemu konzulu in so ga prosili, naj jih spremlja h kitajskim oblastem. Indijski diplomat je zahtevo zavrnil, ker bi to pomenilo vmešavanje v kitajske notranje zadeve.

Nenadoma je 20. marca prišlo do spopadov med Tibetanci in Kitajci. Več strelov je zadelo tudi indijski konzulat. «Ta izbruh nasilja, je poudaril Nehru, je nov razvoj položaja v Tibetu, ker do sedaj je bilo večje protestno gibanje samo na jugovzhodnem delu dežele med plemeni Hampa.»

Nehru je zatem izjavil, da je položaj zelo kočljiv in da Indija ne misli nič storiti in reči, kar bi položaj lahko še poslabšalo. «Nimamo nobenega namena vmešavati se v notranje zadeve Kitajske, s katero imamo prijateljske odnose,» je dodal Nehru. Poročal je zatem o položaju v Lasi. Zdi se, da je tu spet mirno. Povedal je, da je indijski konzul v Lasi takoj v začetku neredov zahteval od kitajskih oblasti zaščito Indijcev in indijskega imetja in je glede tega dobil formalne obljube.

Na vprašanje, kakšna je usoda dalaj lame, je Nehru izjavil, da ne ve, kje je sedaj, ter je izrekel upanje, da je dalaj lama živ in zdrav. «Upamo, je zaključil Nehru, da bo tibetsko vprašanje mirno rešeno.» Predsednik skupščine je zatem zavrnil zahtevo, naj bi se začela debata o položaju v Tibetu, in je poudaril, da gre za položaj v neki tuji državi.

Nehru je tudi povedal, da je kitajska vlada predlagala med neredi, naj bi se osebje indijskega konzulata premestilo v sedež kitajskega predstavništva v Lasi, toda ta predlog je indijska vlada zavrnila in je zahtevala zaščito v skladu z mednarodnim pravom.

V Novem Delhiju zatrjujejo v poučenih krogih, da je kitajska vlada poslala indijski vladi noto, s katero protestira «proti delovanju indijskega generalnega konzula v Lasi».

Glavni ravnatelj indijske pošte je nocoj potrdil, da so telegrafske zveze med Indijo in Tibetom prekinjene. Do nadaljnjega ukaza ne bodo sprejemali nobene brzojavke za Laso. Edina telegrafska proga med Laso in ostalim svetom (še se izvzame zveza s Pekingom) je bila proga Lasa-Delhi. Sedaj je edina zveza Lase z zunanjim svetom radio indijskega generalnega konzulata v Lasi.

V Washingtonu je uradni predstavnik ameriškega državnega departmaja izjavil, da so dobili take vesti, ki kažejo, da je v Tibetu odkrit upor proti Kitajcem. Izjavil je tudi, da informacije, ki jih je dobila ameriška vlada, potrjujejo, da so sedaj v Lasi in v obmejnih krajih v teku boji. Ni pa znano, ali je dalaj lama v prisilnem bivališču ali ne. ZDA nimajo diplomatskega predstavništva v Lasi. Zato vzdržujejo svoje odnose s tibetskimi oblastmi s pomočjo indijskega konzulata v Lasi.

Sedanji dalaj lama, ki je štirinajsta «reinkarnacija Bude» in edini «živi bog-človek» na svetu, je 24-letni mladenič, ki je zasedel prestol, ko mu je bilo pet let. Tibetanci obožujejo dalaj lamo kot verski simbol patriotizma in narodne neodvisnosti.

Obred izvolitve lame je poln sijaja. Ko umre dalaj lama, morajo bonci (budistični duhovniki) počakati, da se najde kraj, kjer je «nova reinkarnacija Bude», ki bo njihov novi «bog-kralj».

Prejšnji dalaj lama je umrl leta 1937. Bonci so nato odšli na obalo svetega jezera blizu Lase in čakali, da se odkrije reinkarnacija Bude. Čakanje je trajalo dve leti. Nekega jutra so imeli privid revne kmečke hiše, katere slog je kazal, da je na Kitajskem, verjetno v pokrajini Amdo. Bonci so odšli na pot in se razdelili na več skupin. Vsakdo od njih je vzel s seboj nekaj stvari, ki so pripadale bivšemu dalaj lami. Oblečeni so bili kot berači. To odposlanstvo je moralo ostati tajno. Nazadnje je nekega dne skupina boncev prišla pred revno hišo, ki je bila popolnoma enaka hiši, ki se jim je prikazala ob svetem jezeru. Takoj so stopili v hišo in naproti jim je pritekel otrok petih let, ki je imel okoli vratu molek bivšega dalaj lame. Otrok je zakričal Lama, lama!»

Nato so otroka tajno podvrgli nekaterim poizkusom, ki so morali dokazati, ali je dejansko naslednik dalaj lame: eden od teh poizkusov je bil v tem, da so pred otroka postavili razne predmete, od katerih so samo nekateri pripadali bivšemu dalaj lami. Otrok je moral najti te predmete. Ker so se prepričali, da so pred svojim novim bogom, so bonci odšli na pot v Laso skupno z otrokom. V Lasi je bil uradno priznan in je zasedel prestol leta 1940.

Ta «bog-kralj» stanuje sedaj v svojem dvorcu v Potali, ogromni trdnjavi nad Laso.

Ko so Kitajci leta 1950 zasedli Tibet, so mu priznali delno avtonomijo.

Cavalletti obiskal tovarno v Kragujevcu

BEOGRAD, 23. — Italijanski veleposlanik v Beogradu Cavalletti je obiskal danes veliki industrijski kompleks «Crvena zastava» v Kragujevcu, kjer izdelujejo avtomobile po licenci Fiat. Poslanika so spremljali predsednik italijansko - jugoslovanske trgovinske zbornice v Milanu prof. Renato Teani, voditelj italijanske delegacije, ki sedaj vodi gospodarska pogajanja v Beogradu, minister Notarangeli, in voditelj jugoslovanske delegacije dr. Tomič.

Novi trgovinski in gospodarski sporazum bodo siglirali jutri v Beogradu.

Castro o kampanji proti Kubi

HAVANA, 23. — V govoru, ki ga je imel sinoči pred sto tisoč delavci, je Fidel Castro pozval prebivalstvo na splošno mobilizacijo, da stre morebitno kontrarevolucionarno invazijo s Floride ali iz Dominikanske republike. Castro je izjavil, da ameriški reakcionarji in mednarodne informacijske agencije vodijo kampanjo, da bi zrušili Castrov režim in spet pripeljali na oblast Batista.

«Tiskovne agencije, je dejal Castro, so bolj govorile o usmrčenih vojnih zločincih kakor pa o dvajset tisoč umorih, ki so jih izvršili Batistovi ljudje. Iz kakšnega vzroka? Zato da bi nas izolirali in zatem napadli. Zato da bi nam odvzeli simpatijo narodov in nas zatem napadli z oporišč v San Domingu ali na Floridi. Vsi se morajo vežbati, tudi ženske in otroci, da se bomo lahko branili, če bi nas skušali napasti».

Stavka rudarjev na Japonskem

TOKIO, 23. — Skoraj dve sto tisoč rudarjev je začelo danes stavko za nedoločen čas po vsej Japonski z zahtevo za zvišanje mezd. To je ena največjih stavk na Japonskem v zadnjih sedmih letih. Prizadetih je 14 glavnih rudarskih družb na Japonskem. Rudarji stavkajo v 66 rudnikih in zahtevajo zvišanje mezd za dva tisoč jenov mesečno.

Pogajanja v sporu Irak-ZAR

KAIRO, 23. — Predstavnik Arabske lige je sporočil, da je svet lige pripravljen razpravljati o sporu med Irakom in ZAR na konferenci ministrov, ki naj bi bila v neki nevtralni državi.

Opazovalci v Kairu menijo, da je bil sudanski predlog ugodno sprejet. Kot morebitni kraj konference se omenja Bejrut.

RIM, 23. — Podkancler Zahodne Nemčije in minister za gospodarstvo Ludwig Erhard je prispel danes dopoldne v Rim. Erhard je izjavil, da je njegov obisk privaten. Nocoj je predaval v centru za mednarodno spravo o glavnih aktualnih gospodarskih vprašanjih.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 14.8, najnižja 7.8, zračni tlak 1027.4 stalen, veter 4 km severozahodnik, vlaga 82 odst., nebo pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 12.2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 24. marca
Simon
Sonce vzide ob 6.03 in zatone ob 18.21. Dolžina dneva 12.18. Luna vzide ob 18.11 in zatone ob 5.…
Jutri, SREDA, 25. marca
Minka

Dvodnevni obisk ministra Jervolina v Trstu

Medle ministrove obljube za rešitev gospodarskih težav

Predstavniki trgovinske zbornice in gospodarskih ustanov so mu predočili najbolj pereča gospodarska vprašanja

Dvodnevni obisk ministra za trgovinsko mornarico Jervolina ni privedel do ničesar bistveno novega, kar bi lahko pomenilo kolikor toliko utemeljeno upanje, da bo vlada poskrbela za rešitev nekaterih sedaj izredno perečih tržaških gospodarskih vprašanj. Tudi vse izjave ministra so bile splošne in tako tudi uradna izjava, ki jo je dal tržaškemu radiu. V tej kratki izjavi minister uvodoma ugotavlja posebni tržaški politični položaj in nato priznava, da obstajajo težka gospodarska vprašanja, ki jih je treba proučiti in nato sprejeti pravočasni in energični ukrep, ki bo zvezan s finančnimi žrtvami. Izjava se zaključuje z običajno ugotovitvijo o ljubezni Italije do Trsta.

Konkretna vprašanja pa so bila na dnevnem redu šele včeraj zvečer na zasedanju, ki je trajalo dobro uro, v prostorih trgovinske zbornice. Med tem zasedanjem je najprej predsednik trgovinske zbornice orisal okvirna pereča vprašanja tržaškega gospodarstva. Nato pa je govoril predsednik Javnih skladišč odv. Tanasco o težavah pristanišča (ki je med drugim izgubilo letos v prvih dveh mesecih 170.758 ton prometa). Odvetnik Forti je govoril o vprašanjih industrije in med drugim podčrtal pomen ustanovitve industrijskih prostih con. Končno je govoril še predstavnik spediterjev Malazzi o specifičnih vprašanjih te kategorije.

O tem sestanku ni bilo izdano nikako uradno poročilo, vendar se je izvedelo, da je minister načelno zagotovil in se obvezal v imenu vlade, da bodo nekatera vprašanja rešili, čeprav ni govoril o podrobnostih.

Kljub temu pa ni bil obisk ministra povsem zaman, saj je nudil možnost, da so tržaški gospodarski in sindikalni predstavniki ponovno obrazložili visokemu vladnemu predstavniku vse težave in vsa pereča vprašanja, ki jih v Trstu res ne manjka. Minister je v nedeljo prisostvoval splavitvi v ladjedelnici CRDA v Tržiču in se nato popoldne sestal s tržaškim županom. V ponedeljek je obiskal pristaniško poveljstvo, kjer se je zadržal v razgovoru tudi s sindikalnimi predstavniki pristaniških delavcev. Nato si je ogledal ladjedelnico Sv. Marka in Tržaški arzenal. Potem je podrobneje pregledal naprave Javnih skladišč, in sicer pomol V, VI in pričetek pomola VII, ki ga grade. Končno je prisostvoval svečanemu kosilu na krovu ladje «Stelvio», ki bo danes odplula iz Trsta na otvoritveno vožnjo na progi proti Bližnjemu in Srednjemu vzhodu.

Popoldne je minister obiskal Tržaški Lloyd, kjer je dal daljšo zanimivo izjavo, med katero je podčrtal pomen te državne subvencionirane pomorske družbe in polemiziral s krogi, ki bi hoteli v pomorstvu izvesti dosledno liberalizacijo. Zvečer pa je odpotoval v Rim.

Sprejem na postaji ministra Jervolina

Predavanje D. Dolcija danes v Trstu

Danes ob 19. uri bo v kulturnem krožku v Ulici sv. Karla 2 predaval znani tržaški pisatelj Danilo Dolci. Pisatelj, ki se je rodil v Sežani in je potem živel v Lombardiji, živi že mnogo let na Siciliji, kjer se je vključil v borbo tamkajšnjega revnega prebivalstva, ki se bori proti bedi in zaostalosti. Danilo je leta 1954 dobil «Nagrado za dobroto», leta 1957 «Leninovo nagrado za mir» in isto leto pa še literarno nagrado «Viareggio».

Zdrahe v FN

V «Fronti za neodvisnost» je prišlo do ostrih notranjih sporov in končno do krize, ki je privedla, da je generalni tajnik Valerio Borghese, ki je istočasno tudi svetovalec fronte v občinskem svetu, dal ostavko, ko je centralni odbor sklenil razpustiti izvršni odbor in ga zamenjati z začasnim odborom. Borghese je izjavil, da s tem novim odborom noče imeti nobenega opravka in da bo pojasnil svoj odstop skupščini, ki naj bi bila maja.

Zmaga naprednih akademikov na volitvah tržaške univerze

V nedeljo so volili akademiki iz Gorice, Vidma, Tržiča in Čedada - Ponoven neuspeh fašistov, da bi onemogočili volitve

Šele okoli 7. ure zjutraj je volilna komisija zaključila štetje glasov pri volitvah v reprezentativni organ tržaških akademikov. Rezultati so naslednji: Intesa universitaria (katoličani) 357 glasov in 13 svetovalcev, Adria (slovenska lista) 74 glasov in dva odbornika, Liberi goliardi (liberalci in desnica) 190 glasov in 6 odbornikov, Goliardia Isontina-Friulana 129 glasov in 4 svetovalci, Università libera (laična napredna skupina) 324 glasov in 11 svetovalcev. Skupno je glasovalo 1147 akademikov, medtem ko je na lanskih volitvah glasovalo 1180 akademikov.

Volilni izidi pomenijo pomembno zmago vseh resnično demokratično nastrojenih akademikov, ki so bili prisiljeni sprejeti težavno bitko, da je lahko na volitvah nastopila slovenska akademska lista Adria. V tej zvezi je značilen ugoden volilni rezultat liste Università libera, katerega sicer ne moremo podrobneje primerjati z izidi preteklih let, ker so takrat nastopile razne skupine v okviru drugačnih list, vendar pa pomeni dejstvo, da je za nedvomno dokaj dosledno napredno usmerjeno listo glasovala dobra četrtina akademikov, pomemben uspeh. Po drugi plati je tudi rezultat katoliško usmerjene liste zadovoljiv, čeprav so izgubili 30 glasov v primerjavi s preteklim letom. Zlasti pa je razveseljivo, da so bili tudi na tej listi s preferenčnimi glasovi izvoljeni predvsem napredneje usmerjeni akademiki, ki so ves čas predvolilnega boja zagovarjali sodelovanje z Università libera in demokratično pravico liste Adria do nastopa na volitvah.

Glede slovenskih akademikov pa lahko ugotovimo, da jih je 74 glasovalo za listo Adria in 58 dalo preferenčni glas za Petra Sancina, ki je kandidiral in bil izvoljen na listi Università libera. Ta skupni izid je v določeni meri zadovoljiv, saj je bil rezultat volitev, ki so se razvijale v izredno neugodnem okolju, ko so rojile grožnje in ustrahovanja. Vendar pa je treba pripomniti, da je po nekaterih uradnih podatkih na univerzi vpisanih 317 slovenskih akademikov in da torej ni volila niti polovica akademikov, na kar je nedvomno negativno vplivalo dejstvo, da se nekateri slovenski akademiki niso držali sprejetih sporazumov in torej niso nastopili enotno.

Ob zaključku volitev na univerzi je prišlo tudi do zadnjega in ponovno neuspešnega poskusa fašistov, da bi volitve onemogočili. V nedeljo so volili v Gorici, Vidmu, Tržiču in Čedadu. V opoldanskem odmoru je ostala volilna žara nekaj časa brez nadzorstva in med tem časom so jo fašisti napolnili s ponarejenimi glasovnicami. To je takoj ugotovila volilna komisija, čim so žaro v Trstu odprli. Ugotovili so, da je bilo 130 ponarejenih glasovnic in da so bile kaj slabo ponarejene, ker je imel žig na njih očitno napako. Tako ni bilo večjih težav, da so ločili prave glasovnice od ponarejenih in so volitve bile veljavne. Fašistični poskus je torej ostal ponovno brez vsakega praktičnega rezultata, jasno pa govori, kakšna je miselnost in moralna kvalifikacija te bedne skupinice ljudi.

V novem reprezentativnem organu je 36 svetovalcev, ki se bodo sestali čez kakih deset dni in izvolili tribuna. Na osnovi rezultatov je sedaj težko reči, do kakšne koalicije bo končno prišlo, je pa verjetno, da bo prišlo do sodelovanja med katoliško «Inteso» in napredno skupino Università libera, saj je to sodelovanje bilo uspešno prav med burnimi dogodki pred volitvami.

—«»—

SNG v TRSTU

GOSTOVANJE EKSPERIMENTALNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE

V ponedeljek 30. marca ob 17. uri in ob 20.30 uri v dvorani na stadionu «Prvi maj»

WILLIAM FAULKNER

REQUIEM ZA VLAČUGO

Prevod JANKO MODER
Režija BALBINA BATTELINO - BARANOVIC
Inscenacija NIKO MATUL

Osebe: Temple Drake - Stefanija Drolčeva; Nancy Mannigoe - Vika Grilova; Stevens - Jože Zupan; Gowan Stevens - Miha Baloh; Guverner - France Presetnik; Pete - Leopold Bibič; Tubbs - Laci Cigoj

Predstava v krogu

Prodaja vstopnic v petek in v soboto v Tržaški knjigarni, Trst, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 61-792 ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni dvorane.

ROD MODREGA VALA vas vabi, da si ogledate

TABORNIŠKO RAZSTAVO
v Ul. Roma 15-II.

Odprta bo vsak dan do 28. t. m. od 11. do 13. in od 17. do 20. ure.

TELEVIZIJA

14.00 Šolska ura; 17.00 Oddaja za otroke; 18.45 Odgovor …; 19.05 Simfonični koncert; … Poročila; 21.00 «Il fu…» igra; 21.45 Življenje v … mlakah; 22.30 Današnji …; 22.50 Poročila.

RTV JUGOSLAVIJA
Od 20.50 dalje prenos programa tujih TV postaj.

GLEDALIŠČA

VERDI

Danes 24. t. m. se začne koncertna sezona. Na prvem koncertu bo nastopil Wiener Akademie Kammerchor pod vodstvom … masa Cristiana Davida s … novim «Stvarjenjem».

KINO

Excelsior. 16.00: «Malezija» … Steward, S. Tracy, V. …
Fenice. 16.00: «Steza nasilja» … Heflin, T. Hunter. Technicolor. Cinemascope.
Nazionale. 16.00: «Ženske … botne», Jacqueline Sassard, … lene Demonget, Pascal … Eastmancolor. Mladoletnim prepovedano.
Arcobaleno. 16.00: «Drevo … cev», G. Cooper, M. … Technicolor. Izkaznice … ljavne.
Supercinema. 16.00: «Vaqu… kri», Le za jeklene živce … nicolor. Mladini prepovedano. Zadnji dan.
Filodrammatico. 15.00: «… vpije», A. Ekberg, P. … Nov varieté. Zadnja dva …
Grattacielo. 16.00: «Ženske …» gitte Bardot. Technicolor … mascope.
Cristallo. 16.00: «Kjer zemlja … če», G. Cooper, J. London … nemascope. Zadnji dan.
Capitol. 15.30: «La Maja …da», A. Gardner, A. Franciosa. Zadnji dan.
Astra Roiano. 16.00: «… S. Fischer. Cinemascope … color. Samo še danes.
Alabarda. 16.00: «Ko ženske …te», T. Samojlova. Zadnji …
Aldebaran. 16.00: «Neznani … ljak», Po romanu «Križ … relija».
Ariston. 16.00: «Goreča …», R. Scott in D. Malone … nicolor.
Aurora. 15.30: «Nočem …» Susan Hayward. Mladini … vedano.
Garibaldi. 16.30: «Tihotapci …» Mitchum, G. Barry.
Ideale. 16.00: «Krik Komanča», C. Walker, V. Mayo. S. …
Impero. 16.30. Samo za nedeljo … «Bolshoj Ballet». Navadne …
Italia. 16.00: «Quo vadis», … Taylor, D. Kerr in P. U…
Moderno. 16.00: «Santa Cruz», … Armendariz, S. Inda, … Cordova.
S. Marco. 16.00: «Poskus …» Al Hedison, P. Owens … vedano mladini.
Savona. 16.00: «Mornarji … in smola», M. Arena, A. … Foje Modugno.
Viale. 16.00: «Primula …», J. C. Pascal, S. Bach. … scope.
Vittorio Veneto. 16.00: «… zid».
Belvedere. 15.30: «Pekel … teor».
Marconi. 16.00: «Izprijeno …» D. O'Keefe, P. O'Brien.
Massimo. 16.00: «Učitelji …» brizi, M. Lamar.
Novo cine. 16.00: «London … severni pol», C. Jurgens … Adams.
Odeon. 16.00: «Zorrova …» bara Britton.
Radio. 16.00: «Trikrat …» Koščina, M. Carotenuto.

KINO V MILJAH

Verdi: «Mož postave».

Razgibana sindikalna dejavnost

Zaostrena borba pekovskih trgovinskih in tekstilnih delavcev

Zborovanje tajnika FIOM pred Tovarno strojev - Protestno zborovanje v Miljah zaradi odpustov v Felszegy

Na uradu za delo je bil včeraj sestanek med delodajalci in sindikalnimi predstavniki trgovskih uslužbencev, da bi dosegli sporazum glede spornih vprašanj in preprečili splošno stavko te stroke. Obe stranki sta najprej vztrajali na svojih stališčih, zaradi česar je urad za delo sklenil, da bi bili razgovori ločeno, t. j. najprej z delodajalci, potem pa s sindikalnimi predstavniki. Po teh razgovorih je urad za delo sporočil sindikalnim predstavnikom, da so delodajalci obljubili, da bodo ponovno proučili zadevo in prišli z novimi predlogi. Zaradi tega bo danes ponovni skupni sestanek na uradu za delo. Če medtem delodajalci ne bodo temeljito spremenili svojega stališča in pristali na zahteve sindikatov, bo prihodnje dni prav gotovo dvodnevna stavka vseh trgovskih uslužbencev.

Izvršni odbor sindikata tekstilnih delavcev CGIL je izdal včeraj obvestilo, da se bodo tudi tržaški tekstilni delavci in delavke udeležili splošne stavke te stroke, ki bo 2. aprila po vsej državi in bo trajala 24 ur. Pri tem omenjeni odbor izraža pohvalo vsem tržaškim tekstilnim delavcem in delavkam, ki so se tako enotno in strnjeno udeležili stavke, ki je bila 12. t. m.

Kakor je bilo napovedano, so bila včeraj na uradu za delo pogajanja med delodajalci in sindikalnimi predstavniki pekovskih delavcev; nato pa je bilo na sindikalnem sedežu v Ul. Pondares enotno zborovanje pekovskih delavcev. Sindikalni predstavniki so jim sporočili, da so bila pogajanja brez uspeha, ker so delodajalci vztrajali na svojem stališču. Zaradi tega so zbrani delavci sklenili, da se bodo jutri ponovno sestali in sklepali o nadaljnji sindikalni borbi.

Včeraj pozno popoldne je bilo na trgu pred vhodom v Tovarno strojev sindikalno zborovanje, na katerem je zbranim delavcem govoril vsedržavni tajnik Zveze kovinarjev FIOM Renato Cappelli o sindikalnem položaju te stroke ter zahtevah, ki jih je predložil FIOM za sklenitev nove vsedržavne delovne pogodbe.

Danes ob 17.30 pa bo v Miljah na Trgu Marconi protestno zborovanje, ki ga priredi sekcija KP proti odpustom v ladjedelnici Felszegy. Kakor smo te dni poročali, je bil zadnji sestanek na uradu za delo glede odpustov v omenjeni ladjedelnici brez uspeha. Vodstvo ladjedelnice pa je sprejelo kompromisni predlog urada za delo za ponovni sestanek, da bi rešili to vprašanje. Zaradi odpustov v ladjedelnici Felszegy bi bili zelo prizadeti ne samo odpuščeni delavci, ampak splošno gospodarstvo tega mesteca, ki je že prizadeto zaradi stalne krize ladjedelnice Sv. Roka. Zaradi tega je popolnoma naravno, da se ne samo delavci, ampak vse prebivalstvo, odločno uprejo proti odpustom.

S sinočnje seje pokrajinskega sveta

Predložen nov pravilnik za pokrajinsko osebje

Sinoči so svetovalci odobrili le 13 od 170 členov pravilnika - Dodelitev podpor raznim ustanovam

Na sinočnji redni seji pokrajinskega sveta se je začela razprava o novem organičnem pravilniku za osebje, ki je zaposleno v okviru pokrajine. Nov pravilnik je zelo obsežen, saj ima 170 členov na 85 straneh, ima pa še 9 prilog, ki v podrobnostih določajo oziroma obrazložujejo posamezne člene. Kljub obsežnosti novega pravilnika, pa so svetovalci na sinočnji seji odobrili komaj prvih 13 členov, kajti pri štirinajstem se je začela razprava, ki pa je bila bolj juridičnega značaja. Razprava se bo nadaljevala prihodnji torek, ko bo spet redna seja pokrajinskega sveta.

V začetku seje je svetovalec Postogna (KPI) postavil predsedniku in odborniku za javna dela vprašanje, če vesta, zakaj so prekinili dela pri popravilu ceste, ki vodi iz Milj ob morju do Sv. Roka. Dela so namreč pred štirinajstimi dnevi ustavili in nihče ne ve, zakaj. Pristojni odbornik se bo za stvar zanimal in na vprašanje odgovoril na prihodnji seji.

Isti svetovalec je tudi vprašal predsednika, zakaj pokrajinski svetovalci nikoli uradno ne obiščejo ustanov, ki spadajo pod okrilje pokrajine. Predsednik prof. Gregoretti je odgovoril, da se svetovalci uradno udeležujejo raznih otvoritev, medtem ko so posamezni svetovalci že večkrat sami obiskali razne ustanove. Kljub temu pa je obljubil, da bo željo svetovalca Postogne upošteval in bo poskrbel, da si bo lahko ves pokrajinski svet uradno ogledal oziroma obiskal ustanove, ki spadajo pod upravo pokrajine.

Končno je pokrajinski svet še odobril nekaj sklepov pokrajinskega upravnega odbora. Tako so odobrili prispevek 50 tisoč lir za pomoč tržaški sekciji Vsedržavne zveze invalidov za posledicami poliomielitisa, 50.000 lir tržaški sekciji Vsedržavne ustanove za usposobitev trgovinskih uslužbencev (ENALC), dalje so odobrili sklep o plačevanju najemnine za vojašnico tržaških gasilcev in končno sklep o izvedbi notranjih natečajev za dodelitev mest, ki so na razpolago v pokrajinski upravi.

Predavanje o vzgojnem načinu «Montessori»

Sinoči je gospa Maria Jervolino, žena ministra Jervolina in predsednica ustanove «Opera Montessori», imela predavanje o pomenu in važnosti vzgojne metode otrok, ki nosi ime po italijanski vzgojiteljici Mariji Montessori.

Govornica je poudarila, da pravzaprav v tem primeru ni mogoče govoriti o nekem sistemu ali konkretnih predpisih, pač pa da moramo imeti vedno pred očmi splošno načelo, da je treba upoštevati tudi pri otroku njegovo svobodo in osebnost v vseh fazah razvoja. Ob zaključku pa je pripomnila, da se ta način vzgoje prav v Trstu lahko še bolj razvije in uveljavi, ker je Trst stična točka narodov in ima zaradi tega tudi posebno poslanstvo za večje razumevanje in medsebojno spoštovanje med narodi.

Čitajte in širite
PRIMORSKI DNEVNIK

Poskus samomora ali nesreča ženske, ki je padla z balkona?

Hčerka je slišala udarec ob padcu materinega trupla na dvoriščni tlak - Sreča šoferja, ki je izgubil oblast nad vozilom

Ura je bila 7 in 20 let stara Ada Turra z Drevoreda XX. septembra št. 9 se je odpravljala z doma. Nepričakovano pa ji je prišel na uho nenavaden in čuden ropot kot bi nekaj težkega padlo na notranje dvorišče. Radovednost jo je gnala do okna in tu je presenečeno obstala. Na dvoriščnem tlaku je ležalo truplo ženske. Turrovi se je zdelo, da je njena mati in je hitro stekla po stopnišču na dvorišče. Tu ni bilo nobenega dvoma več: na tleh je negibno ležala njena mati v mlaki krvi, ki se je vedno bolj širila.

Med tem so tudi ostali prebivalci stavbe opazili nesrečo in nekdo je takoj telefonsko obvestil Rdeči križ in poklical bolničarje, ki so prišli takoj, in žensko, 47-letno Marijo Furlani, por. Turra, nemudoma odpeljali v bolnišnico.

Že po bežnem pregledu so ji zdravniki ugotovili več resnih poškodb po glavi, kjer ima tudi prebito čelo, in po nogah. Zato so jo sprejeli na ortopedskem oddelku, kjer so si pridržali prognozo.

Policija, ki je uvedla preiskavo, ni mogla ugotoviti če gre za nesrečo ali pa za poskus samomora. Ve se samo, da je Turrova padla z balkona stanovanja, ki je v drugem nadstropju.

***

Kljub nevarni vožnji z avtom, se je 23-letni Antigone Frangipane iz Ul. Giulia, rešil le z lažjimi poškodbami, ki bi morale izginiti že v 10 dneh. Mladenič, katerega so agenti cestne policije, odpeljali v bolnišnico, je po nudeni zdravniški pomoči odšel domov, kjer se bo moral sam zdraviti in predvsem počivati.

Frangipane se je ponesrečil okoli 6. ure zjutraj, ko se je s fiatom «600» vozil po Miramarskem drevoredu proti domu. Nasproti bara «Pippolo» je iznenada in iz neznanih razlogov izgubil oblast nad vozilom, ki je začelo drveti sem in tja. Najprej je zašlo na desno in podrlo dva kola s prometnimi znaki, nato je zlomilo mlado drevesce in se končno prevrnilo na grmičevje ob robu pločnika.

Pri tem je Frangipana v notranjosti vozila premetavalo sem in tja in ga lažje ranilo. Avto je utrpel ogromno škodo in so ga morali odpeljati z mehaničnim vozom.

Prijave «Vanoni»

Finančno ministrstvo sporoča, da bodo 29. in 30. t. m. zaprti davčni in drugi pooblaščeni uradi, ki sprejemajo prijave «Vanoni». Zato opozarja vse tiste, ki niso še izpolnili prijav «Vanoni», naj to store čimprej, ker bodo prijave sprejemali samo do 31. t. m.

Krivično obsojeni partizani pred porotnim prizivnim sodiščem

Videmski sodniki so jih leta 1955 obsodili zaradi ustrelitve skupine fašističnih zločincev

Danes se bo pred tržaškim porotnim prizivnim sodiščem začela razprava proti petim bivšim furlanskim partizanom, od katerih so bili trije odlikovani za zasluge v odporniškem gibanju. Na zatožni klopi bodo sedeli bivši komandant divizije «Mario Modotti» Ardito Fornasir (Ario), namestnik komandanta Bruno Travani (Zambo), namestnik komisarja Leo Manias (Mirko), načelnik glavnega štaba Bruno Pagotto (Boris) in komandant brigade Stanislav Badalič (Stanko). Vsi so obtoženi, da so 30. aprila 1945 vdrli v jetnišnico v Pordenonu, iz nje odvlekli 15 fašistov, od katerih so jih 11 ustrelili pred poslopjem jetnišnice.

Zaradi te obtožbe so se morali omenjeni bivši partizani prvič zagovarjati na razpravi, ki se je začela 29. novembra 1955. leta na videmskem porotnem sodišču in je trajala do 15. decembra istega leta. Zanjo je vladalo izredno zanimanje, bodisi zaradi tega, ker je šlo za očitno političen proces, in pa tudi zaradi tega, ker je bil v obrambnem kolegiju znani odvetnik in poslanec KPI Gianquinto, medtem ko je zasebno stranko predstavljal odvetnik Piero Pisenti, bivši fašistični pravosodni minister republike Salò, škvadrist in udeleženec «Pohoda na Rim», ki je bil tudi idealizator in podpisnik znanega fašističnega razglasa, s katerim so bili naborniki klicani k vojakom pod pretnjo takojšnje smrtne obsodbe, če se vpoklicu ne bi odzvali.

Proces pred videmskim porotnim sodiščem je dejansko izzvenel v obtožbo fašizma, saj so številne priče in odvetniki nedvoumno dokazali, da je bila ustrelitev omenjenih fašistov dejanje, ki ga je zahteval trenutni vojaški položaj v Pordenonu. Zasebna stranka je na procesu namreč trdila, da je bilo 30. aprila 1945 v Pordenonu vse mirno, da so bili Nemci na begu in da zato ni bilo razloga za ustrelitev omenjenih fašistov. Odvetnik Fortuna je v svojem takratnem govoru med drugim poudaril, da je bil vojaški položaj 30. aprila negotov, kar dokazuje tudi to, da je omenjenega dne popoldne prišla v Pordenone angleška izvidnica, ki pa se je prav zaradi negotovega položaja takoj umaknila in so zavezniške čete vkorakale v mesto šele naslednjega dne zjutraj. Fašisti, ki so jih partizani ustrelili, so bili kriminalci, ki so sodelovali z nemškim okupatorjem v borbah proti partizanom in izvajali represalije nad domačim prebivalstvom. Če so bili ustreljeni, se je to zgodilo zato, da ne bi ob morebitnem ponovnem vdoru nemških čet v mesto bili osvobojeni in bi lahko potem izvajali represalije nad antifašističnim prebivalstvom.

Odvetnik Gianquinto, ki je govoril prav na dan obsodbe, je predvsem poudaril, da sodišče ne bi smelo soditi poveljnikov vojaške edinice, ki niso storili nič drugega kot izvršili ukaz svojega nadrejenega komandanta. Do sodnega postopka potemtakem sploh ne bi smelo priti, posebno še, ker tudi zavezniške oblasti, ki so po osvoboditvi uvedle preiskavo, niso storile ničesar, kar bi lahko omadeževalo osebnost partizanskih komandantov. Zagovornik je poudaril, da je bilo 30. aprila 1945 v pordenonskih zaporih zaprtih skupaj okoli 80 fašistov, od katerih pa so izbrali le 15 najnevarnejših in še od teh so tri na intervencijo župnika izpustili, dva sta pa ušla. Zato je jasno, da je treba justifikacijo omenjenih fašistov imeti samo kot izvršitev ukaza komandanta določene vojaške edinice, ki je svoj ukaz izdal na osnovi ocenitve vojaškega položaja in da je treba zaradi tega ta dogodek smatrati za vojno dejanje.

Na osnovi neovrgljivih dokazov je obramba zahtevala za vse obtožence oprostitev, ker je v vojni storjeno dejanje nekaznivo.

Kljub temu pa je sodišče obsodilo partizanskega komandanta Bruna Travana (Zampa) in Stanislava Badaliča (Stanka) na dvajset let ječe z olajšavami, ki jih predvideva zakon z dne 19. 12. 1953, Aldo Zuccato (Garibaldi) je bil popolnoma oproščen, ostali trije pa oproščeni zaradi pomanjkanja dokazov.

Po obsodbi je občinstvo, ki je skozi deset razprav v velikem številu spremljalo potek procesa, priredilo na ulici demonstracijo, med katero je ogorčeno protestiralo proti nezaslišani razsodbi.

Obsojenci so seveda vložili priziv in bo danes razprava, kot smo že omenili, pred tržaškim porotnim prizivnim sodiščem. Omenimo naj, da bo obramba zahtevala ponovno zaslišanje dveh prič, in sicer Maria Lizzera, poveljnika divizije «Garibaldi», in Silvana Silvanija, poveljnika divizije «Osoppo», katerih pričevanje naj bi pripomoglo rekonstruirati dogodke dne 30. aprila 1945, kar naj bi predstavljalo osnovo za pravično sodbo.

Končno naj še omenimo, da bo tudi na tem procesu predstavljal zasebno stranko bivši škvadrist in pravosodni minister republike Salò odvetnik Pietro Pisenti.

Iz sodnih dvoran

Prizivni sodniki so mu znižali kazen za en dan

Kaj je pričakoval 33-letni Mario Poldrugovaz od Sv. M. M. Spodnje od priziva proti razsodbi kazenskega sodišča ni znano. Verjetno pa ni niti najmanj mislil, da mu bodo zaporno kazen znižali za reci in piši za 1 dan.

Poldrugovaz je bil obtožen tatvine bronaste kovine v podjetju SALDA last Andrea Scacolija iz Ul. Romanin in Gustava De Vonderaida iz Ulice Murat. Ta dva sta spoznala, da so se tatvine orodja in kovine začele po sprejemu Poldrugovaza v službo. Zato sta naprosila delavce, da bi nadzorovali osumljenca.

Da bi ga ujeli, je delovodja položil na mizo tri kose bronaste kovine. Okoli poldneva sta dva izginila brez sledu. Nihče ni videl ničesar in vendar so bili prepričani, da ju je Poldrugovaz vzel. Delavec se je kmalu zatem oddaljil iz delavnice z izgovorom, da gre preizkušat zavore na svoji lambreti. Šel pa ni sam, ker mu je njegov kolega Franc Juriševič sledil z vespo. Med potjo ga je Juriševič povabil v delavnico, ker je upal, da mu bodo med osebnim pregledom kaj našli. Toda našli mu niso ničesar. Tedaj se je Juriševič spomnil na čuden ropot, ki ga je slišal med preizkuševanjem lambrete. Tu je treba pripomniti, da se je Juriševič ponudil, da pregleda zavore in tedaj je spoznal, da je imel njegov sodelavec v prostoru za orodje nekaj težkega. Pogledali so tja in našli kos bronaste kovine, medtem ko so mu drugi kos našli v zabojčku za orodje, ki ga je podjetje dalo Poldrugovazu za uporabo.

Zanimivo je, da je neki delavec dva dni prej brskal po Poldrugovačevi delovni obleki, pri čemer je našel štiri kose ukradene kovine.

Ko so imeli delavci dokaze v rokah, so obvestili lastnika, ki sta poklicala policijo. Poldrugovaz je moral v zapor. Januarja lani pa so ga obsodili na 20 dni zapora in na 3.000 lir globe. Sedaj pa so mu prizivni sodniki nekoliko spremenili prvotno razsodbo in mu znižali zaporno kazen za 1 dan, denarno pa za 600 lir.

***

Zaradi suma, da je avgusta 1956. leta ukradel iz žepa usnjenega suknjiča, ki je visel v čakalnici ambulatorija INAM v Ul. Donatello, denarnico in 4.000 lir, spravilo Giuseppa Redolfija iz Ul. del Prato v zapor in pred sodnike. Mož je tatvino tajil, medtem ko ni mogel okradeni Rudolf Verdnik iz Ul. del Prato prinesti nobenega dokaza proti Redolfiju, ki pa je bil že 13 krat obsojen zaradi tatvin.

Redolfi je pred sodniki trdil, da se je zadnje čase poboljšal in je izročil kot dokaz svojih trditev članek, ki ga je objavil neki časopis. V njem je bilo rečeno, da je Redolfi skupno z neko žensko našel na cesti precejšnjo vsoto denarja, ki je bila določena za plačo delavcem in da je izročil vse skupaj komisariatu javne varnosti. Tožilec mu seveda ni verjel, zaradi česar je tudi zahteval obsodbo na 16 mesecev zapora in na 8.000 lir globe, medtem ko ga je moralo sodišče oprostiti zaradi pomanjkanja dokazov.

***

Pred istim sodiščem se je moral zagovarjati tudi 38-letni šofer Acegata Stellio Trific iz Ul. Caprin, ki je bil obtožen, da je med vožnjo z motornim kolesom po D'Annunziovem drevoredu zakrivil prometno nesrečo, ki se je končala s smrtjo 68-letnega Ermenegilda De Riza iz Ul. Rigutti.

Nesreča se je zgodila 6. septembra 1956. leta zvečer, ko je Trific vozil proti mestnemu središču. Pri kinu «Capitol» je videl nekega pešca, ki je nosil otroka in ker se je ta ustavil, je menil, da lahko nadaljuje vožnjo. Iz previdnosti je dal znake z žarometom. Pešec pa je iznenada stopil naprej, tako ni bilo mogoče preprečiti nezgode. Pri trčenju so vsi trije obležali na tleh. V bolnišnici so ugotovili, da si je ženska zlomila nogo in prebila lobanjo, zaradi česar je dan kasneje umrla. Trific si je zlomil levo ključnico, za kar je potreboval skrbno zdravniško nego na ortopedskem oddelku, otrok pa je ostal nepoškodovan.

Sedaj je moral Trific pred sodnike pod obtožbo nenamernega umora, ki so ga oprostili zaradi pomanjkanja dokazov.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 22. in 23. marca 1959 se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrlo je 18 oseb, porok pa je bilo 6.

POROČILI SO SE: pleskar Nello Colussi in šivilja Pierina Colautto, trgovski potnik Giovanni Simonetti in gospodinja Giovanna Colautti, zidar Ernest Saksida in gospodinja Vittoria Lampe, upokojenec Vincenzo Zagaria in upokojenka Emilia Colangelo, uradnik Josip Furlan in uradnica Marija Vrtovec, krojač Ivan Jelinič in gospodinja Ankica Salaski.

UMRLI SO: 90-letna Giulia Sidericudi vd. Sigon, 83-letna Maddalena Schipizza vd. Urbani, 71-letna Josipina Prasel por. Daneu, 81-letna Emma Romano, 70-letna Nina Stchektoff vd. Belli, 48-letni Giorgio Benedetti, 57-letni Agostino Santin, 54-letni Bruno Jordan, 72-letna Maria Vuscovich vd. Lumi, 78-letna Marija Cok vd. Cunja, 67-letna Francesca Haffner vd. Albani, 76-letna Stefanija Božič por. Kompare, 69-letna Anna Runco por. Vergineila, 66-letni Antonio Demarchi, 80-letna Olga Grisi vd. Petrani, 81-letni Michele Stefani, 66-letni Josip Vrk, 66-letni Vincenzo Cimolino.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Dr. Codermatz, Ul. Tor San Piero 2; De Colle, Ul. Revoltella 42; Depangher, Ul. San Giusto 1; Alla Madonna del mare, Largo Piave 2; Zanetti Testa d'oro, Ul. Mazzini 43; dr. Miani, Barkovlje: Nicoli, Skedenj.

—«»—

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	5900.—	6175.—
Marengo	4550.—	4700.—
Dolar	618.—	621.—
Frank franc.	123.—	126.—
Frank švic.	143.—	144.75
Sterling	1725.—	1750.—
Dinar	82.—	86.—
Šiling	24.—	24.50
Zlato	704.—	706.—
Zah. n. marka	148.75	149.75

PISANICE ali PIRHI

so v Beli krajini barvana, okrašena velikonočna jajca, s katerimi razveselite naše malčke.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Ul. sv. Frančiška 20
vam nudi pirhe po zelo ugodni ceni

RADIO

TOREK, 24. marca 1959

RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba; 11.30 Brez obveznosti, drobiž od vsepovsod; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Orkester Carlo Pacchiori; 13.30 Glasba po željah; 17.30 Plešite z nami; 18.00 Z začarane police — Marija Polak: «Sreča v nesreči»; 18.10 Simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije; 19.00 Utrinki iz znanosti in tehnike; 19.20 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.30 Glasbeni varieté; 21.15 Giuseppe Verdi: «Aida», opera v 4 dejanjih — 3. in 4. dejanje; orkester Tržaške filharmonije in zbor tržaškega gledališča Verdi; v odmoru, približno ob 22. uri: Obletnica tedna — Boris Mihalič: «Pred sto leti so začeli graditi Sueški kanal»; nato Stan Kenton in Carnegie Hall; 23.30 Glasba za lahko noč.

TRST

12.10 Tretja stran; 17.30 E. Sciorilli in njegov orkester; 18.00 Simfonični koncert; 19.45 Oddaja za delavce.

II. PROGRAM

14.00 On, ona in tretji; 16.00 Tretja stran; 17.00 Pojejo Domenico Modugno, Flo Sandon's, Natalino Otto in Tonina Torrielli; 18.45 Popevke z letošnjega festivala v Sanremu; 21.00 «Il Gonfalone».

RADIO KOPER

Poročila v italijanščini: 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.
Poročila v slov.: 7.30, 13.30, 15.00.

5.00-6.15 in 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 11.00 Otroški kotiček; 12.00 Glasba po željah; 12.50 Glasba po željah (II. del); 13.40 Kmetijska univerza; 13.50 Odlomki iz oper; 14.20 Šola in življenje: «Pokaži, kaj znaš» (tekmovanje med učenci prve in druge osnovne šole v Kopru); 14.40 20' z zabavnim orkestrom Radia Ljubljana; 15.20 Z narodno pesmijo in plesom po domovini; 15.40-17.00 Prenos RL; 17.00 Skladbe Johanna Straussa; 17.30 Filmska glasba; 18.00 «Pol stoletja zagrebškega velesejma»; 18.15 Jugoslovanska glasba; 19.00 Ted Heath, Edmond Ros, Stanley Black in njihovi orkestri; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Errol Garner pri klavirju; 22.40 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

327.1 m, 202.1 m, 212.4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55

8.05 Pojeta Lola Novakovič in Marko Novosel; 8.20 Tri operne uverture Gioacchina Rossinija; 8.40 Potopisi in spomini — Veljko Kovačevič: V rovih Španije — I.; 9.00 Igra ansambel Mojmira Sepeta; 9.20 Blaž Arnič: Koncert za violino in orkester; 10.10 Zbor primorskih študentov; 10.30 Hammond orgle v ritmu; 10.45 Za dom in žene; 11.00 Klavirske skladbe Isaaca Albeniza in Ernesta Lecuona; 11.30 Oddaja za otroke; 12.00 Pojeta Ines Taddio in Pat Boone; 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Jože Sile: Priprave za kooperacijsko pridelovanje koruze; 12.25 Odlomki iz Verdijeve opere Othello; 13.30 Robert Schumann: Karneval, op. 9; 13.55 Ansambel Srečka Dražila igra narodne viže; 14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.40 Humoreska tega tedna — Romain Garry: Srečanje z barracudo; 16.00 Za glasbene ljubitelje; 17.10 Zabavne melodije; 18.00 Družinski pogovori; 18.10 Iz slovenske solistične ustvarjalnosti; 18.45 Domače aktualnosti; 20.00 Magnetofonski posnetki s koncerta zbora RTV Beograd; 20.30 Radijska igra — Zvonimir Bajsič: Goljufa; 21.30 Od melodije do melodije; 22.15 V galeriji baročnih mojstrov; 23.10 Ritmi in popevke.

V VSAKEM TRENU… VEDNO PRIPRAVLJ… LIMONA

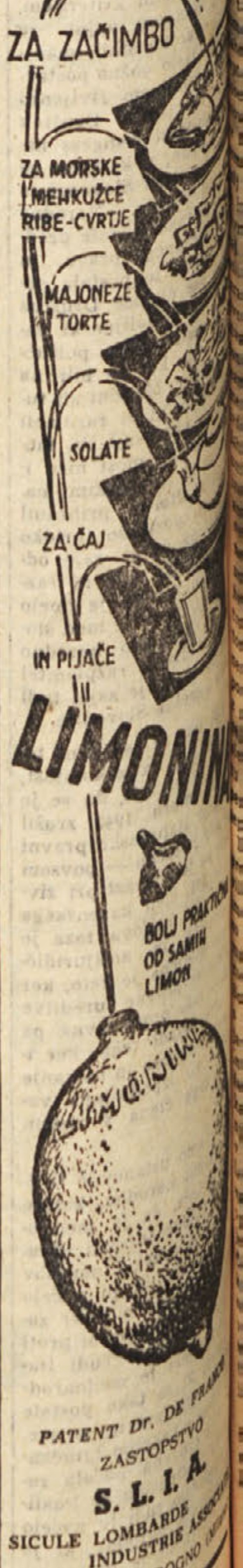

PATENT Dr. DE FRA…
ZASTOPSTVO
S. L. I. A.
SICULE LOMBARDE INDUSTRIE ASSOCIATE
CATANIA - CODOGNO

NOV POSKUS ZAOSTRITVE ODNOSOV?

Vest o ustvaritvi atomskega ščita

Ameriški fiziki naj bi odkrili možnost izdelovanja protiizstrelkov, ki bi uničevali sovražnikove izstrelke

Pred kratkim je ameriški «New York Times» pisal: »Meseca septembra, tik pred začetkom konference predstavnikov treh nuklearnih sil v Ženevi, so napravile ZDA nad Južnim Pacifikom poskus, ki ga ni nihče opazil, a na katerega so Američani lahko ponosni. Druga za drugo so bile izvršene eksplozije treh atomskih bomb, ki so jih izstrelili z raketami nad atmosfero v višino 480 km. Rezultati eksperimentov so dragoceni in daljnosežni...» Takoj nato so razširile to vest tuje zahodne agencije in drugi listi.

Tako je šest mesecev kasneje svetovna javnost zvedela o eni vrsti eksperimentov, s katerimi je bila ustvarjena nova plast smrtonosnih radioaktivnih celic nad Zemljo. Seveda se je čisto logično takoj postavilo vprašanje, zakaj so o tem doslej molčali. Zakaj je vlada ZDA imela za potrebno, da se prav sedaj, ko razpravljajo o statusu Berlina in Nemčije, odkrije tajnost o eksperimentih v mesecu septembru?

Na ta vprašanja odgovarjajo nekateri ameriški listi. «New York Times», ki je odkril tajnost, piše med drugim tudi o razlogih, ki so se dolgo vrteli okoli vprašanja, ali naj se vest o izvršenih eksperimentih objavi takoj ali ne. List piše, da so bili učenjaki mnenja za to, da se vest objavi, vojaški in politični voditelji pa so temu nasprotovali. Razen tega priznava list, da so mu bili načrti operacije «Angus» znani že lani, toda so učenjaki, ki so v službi vlade, nasprotovali objavi vesti, ker bi v tem primeru utegnili protesti svetovne javnosti privesti do tega, da bi se morali odpovedati eksploziji, od katere so si mnogo obetali.

V prepričanju, da bi ravno zdaj v teku berlinske krize in poskusov, da se s skupnimi razgovori predstavnikov velikih sil najde kak izhod, bilo koristno imeti v rokah kar bi pomenilo v odnosu na drugo stranko važen propagandno-političen adut, je vlada ZDA dovolila «New York Timesu», da «odkrije tajnost». Kot je pri tem zapisal, da so ZDA v primeru tretje svetovne vojne ustvarijo v višini 480 km trden ščit, skozi katerega ne bi mogli prodreti sovražnikovi izstrelki. ZDA bi bile ločene in zaščitene z nekakšnim atomskim oblakom. To, kar je objavil «New York Times», je potrdil v svojem razgovoru s časnikarji pomočnik obrambnega ministra Donald Quarles. Vest so takoj objavili in po svoje komentirali vsi veliki listi na Zahodu. Poskusi v ZDA v septembru in njihovi «daljni» podatki so postali osnova za trditve o začetku novega obdobja v odnosih med Zahodom in Vzhodom, ki je še bolj nevarna od sedanje faze hladne vojne. Tako so svetovni javnosti javili vest, ki bi dosegla velik vojaško-politični učinek. Pri tem pa so nekateri listi tudi zlasti kar se tiče bitke odkrite «tajnosti». Dobro obveščeni» krogi tudi trdijo, da so ameriški fiziki odkrili možnost izdelovanja protiizstrelka, ki bi zadržal v zraku, oziroma uničil sovražnikov balistični izstrelek. Razen tega naj bi atomisti že predvideli čas, ko jedrska vojna ne bo več pomenila popolnega uničenja njihove države. Zaupali naj bi se radarju, elektronskim aparatom in detektorjem, ki bi pravočasno opazili sovražnemu izstrelku naproti protiizstrelek konico. To je to perspektiva, ki jo brez skrbi sporočajo svetu na podlagi rezultatov eksperimentov ZDA v preteklem septembru.

Doslej ni obstajalo nobeno orožje, ki bi lahko ustavilo izstrelek. Ker ZDA niso imele medcelinskih izstrelkov, so ohranjale ravnovesje sil z oporišči, s katerih srednjega dometa so obkoljevale Sovjetsko zvezo. V optimizmu, s katerim so zahodni listi objavili vest, da so sedaj fiziki in atomisti v ZDA rešili vprašanje gradnje protiizstrelka, naj bi po njihovem mnenju nova povzročilo motnjo v vzpostavljenem ravnovesju. Po vidimo odkrito ustrahovanje v zvezi z zapletenostjo vprašanja, za katerega rešitev je potrebno še mnogo časa. Tudi če bi ameriški učenjaki odkrili tajnost protiizstrelka srednjega dometa, ostaja še vprašanje prestrezanja medcelinskih izstrelkov, ki letijo v mnogo večjih višinah z brzino 10.000 km. Vse te domneve pa povzročajo skrb, kajti iz njih lahko sklepamo, da se bo nadaljevala oboroževalna tekma za ohranitev ravnovesja. Nihče namreč ne prikriva, da morajo ZDA napraviti še celo vrsto poskusov, da spopolnijo protiizstrelek srednjega dometa. V zvezi s tem je skupina učenjakov ZDA po prvih eksperimentih v septembru baje sporočila Eisenhowerju, da ima upe v skorajšen uspeh, toda da je za to potrebno nadaljevanje poskusov v velikih višinah.

Če gledamo iz tega zornega kota na stvar, nam postaja stališče delegacije ZDA na konferenci o ustavitvi poskusov v Ženevi še bolj jasno, kakor tudi nam postaja jasno zavlačevanje in zapletanje razgovorov na vse mogoče načine, pa tudi s trditvijo, da ni mogoče izvesti učinkovitega mednarodnega nadzorstva nad ustavitvijo poskusov. Te trditve so strokovnjaki ovrgli. Toda tudi sedaj, ko je «New York Times» zapisal, da ni eksperimentov v septembru nihče opazil, so francoski strokovnjaki sporočili, da so v septembru 1958 opazili značilen zelen sij v zgornjih slojih atmosfere nad Južnim Pacifikom.

Kljub težkočam, ki so spremljale ženevske razgovore o ustavitvi poskusov, so doslej dosegli na njih določen uspeh. Ob popuščanju obeh strani so v štirih mesecih in pol razgovorov sprejeli sedem važnih členov skupnega dogovora o ustavitvi eksperimentov in vzpostavitvi sistema mednarodnega nadzorstva. Zahod je sicer vztrajal na tem, da se eksperimenti ustavijo samo za leto dni, toda kasneje je pristal na to, da se ustavijo za nedoločen čas. SZ pa je s svoje strani mnogo popustila, da bi se nasprotni stališči zbližali. Poleg tega pa niso v zadnjih šestih mesecih ne na eni ne na drugi strani napravili nobenih poskusov.

Vprav v tem ozračju, ko je svetovna javnost pričakovala pospešenje razgovorov v Ženevi in sklenitev skupnega sporazuma o ustavitvi škodljivih poskusov, utegne tendenciozno in namerno objavljena vest o protiizstrelkih samo otežkočiti razgovore in povzročiti nove težkoče in komplikacije v odnosih med Vzhodom in Zahodom in pri reševanju mednarodnih vprašanj.

Občinstvo bo morda hvaležno, toda prispevkov bo malo, ali nič. Pevec «ljudskih zgodb» Paolo Garofalo na glavnem trgu nekega mesteca v južni Italiji

POLEMIKA V ZVEZI Z BURŽOAZNO MISELNOSTJO

Bodo kitajski filmski ljudje morali „na predvzgojo“ v plavže?

Kaže, da se bo v letošnjem letu proizvodnja jekla na Kitajskem še povečala. Toda ne le na račun povečanja kitajske jeklarske industrije, pač pa na račun svojevrstne nove delovne sile. Znano je, da pošiljajo kitajske oblasti svoje znanstvenike in razumnike «na prevzgojo» na podeželje ali v tovarne, kjer naj se otresejo malomeščanstva in «buržoazne miselnosti». Če bi hoteli dosledno izvajati to že tako staro prakso, bo moralo «na prevzgojo» kar čedno število kitajskih filmskih ljudi. Tako bi bilo logično in tako bo tudi verjetno, če upoštevamo polemiko, ki je nastala v glasilu kitajske KP med načelnikom biroja za film na kitajskem ministrstvu prosvete Cen Huang Majem in znanim filmskim režiserjem Joanom Van Caajem.

Polemika se je začela že pred tremi meseci, pred nekaj dnevi pa se je za čas končala, ne pa še zaključila. Sicer pa je ta polemika svojevrstna, ker ni neposredna, pač pa v obliki pisem. V obliki pisem sta omenjena Kitajca obdelala kitajsko filmsko proizvodnjo iz leta 1957. Že pred tremi meseci je Cen Huang Maj objavil v «Žen Min Ži Bau» ostro politično-ideološko kritiko, v kateri zatrjuje, da «veliko večino» kitajskih filmskih delavcev še vedno preveva buržoazna miselnost in da njihova «ideologija in pogledi na svet ter umetnost še niso dokončno spremenjeni», iz česar se nujno izraža «manifestacija in propagiranje buržoaznih idej in načina življenja v njihovih filmskih delih». «To prevladovanje buržoazije v najbolj skritih globinah njihove duše ni bilo še nikoli do temelja porušeno in zato so pod vplivom revizionistične ideologije — od znotraj in od zunaj — ti skriti ostanki ponovno začeli prodirati na površje.»

In Cen Huang Maj ni ostal le pri šablonskih «ugotovitvah», ampak je tudi konkretno navedel dela, v katerih so ti «skriti ostanki» in v katerih filmih se ti «interesi, ideologije in občutja buržoazije» kažejo. In to še ni vse. V nekaterih filmih se «direktno napadajo partija in nova družbena ureditev», pravi Cen Huang Maj.

Med najbolj «buržoazne» je Cen Huang Maj uvrstil vrsto filmskih satir in komedij, za katere pravi, da so ustvarjalci v njih zlorabili satiro in pod izgovorom «odražanja dejanskega stanja» v bistvu napadli partijo in novo družbeno ureditev. Filmi, ki jim visoki funkcionar očita to so: «Nedokončana komedija», «Nevšečnosti na igrišču», «Tekma za ljubezen», «Trije vojni tovariši», «Sreča» ter še sarkastični komediji «Kdo je odvržena osebnost» in «Obisk pri sorodniku».

Cen Huang Maj pravi, naj bi sarkastična komedija služila kot učinkovito orožje za kritiko pomanjkljivosti in napak, ki prihajajo do izraza v življenju ljudskih množic, toda filmi, kot so na pr. «Nedokončana komedija» in drugi, niso nič drugega kot «neposreden napad na partijo in novo družbo».

V drugo kategorijo slabih filmov Cen Huang Maj prišteva one filme, ki «omalovažujejo vodilno vlogo partije, ignorirajo ali izkvarjajo like in osebnosti iz partijskih krogov, ignorirajo ali izkvarjajo način življenja in dela partije». Kot tipičnega predstavnika tovrstnih filmov je visoki kitajski funkcionar navedel film «Pot mladosti».

V isto vrsto, pa čeprav nekoliko blaže, je Cen Huang Maj ocenil filme «Sreča», «Dnevnik dojilje», «Sin pastirja» in še štiri druge. V vseh teh filmih, pravi Cen Huang Maj, je ena izmed osnovnih šibkosti ta, da ti filmi sploh ne povedo niti ne nakažejo, koliko sta partijska organizacija in partijsko vodstvo pomagala glavnim junakom teh filmov, «da rešijo spore in težkoče, katerih nosilci so».

V zvezi s to kategorijo slabo ocenjenih filmov kritik in funkcionar Cen Huang Maj prikazuje svoje mnenje in svoje poglede na probleme, pred katerimi se je kitajska filmska umetnost znašla. To so predvsem problemi «uvajanja na platno» partijskih sekretarjev in partijskih komitejev, problemi, ali naj bosta partijski sekretar in partijski komite nujno prisotna v vsakem filmu ali ne. Posebno ko se ustvarjajo filmi s sodobno zgodovinsko temo, Cen Huang Maj sicer «velikodušno» pristaja na to, da bi partijski sekretar ne moral biti nujno personificiran v vsakem filmu, vendar meni, da bi bilo to potrebno, «če kitajska filmska umetnost želi resnično odražati življenjsko stvarnost». Sicer pa se ne more in ne sme izključevati s filmskega platna članov partije in partijskih voditeljev, «ker bi sicer življenje ne bilo resnično prikazano». Filmi in filmski delavci, ki bi se ne držali tega, ne bodo mogli pravilno prikazati vloge in moči partije in velike tradicije ter vloge KP Kitajske.

Ko je še z vrsto filmov «prikazal», kako kitajski filmski ljudje «propagirajo buržoazne ideje in buržoazni način življenja», je Cen Huang Maj v končni sodbi dal oceno, da je za celotno kitajsko filmsko proizvodnjo iz leta 1957 značilno «kolebanje in izdajstvo partijske linije». Ker iz gornjega vidimo, da ni bilo tako, je bila filmska proizvodnja «odkrit napad na partijo in partijsko vodstvo in to pod znakom bele zastave». Da bi se ta «bela zastava» uničila in da bi se ponovno razvila na kitajskem filmskem platnu «rdeča zastava», je bilo treba filmsko proizvodnjo iz leta 1957 podvreči ostri kritiki — zaključuje svojo tezo Cen Huang Maj.

Tri mesece po tej tako ostri kritiki se je pojavilo pismo filmskega režiserja Juana Van Cua. Juan očita kritiku, da je vse filme strpal v en koš, ker da vsi omenjeni filmi zares niso tako slabi ali vsaj vsi ne enako slabi. Režiser hoče zaščititi filmske ljudi, ker da jih ne smemo smatrati vse za politične krivce in jih obtoževati z namernim napadanjem partije in partijskega vodstva. Da bi bil Juan Van Cu kolikor toliko «v liniji», priznava, da je nekaj filmskih ljudi zares desničarjev, toda za večino se lahko reče, da «se bori s problemi, predvsem ideološke, ne pa politične narave». Iz tega izvaja, da če je bil kak napad, je to bil nenameren in da «bele zastave» filmski proizvodnji ni moč očitati.

Iz tega sledi, da si je filmski režiser, ki je odgovarjal v imenu vseh ostalih filmskih ljudi in je bil zato še najbolj pogumen, natresel precej pepela na glavo v znak spokornosti, toda s tem odgovorom «na vrhu» niso bili zadovoljni in je Juanu Van Cuju odgovoril Cen Huang Majev pomočnik iz biroja za film na ministrstvu prosvete.

Potemtakem smemo sklepati, da bo moral marsikateri kitajski filmski umetnik «na prevzgojo» v plavže in proizvodnja jekla sbe bo torej porcvno povečala. Konkreten uspeh v industriji jekla sicer ne bo kdo ve kolikšen, toda filmi bodo pozneje boljši, ker bodo režiserji v vsak film «vključili» kakega sekretarja.

DVE POMEMBNI OBLETNICI LJUBLJANSKE UNIVERZE

Štirideset let rudarskega in 20 metalurškega odseka

Od Marmontove «francoske univerze» do danes je bila pot dolga, toda ne brez uspeha: 368 rudarskih in 218 metalurških inženirjev

Težnje Slovencev, da bi ustanovili lastno vseučilišče, lahko zasledimo že v davni preteklosti. Iz zgodovinskih zapiskov, ki jih navaja prof. dr. inž. Viktor Kersnič, je razvidno, da so predstavniki slovenskega ljudstva že leta 1786 javno iznašali, da vodilno osebje živosrebrnega rudnika v Idriji potrebuje tehnično znanje v jamomerstvu, mehaniki in kemiji in da je to osebje treba vzgajati na Kranjskem. Za časa francoske okupacije l. 1810 pod poveljstvom maršala Marmonta je tudi že izšla uredba, naj se ves pouk reorganizira in naj se na novi centralni šoli v Ljubljani poučuje razen jezikov, prava in morale tudi risanje, arhitektura, matematika, mehanika, hidravlika, eksperimentalna fizika, splošna kemija in farmacevtska kemija, naravoslovje in botanika, bogoslovje ter predmeti s področja medicine. Potemtakem naj bi absolventi te šole dobili pravico opravljati poklice pravnikov, zdravnikov, kirurgov, lekarnarjev in inženirjev na vsem ozemlju takratnih ilirskih pokrajin. Študij inženirjev in arhitektov je bil določen na 4 leta, toda na žalost je ta «francoska univerza», na kateri je predavalo tudi pet ožjih rojakov, z odhodom Francozov z Gorenjske prenehala delovati predvsem na področju tehničnih ved.

Ponovne zahteve Slovencev za ustanovitev vseučilišča, še dolga leta niso našle pravega odmeva in celo po osvoboditvi izpod avstroogrskega jarma je bilo treba prebroditi še mnogo težav, da je bila uslišana njihova davna želja, da bi na lastnih tleh ter brez Gradca in Dunaja dosegli najvišjo izobrazbo.

Marca meseca 1919. leta je sicer dospela iz Beograda novica, da je ministrski svet sklenil, da bi se že jeseni istega leta v Ljubljani odprlo slovensko vseučilišče, za kar so celo odobrili začetni znesek v višini 1.5 milijona kron, toda že v začetku naslednjega meseca je narodna vlada v Ljubljani od takratnega ministra za prosveto v Beogradu prejela sporočilo, da je ustanovitev vseučilišča ponovno odložena na čas po podpisu definitivnega miru na pariški konferenci. Ne glede na žalostno novico, je takratna vseučiliščna komisija, ki je imela nalogo izdelati program bodočega vseučilišča, izposlovala ustanovitev tehniško visokošolskih tečajev, ki so bili otvorjeni in začeli s svojim delom že 19. maja 1919, z oddelki za gradbeništvo, strojno-elektrotehniko, rudarstvo in zemljemerstvo, ki bi naj hkrati predstavljali tudi osnovno jedro bodočih petih tehniških fakultet.

Ob nenehnem prizadevanju vseučiliščne komisije je narodno predstavništvo že 19. julija 1919 vendarle sprejelo zakon o ustanovitvi ljubljanskega vseučilišča, tako da je izvedbo te naloge prevzel že univerzitetni svet, ki je 12. novembra istega leta izvolil prof. dr. Plemlja za prvega rektorja ljubljanskega vseučilišča. Dne 17. marca 1921 je ministrski svet izdal odlok, da se bivši deželni dvorec v celoti in brezplačno prepušča vseučilišču, pol leta kasneje pa je bila iz prispevkov bančnih in industrijskih institucij dograjena tudi nova zgradba tehniške fakultete, sedanja «stara tehnika».

Rudarski oddelek, ki je že jeseni 1919 postal iz tečajnega redni oddelek tehniške fakultete v Ljubljani, je bil vse do leta 1939 edini visokošolski rudarski oddelek na Balkanu. Že v razdobju med obema vojnama se je na ta oddelek poleg domačih študentov vpisalo tudi veliko število bolgarskih študentov, ki so prej študirali v Leobnu in Freiburgu. Od skromnega začetka pred 40 leti in vse do danes je na tem oddelku diplomiralo skupno že 368 rudarskih inženirjev. Za razliko od predvojnega časa, ko je ta oddelek stalno bil gost izredno tesnih in skromnih prostorov, danes rudarski odsek razpolaga z moderno opremljeno stavbo, kar je prvi pogoj kvalitetnega študija in vzgoje kadrov. Vsestranska materialna pomoč, ki jo je nudila jugoslovanska družbena skupnost po osvoboditvi poleg drugih tudi tej instituciji, je znatno prispevala, da se je rudarski oddelek razvil do stopnje, ki mu dopušča uspešno tekmovanje z ostalimi rudarskimi visokošolskimi ustanovami v bližnjem in daljnejšem zamejstvu.

To vse so narekovale tudi same potrebe socialistične graditve nove Jugoslavije. Razvoj energetskih potencialov, industrializacija dežele in nagel razvoj splošnega gospodarstva so narekovale tudi skrb za razvoj znanstvenih in tehniških kadrov, na katere se dandanes oslanja ves bodoči napredek človeštva in še tem bolj napredek delovnih ljudi v državah s socialistično družbeno ureditvijo. Zato niti ni slučaj, da je metalurgija šele v novi Jugoslaviji našla svoje pravo mesto in da je šele po osvoboditvi prišlo do pravega razmaha metalurškega oddelka, katerega prvi zarodki so bili s prizadevnostjo dela današnjih renomiranih metalurških strokovnjakov podani že pred 20 leti odnosno leta 1939. Čeravno je metalurški oddelek v okviru ljubljanske univerze ena mlajših visokošolskih institucij, je vendarle v teh pičlih dveh desetletjih svojega obstoja dal že 218 metalurških inženirjev, od katerih se je danes velika večina izredno uveljavila tako doma kot tudi v svetu.

MILOS MACAROL

(Nadaljevanje na 5. strani)

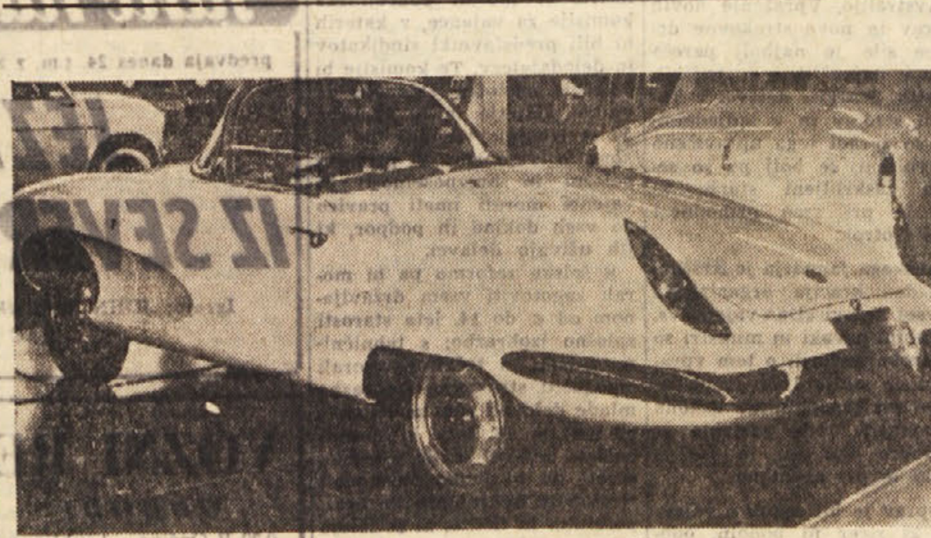

Nova «Fiat-1100» toda s karoserijo, ki jo je izdelalo podjetje «Bertone»

Začetek koncertne sezone v «Verdiju»

Danes se bo v gledališču «Verdi» pričela koncertna sezona Tržaškega filharmoničnega orkestra. Na sporedu bo Haydnovo «Stvarjenje» v izvedbi dunajskega komornega zbora glasbene akademije (*Wiener Akademie-Kammerchor*), ki ga vodi profesor s te akademije *Thomas Christian David*. Ta je pričel svojo koncertno kariero kot flavtist-solist, nato se je uveljavil kot komponist, lani pa je postal profesor dunajske glasbene akademije. Zbor, ki bo nastopil, pa je bil ustanovljen l. 1946 in ga sestavljajo študentje in bivši študentje akademije. Opravil je že mnogo koncertnih turnej, tudi v Ameriki. (Samo mimogrede omenjamo, da je Ljubljanska filharmonija v jeseni z istim delom gostovala v številnih italijanskih mestih).

Med imeni dirigentov naslednjih devetih koncertov srečamo tudi prav zanimiva imena. Že drugi koncert bo dirigiral «skoraj Jugoslovan» *Antonio Janigro*, Milančan, ki pa deluje že od leta 1939 v Zagrebu. Ansambel «Zagrebških solistov» pod njegovim vodstvom uživa svetovno slavo. Štiridesetletni Nemec *Rudolf Albert* je dirigent radijskega simfoničnega orkestra v Muenchenu, medtem ko je *Pietro Argento* eden izmed dirigentov RAI-TV. Švicar *Peter Maag* deluje večinoma v Nemčiji, kjer je stalni operni dirigent v Bonnu. *Heitor Villa-Lobos*, Brazilijanec, ki ima že 72 let, se bo predstavil zlasti kot interpret lastnih kompozicij. Dirigent svetovnega slovesa je Poljak *Paul Klecki*. Mladi *Bruno Bartoletti* se je letos že predstavil v Trstu kot operni dirigent. Predzadnji koncert bo dirigiral stalni dirigent neapeljskega Scarlattijevega orkestra *Franco Caracciolo*. Izvedba Verdijevega Requiema, za katero pripravlja zbor gledališča «Verdi» Adolfo Fanfani, pa je poverjena mlademu Američanu *Thomasu Shippersu*.

Med sedmimi solisti, ki bodo igrali na koncertih, bo mogoče največ zanimanja za Tržačana Franca Gullija, ki bo igral Viozzijev Koncert za violino in orkester ter Paganinijev Koncert št. 2, s katerim je dosegel ogromen uspeh v preteklem oktobru v Parizu. (Obe deli bosta doživeli prvo tržaško izvedbo). Na koncertu, ki ga bo dirigiral Janigro, pa bo igrala violinski part Madžarka Johanna Martzy, in sicer v Mozartovem Koncertu za violino in orkester op. 218. Kot tretji violinist pa bo nastopil 30-letni Brenton Langbein iz Avstralije, ki živi od 1950 v Evropi.

Med tremi pianisti-solisti je gotovo najbolj znano ime Nikite Magalova, ki bo igral 9. maja Mozartov Koncert Kv. 467. Ostala dva pianista pa bosta Tito Aprea, profesor na rimskem konservatoriju, ki bo igral v Brahmsovem Koncertu št. 1 op. 15, ter njegov učenec Pietro Spada. Čelist Maksim Amfitheatrof pa bo v prvi tržaški izvedbi igral v Fugovem Koncertu za čelo in orkester pod vodstvom Kleckega.

Ob pregledu programa ugotovimo lahko še precej novosti ali prvih tržaških izvedb; nekaj je del, ki se bolj redko pojavljajo, nekatera so pa tudi taka, za katera se nam zdi, da smo jih pravkar slišali. Gotovo bo najbolj «nov» koncert, ki ga bo pripravil Heitor Villa-Lobos. Razen Beethovnove uverture «Kralj Štefan» bodo na sporedu same novosti za Trst: dirigentove kompozicije in priredbe ter Challanova II. simfonija. Prvič pri nas bo Franco Gulli igral že omenjeni deli Viozzija in Paganinija. Nadaljnje prve izvedbe bodo: Debussy, Šest antičnih epigrafov; Honegger, II. simfonija za godala; Fuga, Koncert za čelo in orkester; Levi, «Večer je», simfonični stavek; Hindemith, Harmonija sveta. Ostali avtorji pa so: Beethoven z že omenjeno uverturo ter V. in VIII. simfonijo; Brahms z omenjenim koncertom; Čajkovsky, IV. simfonija in Koncert št. 1 op. 23 za klavir in orkester; Haydn, Stvarjenje; Mozart, Koncert za violino in orkester št. 218, Koncert Kv. 467 za klavir in orkester ter uvertura Imprezarij; Musorgski, Slike z razstave; Respighi, Rimske fontane; Rossini, Italijanka v Alžiru; Schubert, I. simfonija; Sibelius, Koncert za violino in orkester; J. Strauss, Till Eulenspiegel; Šoštakovič, I. simfonija; Vivaldi, Koncert «za praznik sv. Lovrenca» ter Verdi, Requiem.

Lahko še tudi omenimo, da je uprava razpisala abonma za vseh deset koncertov. Cene abonmaja so: 18.000 (sedež v loži, pri čemer ni vštet še «vstop»), 11.000 (parter), 8000 (I. galerija), 7000 (II. galerija) in 4.500 («loggione»); za člane Koncertnega društva je abonma še nekoliko cenejši.

Jadro

leto II, štev. 1

Pred nedavnim se je pojavila prva številka drugega letnika revije «Jadro». Ko je v preteklem letu izšlo nekaj številk, se je zdelo, da je življenje revije že prenehalo. Zato se nam zdi prav, da je izid nove številke, ki uvaja drugi letnik, to mnenje ovrgel. Želeli bili, da bi prvi številki dovolj pogosto sledile nadaljnje.

Pri tej prvi številki se vsekakor pozna, da je pri sestavljanju prevladala volja, da pride številka na dan, četudi ni bilo na razpolago dovolj materiala, takega namreč, ki zares v mladinsko revijo spada.

Literarni del so v glavnem izpolnili mladi sodelavci revije, ki so nastopili na glasbeno - literarnem večeru 21 februarja v Gregorčičevi dvorani. Tako je v številki objavljen Samogovor med štirimi belimi stenami Eveline Umek, dve pesmi Filiberta Benedetiča in tri Miroslava Košute. Kolikor se spominjamo na omenjenem večeru branih pesmi, se nam zdi, da so v reviji tudi nekatere, ki jih tam nismo slišali. Revija predstavlja mladega slovenskega književnika Vladimira Kavčiča, za katerega je Josip Vidmar dejal, da ga smatra za presenečenje v zadnjih dveh letih. Njegova črtica Slovo na postaji razodeva dobrega opazovalca in opisovalca človeških občutij. Humbert Kalc objavlja v tej številki četrto dejanje drame Svet ob bergli, ki pa tu še ni končana.

Nekaj besed o abstraktni in neorealistični struji v umetnosti je napisal Avgust Černigoj, ki je za številko prispeval nekaj grafik.

Revija omenja izid novih knjig v Trstu: poleg Jadranskega koledarja še knjigo Mare Samse Trst je klical ter V. Bartolovega Alamuta. Našla bi se še kaka knjiga, ki bi jo mladinska revija morala omeniti. V kratkih besedah je prikazano novo delo Borisa Pahorja Onkraj pekla so ljudje. (Kdaj bo lahko ta pisatelj kako svoje delo izdal v Trstu?) Nekaj misli je zapisanih tudi ob glasbeno - literarnem večeru, ki so ga priredili sodelavci revije.

V vsaki številki bi lahko bil kak tak koristen članek kot je Ne prezgodaj. Članek se loteva nekaterih problemov mladostnika odkrito, pri čemer pa svari tudi pred neprevidnostmi in napačnimi, dostikrat zelo razširjenimi nazori. Sestavek Mladini v premislek se samo dotika nekaterih vprašanj, ki tarejo študirajočo in delavsko mladino.

Posrečena je zamisel objavljati v reviji intervjuje z našimi mladimi ljudmi, ki se kakorkoli uveljavljajo. To pot je na vrsti Elvira Piščančeva, znana pevka, ki jo poznamo po njenih nastopih v radiu, kot v Planinski roži, v Souppejevem Boccacciu itd. Prav gotovo je tudi v redu, če revija kaže, kako živi mladina drugod. Seveda ne bo smelo ostati samo pri prikazovanju negativnih pojavov, kot je n. pr. članek Ameriška panorama v tej številki. V mladinsko revijo spada tudi rubrika Tehnika v službi človeka.

Kolikor se nanaša na Trst, je gotovo vreden objave zapisek Večni dolgovi.

Nekaj člankov pa nič kaj prav ne sodi v mladinsko revijo, bodisi da so zgolj dnevniško - informativnega značaja bodisi da ni v njih ničesar takega, kar bi opravičevalo, da jih objavi prav mladinska revija. (In še tem manj, če isto stvar istega avtorja s skoraj istimi besedami beremo že najmanj tretjič). Revija si bo morala prizadeti, da bo lahko izhajala brez na hitro pobranih kompilacij.

Prav bi bilo, da se revija razširi med samo mladino. Obenem pa bi želeli, da bi ta mladinski list naletel tudi drugod na potrebno podporo. Uredništvo pa naj naredi vse, kar more, da bo kmalu izšla druga številka.

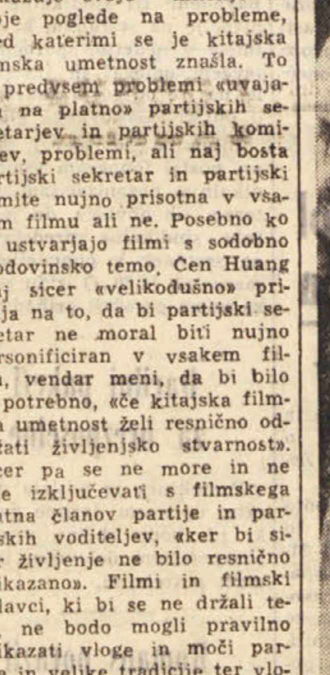

NADIA TILLER,
ki je igrala vlogo Rosemarie v istoimenskem nemškem filmu, je trenutno v Londonu, kjer bo igrala v nekem angleškem filmu

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Vaši poslovni odnosi vam bodo preskrbeli nove rešitve vaših problemov. Slabo zdravje.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Dokončali boste neko delo, s katerim se že dolgo časa ukvarjate.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Preživeli boste dan v družbi svojih najljubših prijateljev. Zdravje popolno.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Ne trošite preveč denarja, kajti nepotrebni stroški bi zelo škodili vašemu gospodinjstvu.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Ne vztrajajte na svojih trditvah v okolju, ki jih ne bi razumelo. Zdravje dobro.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Nezaželen obisk vam bo pokvaril vse načrte. Zdravje izvrstno.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Večer prebijte s svojimi prijatelji. Preživeli boste čas popolnega duševnega miru.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Ugotovili boste, da nekoliko diplomacije več velja kakor zaletelost in nepopustljivost.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Čuvajte družinsko harmonijo in bodite nkoliko popustljivi. Šibko zdravje.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Dan je ugoden za razna manjša opravila, ki ste jih prejšnji teden zanemarili.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Obrekovanje ljubosumne osebe naj vas ne spravi iz ravnotežja. Precej dobro zdravje.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Ne bodite prehitro prepričani o svoji zmagi ter nadzorujte zato potek nekega posla.

— *Ker bi ti bilo morda nerodno, da imaš takega sina, sem učitelju rekel, da sem «N N»...*

Goriško-beneški dnevnik

V nedeljo dopoldne v prostorih županstva

Ob veliki udeležbi občanov občni zbor posojilnice v Sovodnjah

V lanskem letu so imeli za 28 milijonov lir vlog in 17,5 milijona lir posojil - Člani potrdili dosedanje odbornike za dobo treh let

V nedeljo dopoldne je bil v prostorih županstva redni letni občni zbor Kmečko-delavske posojilnice v Sovodnjah, katerega so se poleg voditeljev denarnega zavoda udeležili tudi številni člani iz vseh vasi.

Občni zbor je otvoril predsednik Pipan, ki je pozdravil vse navzoče in prečital 14 točk obsegajoči dnevni red. Predsednik je nato prebral poročilo načelstva o lanskoletnem prometu, ki ga označujejo naslednji podatki.

V goriški hranilnici so imeli naloženih nekaj nad 3 milijone lir, v vrednostnih papirjih skoraj 8,5 milijona, v meničnih posojilih pa kar 17,5 milijona lir, skupno s premičninami in stroji 29,6 milijona lir.

V lanskem letu so imeli tudi naslednje izdatke: zadružni deleži 41.000 lir, rezervni sklad 1,4 milijona lir, hranilne vloge 28 milijonov; čistega dobička je bilo 61.000 lir.

V letu 1958 je bilo 63.212.974 lir prometa.

V naslednjem je predsednik podal tudi kratek pregled vlog in investicij v nekaterih letih od leta 1948 do danes:

Leto	Rezerve	Vloge	Posojila
1948	19.487	1.769.682	1.225.200
1953	109.869	9.089.159	4.911.500
1956	1.254.024	19.629.323	9.345.000
1957	1.402.767	23.582.826	12.897.000
1958	1.455.212	28.029.917	17.589.934

Predsednik je na koncu rekel, da je upravni odbor odobril računski zaključek za leto 1958 na svoji seji od 8. marca letos in priporočil članstvu, da ga potrdi.

Sledilo je poročilo nadzorstva. Predsednik nadzorstva Ludvik Lukežič je v svojem poročilu naglasil, da se je v celoti izpolnila naslednja želja, ki je bila izrečena na lanskem občnem zboru: Naša posojilnica naj v jubilejnem letu pokaže še boljše denarno stanje v korist članov, naj cvete in se širi, v ponos vsega prebivalstva v sovodenjski občini in vseh tistih, ki se zatekajo pod njeno okrilje.

Nadzorstvo je nadalje z veseljem ugotovilo, da je bila proslava 50-letnice delovanja denarnega zavoda primerna za tako velik dogodek ter odobrilo obdaritev revnih družin, invalidov in revnih učencev. Po čitanju računskega zaključka za preteklo leto (poročevalec Stanko Medveščček) so odobrili računski zaključek ter pričeli razpravljati o uporabi dobička; sklenili so, da ga bodo dali v rezervni sklad.

Prisotni so se sporazumeli, da bodo izdajali posojila še vedno po 7 odstotkov, za vezane vloge po 4, za nevezane vloge pa po 2 odstotka.

Na koncu so bile volitve. Na splošno željo članov bodo vsi dosedanji voditelji posojilnice ohranili svoja mesta še za nadaljnja tri leta, kot določa zakon. Za predsednika je bil potrjen Andrej Pipan, kateremu so vsi želeli, da bi čez tri leta srečno praznoval 25-letnico svojega predsedovanja. Predsednik se je zahvalil za zaupanje in povedal navzočim zanimiv dogodek iz časov svojega predsedovanja. Leta 1936 je na Vrhu ljudi nagovarjal, naj se vpišejo v posojilnico. Neki Vrhovec spočetka ni imel zaupanja, ko pa je izvedel, da številni Sovodenjci, med njimi tudi g. Lukežič jamčijo z neomejeno zavezo, je takoj prinesel 13 tisoč lir, ki so rešile hranilnico pred krizo. Za podpredsednika je bil znova izvoljen Jožef Ceščut, ali kakor mu po domače rečejo «Pepi župan».

Odborniki so naslednji: Alojz Butkovič, Karlo Batistič, Janko Cotič, Albin Tomsič (vsi iz Sovodenj) in Stefan Černic z Vrha. Za nadzornike so bili izvoljeni Franjo Rojec, Andrej Cotič in Ivan Pelicon.

Pred zaključkom je g. Lukežič predlagal, naj bi tudi sovodenjska posojilnica prišla po toliko letih pod svojo streho. Predlagal je, da bi si zgradila primerno poslopje. Prisotni so se s predlogom strinjali, pripomnili pa so, da bodo o tem razpravljali drugič.

Poslanec Marangone na obisku pri prefektu

Poslanec PSI prof. Vittorio Marangone je bil včeraj dopoldne v družbi pokrajinskega tajnika Semole pri goriškem prefektu dr. Nitriju. Predstavnika stranke sta prefektu prikazala razmere v CRDA, SAFOG, tržiški bolnišnici in razmere na Martinščini, kjer primanjkuje voda kot dugje na Krasu.

—«»—

Konkurz učiteljiščnikov

Imena kandidatov za ustni izpit

Goriško šolsko skrbništvo nam je sporočilo, da so na oglasni deski imena kandidatov, ki so uspešno opravili pismeno nalogo in so pripuščeni k ustnemu izpitu v skladu s konkurzom, ki je bil razpisan 10. 11. 1958.

—«»—

Shod prometnih sredstev na Trgu C. Battisti

V nedeljo dopoldne se je vršil na Trgu C. Battisti tradicionalni shod vespistov, avtomobilistov ter traktoristov. Prisotni so bili tudi gasilci in razna prevozna sredstva cestne policije. Shod je organiziral goriški avtomobilski klub.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja 17,4 stopinje ob 16. uri, najnižja 2,6 stopinje ob 6.30. Vlage 80 odstotkov.

Sporočilo Intersinda iz Trsta

POGAJANJA V TRSTU zaradi livarne SAFOG

Delavci so se na poziv sindikalnih organizacij odrekli stavki

Sindikalni organizaciji Delavska zbornica UIL in CISNAL sta v nedeljo izdali tiskovno sporočilo, v katerem pravita, da sta Intersind v Trstu pismeno in po telefonu obvestili, da bi se v ponedeljek 23. marca sestali sindikalni predstavniki s predstavniki Intersinda v zvezi s položajem v livarni SAFOG, zlasti pa še zaradi izplačila proizvodne nagrade pred velikonočnimi prazniki. Ker so z Intersinda po telefonu sporočili, da bo sestanek v ponedeljek 23. marca ob 16. uri in ker je tudi CISL v svojem tiskovnem sporočilu od 22. marca objavila, da ji je Intersind zagotovil sklicanje sestanka za ponedeljek 23. marca, so zgoraj navedene tri sindikalne organizacije na sestanku, ki so ga imele v nedeljo, sporočile delavcem položaj in jih pozvale, naj se odrečejo kakršni koli obliki stavkovnega gibanja.

Intersind je včeraj ob 11. uri poslal fonogram vsem sindikalnim organizacijam, v katerem jih obvešča, da je sklicala sindikalne predstavnike na sestanek v ponedeljek 23. marca ob 17.30. O izidu sestanka bomo poročali prihodnjič.

—«»—

Darilni paketi za brezposelne

Prefektura je poslala občinskim upravam darilne pakete, ki jih bodo občine razdelile brezposelnim delavcem in pomoči potrebnim.

—«»—

Romans porazil Juventino s 3:1

Juventina je imela v nedeljo v gosteh ekipo iz Romansa. Gostje niso bili kdo ve kako nevaren tekmec, saj so na lestvici le malo na boljšem kot Juventina. V prvem delu tekme ni prišlo do večjih napadov. Romans je igral previdno, Juventina je nekajkrat napadla, toda brez uspeha.

V drugem polčasu so imeli gostje veliko več od igre, kot domačini. Zabili so tri gole, medtem ko je Juventina zabila enega s kazenskim strelom. Juventina ima še vedno 14 točk in je na zadnjem mestu. Prihodnjo nedeljo igra proti Sguerzi, ki je na predzadnjem mestu. Tekma bo velike važnosti, ker bo dokončno odločila o usodi štandreške ekipe v letošnjem prvenstvu.

—o—

Vozni red vlakov na postaji v Gorici

ODHODI

Proti TRSTU: 0.15 (D), 5.54 (A), 6.50 (A), 7.48 (D), 8.07 (A), 8.49 (D), 10.52 (D), 14.03 (A), 15.41 (A), 16.15 (DD), 18 in 41 (A), 20.04 (A), 21.16 (D).

Proti VIDMU: 4.50 (A), 6.31 (A), 7.51 (A), 9.04 (DD), 9.37 (D), 10.53 (A), 13.03 (D), 13.44 (A), 15.39 (A), 17.30 (A), 18.57 (A), 20.05 (D), 21.31 (A), 22.56 (A).

PRIHODI

Iz TRSTA: 4.49 (A), 6.29 (A), 7.45 (A), 9.02 (DD), 9.35 (D), 10.49 (A), 13.02 (D), 13.42 (A), 15.37 (A), 17.28 (A), 18.55 (A), 20.01 (D), 21.29 (A), 22.55 (A).

Iz VIDMA: 00.14 (D), 5.52 (A), 6.48 (A), 7.46 (D), 8.05 (A), 8.47 (D), 10.50 (D), 14.01 (A), 15.36 (A), 16.14 (DD), 18.39 (A), 20.02 (A), 21.14 (D).

A — potniški vlak
D — hitri vlak
DD — brzi vlak

Seja števerjanskega občinskega sveta

1,8 milijona lir za opremo šol v Števerjanu in na Vališču

Gradnja otroškega vrtca se je podražila za 300.000 lir

Na seji občinskega sveta v Števerjanu, ki je bila v soboto zvečer, so razpravljali o opremi osnovnih šol v Števerjanu in na Vališču. Država je dala na razpolago en milijon lir za šolo v Števerjanu in 800.000 lir za šolo na Vališču. Za števerjansko šolo so sklenili nakupit: 70 modernih klopi za učence iz kromanih cevi in plastične mase, 5 tabel, 5 omar, kateder in dva projekcijska aparata, ki bosta služila učnemu osebju pri poučevanju. Za šolo na Vališču pa bodo kupili 50 klopi, dve tabli in dva projekcijska aparata. Če bi bilo preveč klopi, jih bodo nekaj poslali v šolo na Jazbine.

Živahna diskusija se je razvila o dražbi za oddajo gradnje otroškega vrtca v Števerjanu. Županstvo je svoj čas razpisalo tri dražbe, na katere ni prišel noben ponudnik, ker je bila cena preniz'ka. Z dovoljenjem prefekture so lahko razpisali dražbo z višjo ceno. Priglasili sta se dve podjetji, od katerih je eno ponudilo 11.75 odstotkov povišanja, podjetje Luigi Milanesi pa 5 odstotkov in si s tem zagotovilo delo. Zaradi tega poviška se je strošek za gradnjo povišal za okoli 300.000 lir. Občinski svetovalci so sprejeli sklep, da bo občinska uprava plačala razliko, če vodna skupnost v Benetkah dodatnega stroška ne bi odobrila, kar pa je zelo malo verjetno.

Sprejeli so predlog podjetja, da se oprosti plačila kavcije v znesku 331.000, vendar pa mu po zakonu ostane plačilo obresti na kavcijo (okoli 27.000 lir). S temi obrestmi se bo podražitev 5 odstotkov znižala na 4,50 odstotka.

Na koncu so odobrili poviške uradnici Mariji Pintar in stroške za tajništvo v preteklem letu.

Pri slučajnostih so se svetovalci pogovorili, kako bi na najboljši način uporabili državni prispevek 400.000 lir, ki ga je občinska uprava dobila za popravilo cest v Števerjanu in na Jazbinah. Ceste že popravljajo.

—«»—

Ženska postala žrtev prometne nesreče

V nedeljo opoldne je podlegla hudim poškodbam 67-letna Marija Pertout, vdova Kersevani, bivajoča na Trgu pred županstvom št. 7. Umrla je v bolnišnici, kamor so jo pripeljali z avtomobilom Zelenega križa.

Pertoutova se je v soboto zvečer vračala domov, ko jo je v Ulici Mazzini povozil 21-letni financar Ubaldo Gaspari. Žena je namreč nepričakovano stopila s pločnika, da se ji vespist ni mogel izogniti. Zaletel se je vanjo in jo podrl. Pri padcu si je žena zlomila lobanjo in se potolkla po raznih delih telesa. Osebe, ki so bile na kraju nesreče, so poklicale rešilni avtomobil Zelenega križa, ki je Pertoutovo odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia.

Kljub zdravniški pomoči je žena v nedeljo opoldne podlegla poškodbam, medtem ko je vespist ostal nepoškodovan.

Ugotovili so, da je 15 m od kraja nesreče z belimi črtami označen prostor za prehod pešcev, vendar so črte tako obledele, da jih ni videti.

—«»—

Smrtna nesreča motociklista iz Frate

Na cesti med Marjanom in Zagrajem se je v nedeljo zvečer pripetila prometna nesreča. Skuterista Alfredo Picotti ter Saverio Mezzorana sta trčila v avtomobil, katerega je vozil Renzo Petronio iz Trsta. Motorista so prepeljali v tržiško bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima Picotti zlomljeno lobanjo, zlomljeno stegnenico ter razne druge poškodbe, zaradi katerih je včeraj dopoldne umrl. Zdravniško pomoč so nudili tudi sotovarišu Mezzoraniju, katerem so ugotovili pretres možganov.

—«»—

Menični protesti v mesecu februarju

V drugi polovici februarja je bilo v naši pokrajini 477 meničnih protestov. Seznam je objavljen v mesečniku zbornice za trgovino, industrijo in poljedelstvo z dne 13. marca 1958. V občini Gorica je bilo 168 meničnih protestov, Tržiču 104, Kaprivi 1, Krminu 9, Doberdobu 3, Farr 2, Foglianu - Redipugli 1, Gradiški 26, Gradežu 17, Marjanu 2, Ronkah 26, Zagraju 1, Škocjanu 6, Moši 3, St. Lovrencu 1, Starancanu 8.

V nedeljo dopoldne v Tržiču

Svečana splavitev v ladjedelnici CRDA

Splavili so v morje 36.120-tonsko turbocisterno «Esso Roma»

V nedeljo dopoldne so v ladjedelnici CRDA na novem velikem splavišču na katerem lahko grade ladje do 100.000 ton, splavili 36.120-tonsko turbinsko cisterno «Esso Roma». Gre za ladjo zelo velike tonaže, vendar se je zdela na tem orjaškem splavišču majhna. Točno ob 10.30 se je ob ladijskem boku razbila steklenica šampanjca, nakar je ladja vedno hitreje zdrsela v morje.

Na splavitvi so bili prisotni najvišji predstavniki oblasti in med njimi minister za trgovinsko mornarico Jervolino, vladni generalni komisar Palamara in druge osebnosti ter številni predstavniki raznih družb, ki so povezane s skupino «Esso».

«Esso Roma» je deseta v vrsti dvanajstih podobnih ladij, ki jih grade, odnosno so jih že zgradili, v ladjedelnicah CRDA v Trstu in Tržiču Gredelj te ladje so postavili na sani v splavišču 28. junija 1958 in predvidevajo, da jo bodo končali januarja 1960. Ladja ima naslednje značilnosti: največja dolžina 210,31 metra, največja širina 27,43 metra in lahko sprejme 48.800 kubičnih metrov tekočega tovora. Opremljena je s pogonsko turbino, ki razvija 16 tisoč konjskih sil in ji bo omogočala brzino 17 milj na uro.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Nevihta», italijansko - jugoslovanski koprodukcijski film, Silvana Mangano, Van Keflin, v barvah. Zadnja predstava ob 22. uri.
VERDI. 17.00: «Brez družine», G. Cervi in P. Brazeu, v barvah.
VITTORIA. 17.15: «Divjak in veter», Anna Magnani in Antony Quinn; mladini pod 16. letom vstop prepovedan.
CENTRALE. 17.30: «Malezija», James Stewart in V. Cortese.
MODERNO. 17.00: «Pesem srca». M. Vitale in A. Farnese.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna D'Udine v Ul. Rabatta 18, tel. 21-24.

Na pobudo kmetijskega nadzorništva

Priprave za razstavo goveda v Boljuncu

Strokovnjaki nadzorništva že obiskujejo živinorejce in pregledujejo živino - Tržaški vinogradniki na razstavi vin v Butriu

Prvo nedeljo v maju bo v Boljuncu druga razstava goveje živine sivorjave pasme, ki jo priredi kmetijsko nadzorništvo. V teh dneh obiskujejo strokovnjaki kmetijskega nadzorništva živinorejce po vaseh dolinske občine in pregledujejo živino, ki bi prišla v poštev za razstavo. Kot je znano, bodo na razstavi prikazali selekcionirano in navadno živino, pod pogojem, da ima vse značilnosti sivorjave alpske pasme.

Kot se kmetovalci še dobro spomnijo, je prva razstava goveje živine lani v Bazovici izredno dobro uspela in prav zaradi tega prireditelji pričakujejo, da ne bo letošnja, ki bo zajela področje dolinske občine, nič slabša. Za prihodnje leto pa napovedujejo razstavo v nabrežinskem predelu, potem pa bo razstava zopet v Bazovici, Boljuncu, Nabrežini itd. Namen teh razstav je predvsem ta, da se ugotovi, kaj je bilo storjenega za napredek živinoreje na našem področju, saj predstavlja živinoreja eno glavnih panog kmetijskega gospodarstva. Na teh razstavah bodo kmetje in strokovnjaki ugotavljali, če je bil njihov trud kronan z uspehom in če so se stroški in napori splačali.

Jasno je, da bodo živinorejci, ki bodo razstavili najboljšo živino, nagrajeni, saj je na razpolago precej denarnih nagrad, vsi pa bodo dobili plačano kilometražo.

Omenimo naj še, da bo 2., 3. in 4. maja v Butriu velika vinska razstava, na kateri bodo sodelovali vinogradniki iz Julijske krajine in iz Furlanije. Razstava bo pod okriljem pokrajinskih kmetijskih nadzorništev, trgovinskih zbornic in pokrajinskih uprav videmske, goriške in tržaške pokrajine. Namen te razstave je valorizirati značilna vina tega področja, kar bo nemajhnega pomena za razvoj vinogradništva v naših krajih. Tržaška pokrajina bo na razstavi dostojno zastopana z najboljšimi vrstami vina. Tako predvidevajo, da bodo razstavili številni vinogradniki iz Miljskih hribov, ki se ponašajo z merlotom, sivim pinotom, malvazijo in refoškom. Ta vina bodo seveda primerjali z enakimi vrstami iz Furlanije in goriške pokrajine, vendar so strokovnjaki mnenja, da bodo naša vina prav gotovo ocenjena kot ena najboljših. Razstavljeni bodo tudi vzorci nekaterih drugih vin iz Brega in s Krasa, predvsem navadna vina, in pa seveda naš kraški teran, ki ne bo imel konkurence.

Butrio je od našega mesta oddaljen skoraj 60 kilometrov in bo zato marsikakšnemu vinogradniku, ki bi si želel razstavo ogledati, to onemogočeno. Zato bi že danes radi opozorili naše kmečke organizacije ali pa morda celo kmetijsko nadzorništvo, da bi poskrbelo oziroma organiziralo skupinski izlet v Butrio, tako da bi se naši vinogradniki spoznali tudi z življenjem, delom in uspehi vinogradnikov iz goriške in videmske pokrajine.

—«»—

Grška ladja nasedla pri Pulju

Grška tovorna ladja «Anastasia», ki je včeraj nasedlo na podvodnem grebenu pri svetilniku Porer, 12 milj jugovzhodno od Pulja, se je danes zjutraj ob nastopu plime sama osvobodila z grebena. Ladja je nadaljevala pot proti Benetkam.

—«»—

Nezgodi na delu

25-letni Josip Placer z Lonjerske ceste 176 se je včeraj med delom v mizarski delavnici v Ul. Pascoli ranil z električnim vrtalnim strojem, zaradi česar je moral delo prekiniti in se odpraviti v bolnišnico.

Zaradi rane z verjetnimi mišičnimi poškodbami na hrbtu leve roke so ga sprejeli s prognozo okrevanja v 8 ali 10 dneh na I. kirurškem oddelku.

Med prenašanjem debele deske po lesnem pristanišču pod Škednjem je 63-letni Antonio Brajkovič iz Ul. Baiamonti 11 nerodno padel. Pri padcu si ni nič naredil, deska pa ga je tako oplazila po ušesu, da mu je povzročila precejšnjo rano.

Brajkovič je šel v bolnišnico, kjer so ga morali pridržati na I. kirurškem oddelku. Po mnenju zdravnikov bo priletni delavec okreval najkasneje v teku enega tedna.

—«»—

V kopalnici se je ponesrečil

Po končanem delu v «Esso Standard» pri Sv. Soboti se je 38-letni Lino Punis iz Ul. Panebianco odpravil v kopalnico. Tu se je začel umivati a je nepričakovano zdrsnil na spolzkem tlaku in padel na tla. Pri tem se je udaril v levo stran obraza in si zlomil zapestje desne roke. Zato so ga v bolnišnici, kamor se je zatekel nekaj minut po 17. uri, poslali na ortopedski oddelek. Zdraviti se bo moral mesec dni.

—«»—

Ponesrečil se je z motornim kolesom

Med vožnjo v motornim kolesom navzdol po Ul. D. Chiesa je 22-letni Giorgio Cattaruzza iz Videmske ulice nerodno padel, pri čemer se je ranil po glavi in se odrgnil po kolenih in levi rami.

Z rešilnim avtom so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so ga iz previdnosti sprejeli na opazovalnem oddelku.

Skupščina aktivistov Delavske zbornice

Te dni je bila skupščina sindikalnih aktivistov Delavske zbornice CGIL, ki so razpravljali o splošnem sindikalnem položaju ter organizacijskih vprašanjih, zlasti pa o razdeljevanju izkaznic in pridobivanju novih članov ter pripravah na prvomajsko proslavo.

Pridobivanje novih članov naj se po navodilih izvršnega odbora CGIL izvede pod geslom: «Močnejša CGIL, bližnja sindikalna enotnost, vedno večje pridobitve delavcev.» Sindikalne organizacije, aktivisti in vsi zavedni člani CGIL naj vložijo vse sile, da pridobijo nove člane, zlasti med delavkami in mladino.

Delavska zbornica CGIL pa obenem vabi vse tržaške delavce, da se pripravijo na proslavo 1. maja, da se proslave udeležijo, da dajo svoj delež pri nabiranju prispevkov za nov sedež CGIL in tako podprejo borbo vseh strok za izboljšanje delovnih pogojev ter uveljavitev pravic delavskega razreda.

—«»—

Izžrebane nagrade umetniške galerije

Pretekli ponedeljek so bili izžrebani listki loterije Občinske umetniške galerije. Listek štev. 13389 je dobil kip, delo kiparja Dequela, listek št. 13472 pa sliko slikarja Titza. Lastniki izžrebanih listkov lahko dobijo nagrade v sobi št. 121 občinske palače. Če nagradi ne bi bili prevzeti v roku enega meseca, jih bodo dodelili Občinski podporni ustanovi.

Kaj se dogaja v Delavskih zadrugah?

Spletke komisarjev proti demokratizaciji uprave

Z jalovimi izgovori je komisarska uprava odbila sporazum s sindikati, ki je bil dosežen 17. februarja

Glede vesti, ki so bile te dni objavljene v krajevnem tisku o Delavskih zadrugah in rešitvi vprašanj te ustanove, je pokrajinsko tajništvo sindikata FILCEA - CGIL izdalo poročilo, v katerem pojasnjuje nekatere zadeve.

Omenjeno tajništvo predvsem poudarja, da po podpisu sporazuma 17. februarja na uradu za delo glede sindikalnih zadev, ni še dobilo nobenega uradnega sporočila od vodstva DZ niti od urada za delo glede pridržkov članov upravnega odbora DZ.

Zadnje dni preteklega meseca je tajništvo FILCEA zaprosilo urad za delo za prepis pisma komisarske uprave DZ o odklonitvi doseženega sporazuma 17. februarja. Urad za delo je sicer odgovoril, da je dobil tako pismo od DZ, ni pa hotel poslati prepisa, češ da bo še poskušal posredovati za čimprejšnjo rešitev zadeve na ponovnem sestanku, ki naj bi bil čimprej. Od tedaj pa tajništvo FILCEA ni dobilo še nobenega uradnega sporočila o sklicanju sestanka.

Omenjeno tajništvo pravi, da je iz zanesljivih virov izvedelo, da je komisarska uprava DZ odbila navedeni sporazum, češ da FILCEA ni hotela sprejeti posredovanja vsedržavnega odbora za produktivnost. Pri tem FILCEA poudarja, da na pogajanjih ni izrazila nobenega predsodka glede ... bitnega posredovanja ... nega odbora, ker se ... posredovanje tehnikov ... odbora ne more biti ... no niti odločilno iz razn... logov.

Predvsem bi lahko ... razmere ustanove ... vanjem uslužbencev in ... ciranih članov in to ... kratičen način, ... tržne razmere in tesno ... bo članov pri življenju ... voju zadrug. Posredo... tehnikov bi pomenilo ... sko obremenitev ... bi še bolj odložilo ... mokratično ureditev. ... vsem je namreč treba ... članom zaupanje v svoje ... novo z demokratičnimi ... vami novega upravnega ... ra. Vsak birokratski ... zem, ki bi posredoval ... dosegel uspeha prav ... pomanjkanja tega zaupanja.

Vesti, da sindikat CGIL ... komisarska uprava po ... pogajanjih sprejemata ... o posredovanju tehnikov ... omenjenega odbora ... prepričanja, da se hoče ... dogled odložiti demokr... ja te ustanove in zakriti ... rebitne napake in prek...

—«»—

IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Huda nesreča dveh Tržačanov

V nedeljo zvečer se je v Škocjanu pri Kopru pripetila huda prometna nezgoda, katere žrtev sta bila Gina ... tor Fonda iz Trsta.

Z osebnim avtom je v precej vinjenem stanju ... žačan Karlo Millo iz ... proti Trstu. Pred njim je ... zil na motorju Fonda ... ga je hotel prehiteti, pri ... pa je zadel v motorista ... hudo ranil. Oba sta ... v bolnišnici v Izoli. Njuno stanje je zelo resno, posebno ... žene Gine.

Avtomobilistu so vzeli ... da z analizo ugotovili ... vo vinjeno stanje.

Nekaj laže sta se poškodovala Anton Laschiavo in ... iz Trsta. Zaradi nepre... vožnje na poti v Strunjan ... v trenutku, ko sta hotela ... viti k gostilni Sosič, ... cestni rob in se prevrnila.

—«»—

Samomor v gozdu

Ivan Kavčič iz Tolmina, ... nujoč v Pivki, je v ... napravil samomor. V bližnjem gozdu se je obesil na ... Vzroki samomora niso ... ni, vendar se domneva, ... korak storil v živčni ... nosti.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO

Zakon o vajencih je treba uveljaviti in izpopolniti

Z zakonom je treba določiti minimalno plačo in druge socialne pravice vajencev - Delodajalci izkoriščajo vajence kot ceneno delovno silo

V nedeljo je bila na sindikalnem sedežu v Ul. Pondares javna konferenca, na kateri je govoril član osrednjega izvršnega odbora CGIL o vprašanju vajencev in zaposlitvi mlade delovne sile. Konferenca spada v okvir «Dneva vajenstva».

Kakor smo te dni že omenili, prireja Vsedržavna zveza dela CGIL «Dan vajencev» po vsej državi, z namenom, da opozori javnost in oblasti na vprašanje strokovne izobrazbe vajencev in zaposlitve mlade delovne sile. Lahko razumemo, kako je važno to vprašanje, če pomislimo, da je v Italiji nad 600.000 vajencev in da je med brezposelnimi velik odstotek mlade delovne sile, tako v moških kot v ženskih vrstah. Glede tega imamo v Trstu zgovoren primer, saj je veliko število mladincev in deklet, ki niso dobili še prve zaposlitve, živijo še vedno v breme staršev in nimajo perspektive za prihodnost. Zaradi tega se jih je mnogo izselilo v Avstralijo. Vprašanje novih kadrov in nove strokovne delovne sile je najbolj pereče prav v največjih industrijskih obratih. Starejši delavci v Tovarni strojev in v ladjedelnicah so zaradi tega upravičeno zaskrbljeni, še bolj pa so seveda zaskrbljeni starši, ki jim je pri srcu prihodnost svojih otrok.

Lanskega januarja je Krščanska demokracija organizirala po vsej državi «Dan vajencev». Strankini prvaki in ministri so na široko govorili o tem vprašanju in obljubljali razne ukrepe ter izpopolnitev zakona o vajencih, toda preteklo je že dobro leto dni, in vse je ostalo le pri obljubah.

Čeprav je bil zakon o vajencih, ki sicer ni popoln, odobren že pred 4 leti, «Confindustria» še vedno najde razna opravičila in možnosti, da prepreči razpravo in ureditev pogodbe za vajence. Vajencev še vedno ne marajo sprejemati v velike zasebne obrate in v podržavljena industrijska podjetja. Vajenci še nimajo vseh pravic in ugodnosti glede nagrad, družinske doklade in dopustov, nimajo pravice do bolniške doklade in podpore za brezposelne. Leta 1957 je bilo samo 27 odstotkov zaposlenim vajencem omogočeno, da so obiskali strokovne dopolnilne tečaje. Skoraj po vseh obratih se je razpasla navada, da jih po končani dobi vajenstva odpustijo z dela.

V mnogih podjetjih, kakor na primer na našem področju, pa morajo vajenci opravljati delo odraslih delavcev in delati več ur, kakor je predpisano. Delavska zbornica CGIL zahteva, da se v zakonu o vajencih določi, da se vprašanje odpustov vajencev uredi na podlagi splošnih dogovorov o odpustih; da minimalna plača vajencev do 16. leta starosti ne sme biti nižja od 50 odst. plače kvalificiranega delavca, od 16. leta naprej pa ne sme biti nižja od 60 odst., ob koncu vajenske dobe pa plača mora doseči 100 odst. plače kvalificiranega delavca. Strokovni dopolnilni pouk vajencev ne bi smel biti nižji kot 6 ur tedensko. Vsa podjetja bi morala imeti v svojem staležu primerno število vajencev, v sorazmerju s številom zaposlenih delavcev. Ustanoviti bi morali pokrajinske komisije za vajence, v katerih bi bili predstavniki sindikatov in delodajalcev. Te komisije bi določale odstotek vajencev za vsako podjetje in bi skrbele, da se izvajajo vse določbe zakona o vajencih. V primeru bolezni in brezposelnosti bi vajenci morali imeti pravico do vseh doklad in podpor, ki jih uživajo delavci.

S šolsko reformo pa bi morali zagotoviti vsem državljanom od 6. do 14. leta starosti splošno izobrazbo; s tehničnimi šolami in tečaji bi morali omogočiti strokovno izobrazbo mlade delovne sile; za vajence od 14. do 16. leta bi morali znižati delovni urnik z enako plačo, da bi lahko obiskovali strokovne tečaje. Mladim brezposelnim in tistim, ki še iščejo prvo zaposlitev ter obiskujejo strokovne tečaje, bi morali dati podporo za brezposelne. In končno delodajalci morajo sprejeti vajence v službo le po uradu za delo.

—«»—

Ob petletnem delovanju rodu «Modrega vala»

Nagrajene fotografije mladih tabornikov

Taborniki rodu «Modrega vala» so razpisali ob svojem jubilejnem letu fotografski natečaj, katerega se je udeležilo 9 avtorjev s 26 fotografijami.

Razsodišče, v katerem so sodelovali tudi člani Slovenskega fotokluba v Trstu, je nagrade podelilo takole:

1. nagrado je dobila Nuška Kos, za fotografijo «Zimski motiv»;

2. nagrado je dobil Biber Dimitrij, za sliko «Ob Rabeljskem jezeru»;

3. nagrado je dobila Majda Smuc, za «Zaton».

Razstavo fotografij, ki so bile na natečaju, si lahko ogledate na taborniški razstavi v Ul. Roma 15-II. Na razstavi si lahko ogledate tudi prelepe fotografije slovenskega fotokluba, ki pa niso bile v natečaju. Člani slovenskega fotokluba niso dali svojih del na natečaj, ker so hoteli s tem dati pobudo mladim tabornikom, da bi v njih vzbudili zanimanje in ljubezen za fotografsko umetnost.

Za sodelovanje se jim taborniki najlepše zahvaljujejo.

Z otvoritve razstave tržaških tabornikov

Kino na Opčinah

predvaja danes 24. t.m. z začetkom ob 18. uri barvni film

JEZDECI IZ SEVEROVZHODA

Igrajo: JOHN WAYNE, JOANNE DRU, VICTOR MAC LAGLEN

VOZNI RED VLAKOV

ODHODI

0.20 B Opčine - Ljubljana - Beograd - Reka
4.00 P Videm
5.18 P Portogruaro
5.28 P Videm
5.37 P Opčine
6.00 R Benetke - Milan
6.20 B Benetke - Rim - Milan - Turin - Zuerich
6.35 P Videm
6.58 P Opčine
7.15 P Tržič (samo ob delavnikih)
8.10 B Benetke - Rim - Milan
8.20 B Videm - Trbiž
8.43 B Videm - Trbiž - Dunaj - Pariz - Amsterdam
8.48 B Opčine - Ljubljana
9.43 P Videm
10.15 P Benetke
12.20 B Videm
12.30 P Videm
12.53 R Benetke
13.30 P Benetke
13.45 P Opčine
14.25 P Videm
14.41 B Benetke - Milan - Pariz - Calais
16.10 B Opčine - Reka - Ljubljana - Beograd - Atene - Istanbul
16.20 P Videm
16.50 B Benetke - Bari
17.00 P Benetke
17.37 P Videm
17.53 P Opčine
18.30 P Portogruaro
19.10 B Videm - Trbiž - Dunaj - Muenchen
19.30 P Cervignano
20.07 P Opčine
20.17 P Videm
21.10 B Benetke - Milan - Genova - Turin - Ventimiglia - Marseille
21.50 P Videm
22.15 B Rim

PRIHODI

1.05 B Videm
5.30 B Beograd - Zagreb - Ljubljana - Opčine
6.24 P Cervignano
7.05 P Opčine
7.18 P Videm
7.30 P Portogruaro
7.38 B Turin - Milan
8.07 P Videm
8.25 B Rim
8.32 B Videm
9.17 P Videm
9.38 B Marseille - Ventimiglia - Genova - Turin - Milan - Benetke
9.50 B Muenchen - Dunaj - Trbiž - Videm
11.39 P Opčine
11.50 B Videm
12.05 R Benetke
13.30 P Bari - Rim - Benetke
14.05 B Istanbul - Atene - Beograd - Ljubljana - Reka - Opčine
15.12 P Videm
15.32 B Calais - Pariz - Milan - Benetke
16.50 P Videm
17.00 B Trbiž - Videm
17.18 P Opčine
18.11 P Tržič (samo ob delavnikih)
18.50 P Portogruaro
19.03 R Benetke
19.55 P Videm
20.03 B Ljubljana - Opčine
20.32 B Pariz - Milan - Rim - Benetke
21.08 P Videm
21.18 R Milan - Benetke - Mestre
21.44 P Opčine
22.11 B Amsterdam - Dunaj - Trbiž - Videm
22.46 P Benetke
22.55 B Beljak - Trbiž - Videm (od 29. junija do 14. septembra 1958)
23.50 B Zuerich - Turin - Milan - Rim - Benetke

B brzi
P potniški
R rapido

Afriška borba za neodvisnost se je razširila tudi v Njaso

Dr. Kvame Nkrumah, ministrski predsednik Gane, kjer je zasedal v Akri v decembru preteklega leta kongres, je ob tej priliki podprl geslo Vseafriškega kongresa: «Narodi Afrike, združite se — nič drugega ne moremo izgubiti, kakor naše verige.» Čeprav je osebno odsvetoval uporabo sile, je kongres sklenil, naj bo borba proti imperializmu takšna, kakor jo zahtevajo prilike, v katerih živijo posamezni narodi. Tako se sedaj razvija v Afriki prava borba proti imperializmu in kolonializmu.

Dinamične sile afriškega nacionalizma se širijo kakor velik vihar. Leta 1957 je dobila svojo neodvisnost Gana, a preteklega leta francoska kolonija Gvineja, ki se je združila z Gano v federacijo. Istočasno je doseglo kakšnih dvanajst francoskih teritorijev avtonomni status v Francoski uniji.

Valovi gibanja za neodvisnost in avtonomijo so prebudili nacionaliste na drugih afriških področjih in sprožili obsežne zahteve za politične spremembe. Pričeli so se vstanki v Belgijskem Kongu in nemiri v novi Franciji priključeni republiki v Francoskem Kongu.

Mladi afriški velikan se premika. Nacionalizem raste hitro. V nekaj letih bo doseglo neodvisnost še 40 milijonov prebivalcev. V Afriki se dogaja nekaj velikega. Sedaj se je vihar razširil na Njaso, kjer posedujejo belci veliko zemlje in dominirajo politiko dežele.

Afrika je sicer celina takšnih neizmernih razlik in velikosti, da svet težko sledi vsemu, kar se tam dogaja. Njena površina ni nič manjša kakor skupna površina ZDA, Indije, Kitajske in Zahodne Evrope. Njenih plemen in jezikov je toliko, da jih skoro ni moč prešteti. In vendar prihajajo skoraj vsak dan iz Afrike novice o nasilju in socialni revoluciji, ki spreminja življenjsko sliko in opozarja na resne izpremembe, ki se bodo dogodile v bližnji bodočnosti.

Zadnje novice prihajajo iz Njase, male in lepe, toda manj poznane dežele, ki je polna valovitih travnikov in nizkih gričev, med katerimi se bohotijo zlasti v severni polovici plantaže čaja. Ta dežela je postala leta 1889 del Velike Britanije, ko so njeni poglavarji napravili prostovoljno pogodbo s kraljico Viktorijo. Do leta 1953 so domačini tolerirali vlado manjšine. Šele ko so Britanci združili Njaso s Severno in Južno Rodezijo v Centralno Afriško federacijo, kljub glasovni opoziciji domačinov v Njasi in Severni Rodeziji, so prebivalci občutili, da so bili prodani v korist belcev, da so izgubili svojo identiteto in z njo upanje, da bodo dosegli svobodo. Ob tej priliki je njihov neustrašni voditelj dr. Banda ogorčeno vzkliknil:

«Prebivalci Njase so bili prevarani od ljudi, katere so smatrali za poštene, in izdani od vlade, ki so jo 60 let smatrali za svojega zaščitnika.»

Razmerje med črnim in belim prebivalstvom je namreč 14 proti 1 v Južni Rodeziji, 40 proti 1 v Severni Rodeziji in 250 proti 1 v Njasi. V Južni Rodeziji, ki ima 211.000 belcev in zgodovino kot država belih naseljencev ter nešteto podobnih predpisov glede črncev, kakor Južna Afrika, je diskriminacija barve in rase posebno močna. Naravno, da se zaradi tega ideja federacije upira domačinom iz Njase in Severne Rodezije.

Britanske imigracijske oblasti so zadržale dr. Bando dva dni v mestu Salisbury, ko se je vračal iz kongresa v Gani z letalom v svojo sodno Njaso. Na vsa vprašanja udnikov in novinarjev je odgovarjal odkrito. Povedal jim je le več kakor so ga vprašali: «Vaš Oliver Cromwell je bil fanatik. Jaz sem pripravljen na zapor kadarkoli, vseeno mi je, če je to celica Makariosa na Sejšelskih otokih ali Napoleonova na Sv. Heleni.» Na masovnem sestanku je dejal: «Moji bratje in sestre v peklu Južne Rodezije, jaz sem pripravljen na vse. Celo moj duh in pepel se bosta borila proti federaciji. Ali ste z menoj? Napolnite zapore v milijonih in pojte Aleluja. To je edina pot do svobode. K vragu s federacijo.»

Kljub tem izjavam se je dr. Banda dosledno zavzemal za pasiven odpor, ki ga je tudi priporočal na konferenci v Akri meseca decembra. Samo če bi oblast preprečila miroljubno politično kampanjo, bi bili Afričani upravičeni uporabiti druga sredstva, je rekel naknadno. Kakšna preteklost in ozadje ima ta sposobni borec, ki je pritegnil Afričane v discipliran odpor?

Hastings Kamuzu Banda se je rodil leta 1906. Vzgojen je bil na treh kontinentih, ki jih je odkrival, kakor pravi raziskovalec. Popolnoma nepoznani so mu bili vsi trije, ko se je odločil v nežni starosti dvanajstih let za pot v svet, ker mu Njasa ni mogla nuditi nadaljnjega šolanja. Odpotoval je brez denarja, prtljage ali tovariša in je prišel peš skozi prostrana gozdnata in puščavska področja do velikih mest v Južni Afriki. Prehodil je poldrug tisoč kilometrov in je bil na poti skoro eno leto.

To potovanje bi bilo nesmiselno, če ga ne bi motivirala inspiracija, ki je premagala vse težkoče. Dokazalo je njegovo izredno življenjsko silo, ki se odraža iz njegove osebnosti še danes, ko se bori s političnimi problemi, kakor se je svoj čas z intelektualnimi problemi in s prirodnimi silami.

Že v prvem delu svojih 40 let trajajočih potovanj se je odločil, da bo postal zdravnik. Ta namera se mu je porodila, ko je v neki bolnišnici, kjer je našel začasno zaposlitev kot čistilec, gledal afriške paciente.

Zaradi predavanja slavnega ameriškega črnskega vzgojitelja dr. Aggreya je v njem dozorel sklep, da se napoti v ZDA. Dr. Aggrey je bil filantrop od nog do glave, smrtnik z lastnostmi, ki jih je težko presojati z navadnimi merili. Na vsakogar je napravil neizbrisen vtis, kot človekoljub brez primere...

Mladi Kumuzu je pod vplivom predavanja, ki ga je poslušal, odpotoval v Ameriko, kjer so mu velikodušni ljudje omogočili, da je študiral filozofijo in medicino. Diplomiral je v medicini v mestu Nashville.

Od 1941. do 1955. leta je vršil cvetočo zdravniško prakso v Kilburnu pri Londonu, kjer je imel več kot 4000 evropskih pacientov.

Njegov skromni dom v Kilburnu je kmalu postal shajališče inteligentnih afriških študentov, kakor so bili Nkrumah, Kenyatta, Nkumbulu, Botsio in drugi, ki so pozneje postali zelo poznani.

Dr. Banda je bil uspešen, a soliden meščan, ki ni pil in tudi ne kadil. Drugi so hodili domov v Afriko, a on je vztrajal. Odločil se je, da bi se povrnil le v primeru, če bi lahko upal, da bi imel gospodarsko in politično neodvisnost.

Njegova pisma, ki jih je pošiljal v Njaso, so dala pobudo za ustanovitev Afriškega kongresa. V Londonu se je boril proti nameravani federaciji, zato so somišljeniki sprejeli njegovo vodstvo. Nato se je pričel pojavljati na shodih.

Ko so Britanci ustanovili federacijo kljub opoziciji s strani vseh domačinov v Njasi in Severni Rodeziji, je Dr. Banda skoraj obupal. L. 1955 se je preselil v Gano. Politično mu je dalo to priložnost, da je proučeval afriško državo, ki se bori z novimi težavami, čeprav je neodvisna. Gospodarsko si je opomogel, ker je zdravil petične Asanti farmerje, ki dosežejo s pridelovanjem kakava izredne dohodke. Lani je postal Afriški kongres Njase nezmožen odpora zaradi notranjih nesoglasij. Dr. Banda je prispel iz Gane v London, ko se je odločil, da bo prevzel vodstvo Kongresa.

Dolgo čakanje ni prav nič zmanjšalo njegove temperamentne osebnosti. Ostal je dinamičen in eksploziven. Ko je odpotoval v Njaso, ni pustil nobenih dvomov o svojih namerah. Ves svet, je izjavil, je pravilno obsodil Ruse, ker so vsilili madžarskemu narodu obliko vlade, ki je ni želel. Prav tako ni nobenega opravičila, da se nam vsiljuje federacija, ker jo želijo evropski naseljenci.

«V Njasi hočemo biti gospodarji in če je to izdajstvo, si sami najbolje pomagajte.»

«Mi hočemo biti svoji lastni gospodarji v svoji lastni hiši, v naši lastni deželi in na našem lastnem kontinentu.»

Ali ne kažejo navedene izjave v tem članku, da prezira osebno nevarnost in trpljenje? Vedno se je zavedal, da mu grozi zapor in izgnanstvo preden bo mogoče v Centralni Afriki doseči sporazum, ki se bo skladal z njegovimi težnjami.

Nedavno so ga res poslali v zapor nekje v Južni Rodeziji. Kam ga bodo poslali od tam, se še ne ve. Toda njegova politična bodočnost in bodočnost Njase bosta vedno neločljivo združeni.

Pod pretvezo, da pripravlja Kongres pokol Evropejcev, so Britanci samo v štirih dneh ubili 39 in zaprli 249 črncev. Pred dnevi je število zapornikov prekoračilo številko 700. Vendar med belci ni bilo nobenih žrtev. Domačini so zaprli le ceste in poškodovali mostove. Seveda pa zaradi neodgovornega ravnanja oblasti katastrofa najbrž ne bo izostala.

«Zakaj je vse to potrebno?» vprašuje dr. Banda. «Vaše vojaštvo in policija ne bosta nikdar rešili političnega problema, za kar ste ju mobilizirali. Mi ne nameravamo vreči belcev iz dežele. Trdimo pa, da mora vladati večina.»

Dr. Aleksander Lena[illegible]

Z velikega protestnega zborovanja koroških Slovencev v Celovcu. Na zborovanju, ki je bilo danes teden, so protestirali proti zakonskemu osnutku o manjšinskem šolstvu. Avstrijski parlament pa je zakon sprejel, ne da bi se niti najmanj zmenil za proteste Slovencev.

Kakšne so težnje generacije bodočega vodstvenega osebja

Podatke je pri posebnem znanstvenem poizkusu zbral inštitut za psihologijo na univerzi v Bariju

BARI, 23. — V Bariju so napravili znanstveni poizkus, s katerim so hoteli ugotoviti «raven teženj» nove generacije, to se pravi mladine med 18. in 26. letom. Poizkus je lensko leto izvedel inštitut za psihologijo vseučilišča v Bariju. Podatki, ki so bili zbrani dokazujejo, da si mladina obeh spolov želi ustanoviti družino, uspeti v svojem poklicu in priboriti nekako ugodje, toda s pomočjo dela. Potemtakem so težnje mladine v duhu «uspeha v življenju», toda uspeha, ki temelji na trdnih temeljih sposobnosti vsakogar.

Podatke, ki jih objavljajo, je izvedla neka raziskovalna skupina omenjenega zavoda, ki jo je vodil prof. Giorgio Zunini. Za poizkus so vzeli kot osnovo test ameriških psihologov Gillespiea in Allporta iz leta 1949-50. V bistvu so mladeniči zadnjega razreda višjih srednjih šol, visokošolci in komaj diplomirani visokošolci morali napraviti «lasten življenjepis za bodočnost», in sicer v odgovorih na 55 vprašanj. Pri «komisiji» so sodelovali dr. Pino Sabatelli, Renzo Catalano, Anna Maria Regina in Nicola Portoghese. Ti so uporabili sistem, ki ga sicer ne uporabljajo pri preizkušanju javnega mnenja, pač pa so izbrali za preizkušnjo le posamezne mladeniče oziroma dekleta, ki so potencialni kandidati bodočega vodstvenega osebja. Po podatkih, ki so bili zbrani, se kaže tudi odločna «evropeistična težnja» mladine, nadalje izrazita vera v izkoriščanje atomske energije v mirne namene, kar je nujni pogoj za izboljšanje gospodarskih razmer in za blagostanje družbe in posameznikov. Iz podatkov izhaja tudi, da mladina odklanja emigracijo kot možnost za izboljšanje lastnih življenjskih pogojev.

Končno podatki govore o uravnovešenem optimizmu in zaupanju vase in v poštenost in v popolnem zaupanju v lastne sile. Hkrati pa mladina — po teh podatkih seveda — odklanja «strice» in razne druge načine, ki naj bi ji pripomogli k uveljavitvi v življenju.

—«»—

Zajet v jami 330 m globoko

LONDON, 23. — Mladi visokošolec z oksfordskega vseučilišča, dvajsetletni Neil Moss, je že od včeraj 330 m globoko v neki jami blizu Castletona zajet kot v kletki nekega tesnega predora. Reševalne skupine so skušale vso noč mladega študenta rešiti, toda vsi poizkusi so propadli. Člani reševalnih skupin, ki so se davi vrnili na površje, so vedeli povedati, da je mož že v nezavesti. Neki zdravnik britanskega vojaškega letalstva pomaga mladeniču z dovajanjem kisika.

Po vrsti naporov, ki so trajali 20 ur, je reševalnim skupinam uspelo telo študenta toliko preobrniti, da bodo lahko pod pazduhe vtaknili posebne kavlje, s katerimi bo mogoče nekoliko ga dvigniti. Mladenič je ves čas nezavesten. Pri reševanju sodelujejo tudi oddelki letalstva, policije in gasilcev. Reševalci se morajo nepretrgano silno mučiti, da lahko napredujejo po rovih, ki vodijo do razpoke, in morajo se skoraj 200 m plaziti po nekem zelo ozkem rovu.

—«»—

ROBBINS (Tennessee), 23. — V nekem majhnem premogovniku blizu Robbinsa je prišlo do eksplozije, pri čemer je v rudniku ostalo devet rudarjev. Vsi so izgubili življenje.

Sacco in Vanzetti bosta rehabilitirana?

V Massachusettsu bo 2. aprila sodna komisija parlamenta razpravljala o zakonskem načrtu za rehabilitacijo — sicer posmrtno — Sacca in Vanzettija, ki sta bila pred več kot 30 leti usmrčena po zloglasni sodni razpravi. Zakonski načrt je predložil v januarju demokratični poslanec Alexander Cella. Na razpravi bodo govorile številne znane osebnosti.

Pod De Gaullom spijejo Francozi manj vina

De Gaullova Francija postaja vsestransko «štedljiva». Pravzaprav morajo štediti francoski državljani na račun novih dajatev in višjih življenjskih stroškov. Odkar je prišel na oblast De Gaulle, so v Franciji spili za 5 milijonov manj hl vina kot v istem obdobju prejšnjih let. Ker ljudje pijejo manj vina, se je cena znižala za 5 do 7 frankov pri litru in vse kaže, da bo morala cena še bolj navzdol, kajti vino ne gre v promet in cene pri proizvajalcu so kar čez noč močno padle.

Nagrade za filme in filmske delavce

Samo tri dni je bil na sporedu britanski film «Room at the Top», ki pa je dobil tri nagrade Britanske filmske akademije: kot najboljši film leta, kot najboljši angleški film leta in za najboljšo igralko (Simone Signoret). Tudi film «Ukaz za umor» je prejel tri nagrade: za najboljšo angleško igralko (Irene Worth), za najboljšega scenarista (Paul Dehn) in za največ obetajočega mladega igralca (Paul Massie). Kot najboljši tuji igralec leta je prejel nagrado črnski igralec Sidney Poitier za vlogo v filmu «Blatna stena», kot najboljši angleški igralec pa je bil nagrajen Trevor Howard za vlogo v filmu «Ključ». Film «Blatna stena» je bil ocenjen kot film, ki najbolje prikazuje nekatere najbolj značilne plati ameriškega življenja. V Parizu pa je žirija časnikarjev izročila nagrado «Oranža», ki jo dobe igralci, ki so do časnikarjev najbolj vljudni, Gini Lollobrigidi, Gilbertu Becaudu in Henriju Verneuilu. Nagrade «Limone» — za najbolj neprijazne igralce — pa so prejeli Pascale Petit, Darry Cowl in Louis Malle.

«Gli zitelloni» se bodo prikazovali še naprej

Film «Gli zitelloni» se bo lahko vrtel in procesa proti producentu, režiserju in scenaristu ne bo. Tako je odločil pravosodni minister, ki se je zadovoljil s pismom producenta, v katerem se poudarja, da ni bilo nikake volje žaliti sodstvo. Film je bil namreč zaplenjen prav zaradi tega, ker se je nekaterim zdelo, da se v neki sceni žali sodstvo. Sedaj bodo filmu še dodali napis, po katerem bo jasno razvidno, da film ne namigava na sodne ustanove.

Angleški turisti naj se dobro oblačijo

«Oblecite se dobro, če hočete pomagati Angliji», to je minister za trgovino David Eccles priporočil vsem Angležem. Sir David, ki se oblači vedno v dovršenem slogu, je dejal, da bodo tisti angleški turisti, ki pojdejo slabo oblečeni v inozemstvo, oškodovali britansko oblačilno industrijo. Dodal je tudi, da tuji turisti ne bodo kupovali v Angliji oblek, če bodo videli, da so Angleži sami slabo in neokusno oblečeni.

Zapletena zadeva okrog umora neke lahkoživke

Inženir Dalla Verde se je sam obtožil umora toda sodišču še ni jasno, če mož ni blazen

Inženir je podvržen čudni reakciji, da se razvname, če vidi ali otipava ženska oblačila - Pri preiskavi v njegovem stanovanju so našli oporoko, v kateri že omenja svoje dejanje, o katerem pa policija še ni dokončno prepričana, da ga je res on napravil

Dalla Verde priznal odgovornost za smrt Paole Del Bono, ki je utonila

MILAN, 23. — Zadeva inženirja Dalla Verdeja, ki se je sam obtožil, da je umoril lahkoživko Paolo Del Bono, do sedaj še ni pojasnjena, ker policija še nima v rokah materialnih dokazov o inženirjevem srečanju z žensko. Zato je državno pravdništvo podaljšalo inženirjev pripor do srede. Državni pravdnik pa je začel proučevati možnost, da bi inženirja spravil za sedaj v norišnico. Inženir je namreč pokazal simptome blaznosti. V začetku je bil vsaj navidezno zelo miren in krotek, toda že v soboto je začel brez vsakega razloga pljuvati v obraz nekemu policijskemu podoficirju, ki mu je prinesel skledo kave. Kasneje je nekemu agentu zalučal v obraz celo čašo kave in opraskal roko nekemu karabinjerskemu polkovniku. V nedeljo pa je zalučal proti preiskovalnemu sodniku dr. Pasquinelliju pivnik in zakričal: «Kriminalna norišnica. Zadušil bom vse!» Gre vsekakor za patološki tip in stvar bodo morali skupno s sodniki pojasniti zdravniki. Njihova naloga pa ne bo lahka. Tudi če je inženir res kriv, bo težko ugotoviti, ali gre za nameren ali nenameren umor. Policija je ugotovila le, da je inženir fetišist, to je, da se razvname, če vidi ali otipava ženska oblačila. Policisti so mu med nekim zasliševanjem pokazali par starih ženskih nogavic in mož je kot ponorel. Šele čez nekaj minut se je zopet ovedel.

Danes ob 7.30 je policija napravila v inženirjevem stanovanju preiskavo, ki je trajala kar tri ure. Pregledali so vse predale, inženirjeve papirje, oblačila in osebne predmete. Preiskavi je prisostvoval tudi inženirjev zagovornik odv. Bovio. Med preiskavo so našli inženirjev dnevnik in oporoko, ki so ju zaplenili. V dnevniku je več zapiskov v dneh po umoru Paole Del Bono. Oporoko pa je Dalla Verde sestavil, tik preden se je šel prijavit na kvesturo. V njej piše, da se je zavedal posledice tega svojega koraka ter da bo to spravilo družino v resen položaj. Morda utegnejo izsledki preiskave razčistiti inženirjev položaj. Oporoka naj bi dokazala, da inženir ni blazen.

Šef letečega oddelka dr. Nardone je ob 22.45 uradno izjavil, da je ing. Dalla Verde priznal odgovornost za smrt Paole Del Bono. Inženir je to priznal državnemu pravdniku dr. Spagnolu. Takoj po tem njegovem priznanju so ga odvedli v zapore San Vittore.

Dalla Verde je podrobno pripovedoval o sestanku z žensko. Ta mu je v nekem trenutku le napol oblečena zbežala od avtomobila. V temi pa je padla v neki kanal in utonila. Inženir je slišal zamolkel padec, toda pri tem je izgubil glavo, zlasti ko se je ustrašil posledic. Drugi dan je iz časopisov zvedel, da so žensko našli mrtvo.

—«»—

Danes lunin mrk

RIM, 23. — Jutri bo delni lunin mrk, ki bo viden v Rimu in Italiji od 19. do 23,30. Najbolj zatemnjena bo luna od 21,11.

—«»—

Poročena na vrvi

PARIZ, 23. — Francine Pary in Roland Schmidt sta stara 19 let in po poklicu vrvohodca. Pred mesecem dni sta potolkla dosedanji svetovni rekord v času neprestanega «bivanja» na vrvi. Včeraj pa sta se poročila in po cerkvenem obredu, ki je sledil civilni poroki, sta si mlada zakonca izmenjala poročne prstane na vrvi, ki je bila pripeta med dvema stebroma v pristanišču, na višini 25 metrov. To svojevrstno prisego zvestobe je spremljalo na tisoče opazovalcev in «koncert» siren vseh ladij, ki so bile trenutno v pristanišču.

—«»—

Namesto enega so umorili dva

PALERMO, 23. — Ko se je delavec Cosenza iz naselja Borghetto odpravljal na delo na polju, ga je ustavila skupina oseb, verjetno trije moški, ki so bili oboroženi s kratkocevnimi puškami. Cosenza je videl, da mu slaba prede, zato je začel bežati, vendar ga je neki strel zadel in ranil. Na begu je Cosenza obrnil z glavne ulice po neki stranski ulici, kjer je v začetku ulice stal kmečki voz in ob njem Stefano Rizzo in njegov brat Salvatore, ki sta se odpravljala na polje. Ne glede na prisotnost teh dveh so napadalci streljali za ubežnikom, ki si je kljub rani še vedno skušal rešiti življenje. Strel iz puške je zadel 46-letnega Salvatora Rizza, ki je obležal mrtev. Njegov oče, pa je bil le malo ranjen ker je v tistem trenutku prižigal luč pod vozom. Napadalci so preskočili mrliča na tleh in nadaljevali s streljanjem. Ko Cosenza ni mogel več dalje, so ga dohiteli in ga s streli na mestu podrli na tla. Nato so morilci zbežali. Policija se je dala na lov za njimi, hkrati pa začela zasliševati sorodnike pokojnega Cosenze, da bi ugotovila vzroke umora. Verjetno gre za maščevanje.

Princesa Soraya od včeraj v Rimu

Nad 200 časnikarjev in fotografov ni prišlo dovolj na račun ob njenem prihodu na letališče Ciampino in v Rim

KOELN, 23. — Danes je princesa Soraya v spremstvu svoje matere odpotovala z avtomobilom iz Koelna v Frankfurt, od koder je nadaljevala potovanje z letalom Lufthanse v Rim. Soraya ni hotela dati novinarjem nobene izjave. Malo minut prej je odpotoval v Rim z letalom tudi zahodnonemški minister za gospodarstvo Erhard, ki se je nekaj časa razgovarjal s princeso.

RIM, 23. — Letalo Lufthanse, s katerim se je princesa Soraya pripeljala v Rim, je dospelo na letališče Ciampino ob 16.38. Nad 200 časnikarjev in fotografov je čakalo princeso, vendar je bilo njihovemu čakanju slabo ustreženo. Iz letala je najprej izstopila mati princese Eva Karl, nato pa princesa, ki je odšla k nekemu črnemu diplomatskemu avtomobilu.

Časnikarji niso smeli preko pregraje, ki loči pravo letališče od prostora za čakanje. Prvotni načrt je bil priti z avtomobilom do samega letala, potem pa je vendar prišlo do kompromisa, da je namreč Soraya morala kakih 200 metrov daleč do avtomobila. Pot jo je vodila blizu omenjene pregraje in tako so vsaj fotografi lahko opravili svoj posel. Delna priložnost se jim je nudila pozneje, ko se je avtomobil iranskega veleposlaništva, s katerim se je Soraya peljala, moral ustaviti pri nekem semaforu. Pred hotelom Excelsior, kjer se je princesa nastanila, je čakalo mnogo radovednežev, ki pa spet niso prišli na račun, ker je Soraya izstopila v neki ulici pri stranskem vhodu v hotel.

—«»—

Megla v Londonu in Parizu

LONDON, 23. — Preteklo noč je vso jugovzhodno Anglijo ovila izredno gosta megla, ki je onemogočila letalski promet londonskega letališča. Tudi Pariz je v megli in vsa letala, ki bi morala pristati na letališčih Le Bourget in Orly, so do 11. ure dopoldne preusmerili na letališče v Marseillu.

—«»—

V Milanu danski kraljevski par

MILAN, 23. — Danski kraljevski par, ki je ob 12.10 z vlakom «Skandinavian Express» prispel v Milan iz Kopenhagena, je obiskal središče mesta z avtomobilom danskega generalnega konzula, ki ju je prišel čakat na kolodvor. Ob 13.05 pa je danski kraljevski par odpotoval v Rim, kjer se bo za teden dni zadržal na turističnem obisku Srednje in Južne Italije.

Romy Schneider se je zaročila z igralcem Alainom Delonom

Popularna «princesa Sissi», ki dobi 80 milijonov frankov za film, je hčerka igralke Magde Schneider - Svojevrstna biografija njenega 24-letnega zaročenca

LUGANO, 23. — Najmlajši izmed velikih francoskih filmskih igralcev Alain Delon, ki je najnovejše francosko odkritje in ki se je s fantastično naglico povzpel med najbolj znana imena filmskega sveta, je prispel včeraj z letalom v Milan in od tod v Lugano, kjer se je uradno zaročil z znano avstrijsko filmsko zvezdo Romy Schneider. Zaročenca sta se spoznala lani med snemanjem filma «Christine», pri katerem sta oba igrala. On je star 24 let, ona pa 20. Baje sta močno zaljubljena in že pred meseci se je začelo govoriti o poroki, vendar sta to stvar zakrivala do sedaj.

Romy Schneider je hčerka Magde Schneider, ki jo bodo poznali tisti, ki so zahajali v kinematografe že pred 20 leti. Filmsko kariero je Romy začela pri 14 letih in po uspeli upodobitvi glavne vloge v filmu «Princesa Sissi» se je Romy uvrstila med najbolje plačane filmske zvezde v Evropi: 80 milijonov frankov za vsak film.

Zaročenec Alain Delon ne izhaja iz umetniške družine, kajti noben njegov prednik se ni ukvarjal z umetnostjo. Ko je bil star 17 let, so ga vrgli iz šestih pariških zavodov — zaradi nediscipliniranosti in tedaj je nedisciplinirani mladenič ubral pot vojske in vojne. Prijavil se je k mornarici in podpisal pogodbo za tri leta. Bilo je to leta 1953, ko je Francija potrebovala vojake v Indokini. S skupino sebi enakih avanturistov je prosil, da ga pošljejo v Indokino. Od tod je po končani vojni odšel še v Saigon, kjer je podpisal pogodbo še za dve leti in ko se je na Daljnem vzhodu vojna končala, so ga 1. maja 1956 odslovili in mladenič se je znašel v Parizu brez franka v žepu, ker je vse prihranke in tudi demobilizacijsko nagrado zapravil. Dva vojna tovariša sta mu obljubila, da ga bosta čakala na kolodvoru v Parizu. Ni ju bilo, domov pa se mu ni dalo, ker se je bal, da ga ne bi starši okregali.

Spomnil se je naslova nekega prijatelja Luciena, h kateremu je odšel. Ta je imel 200.000 frankov prihrankov, ki sta jih pa že v poldrugem mesecu zapravila. Ko sta bila brez franka v žepu, sta si poiskala delo. Ponoči sta razkladala zelenjavo na pariških trgih, čez dan pa še eno delo vsak: Lucien je delal v neki garaži, Alain pa je delal v neki restavraciji.

Nekega dne je Alaina neki prijatelj seznanil z neko črno, ki je hotela postati filmska umetnica, pa ji je otroška paraliza zaprla pot. Vendar je bila že toliko znana v umetniških krogih, da je Alaina spoznala z nekimi igralci, ki so ga vzeli s seboj v Cannes. Tu je srečal ameriškega filmskega producenta Enryja Wilsona, ki ga je povabil v Rim na poskušnjo. Stvar je stekla in Alain je odpotoval v Pariz, da bi se na hitro naučil nekaj angleščine. Toda preden je podpisal pogodbo, je Alain srečal režiserja Yvesa Allegreta, ki mu je svetoval, naj gre čez ocean, in mu je takoj ponudil vlogo v filmu «Qland les femmes s'en melent». To je bil prvi uspeh, kateremu so sledili uspehi v filmih «Sois belle et tais-toi», «Faibles femmes» in končno «Christine».

Dve pomembni obletnici ljubljanske univerze

(Nadaljevanje s 3. strani)

Tudi sam Metalurški inštitut, ki je kot edina tovrstna institucija v Jugoslaviji začel svoje delo šele l. 1950, danes uživa v mnogočem svetovni sloves. Njegovo znanstveno delo, nenehno povezano z življenjem in realnimi potrebami, je domači metalurgiji doprineslo že toliko koristi, da ga je lani v celoti prevzelo pod svoje okrilje Združenje jugoslovanskih železarn, katerega člani so tudi druga metalurška podjetja, kajti v njem vidijo največji napredek in bodočnost metalurgije v celotnem gospodarstvu.

Tega se danes zavedajo vsi, še posebej pa sami rudarski in metalurški strokovnjaki, skupno s študenti, ki imajo pred seboj široko perspektivo za delo in življenje. Zato ni slučaj, da se rudarski in metalurški strokovnjaki že sedmič zaporedoma vsako leto zbero na svoji matični fakulteti in izmenjajo svoje misli v številnih strokovnih referatih, ki ne pomenijo le aplikacije teorije na prakso, temveč vse pogosteje segajo na področja, ki neposredno bogate tudi samo sodobno znanost in njena nova odkritja. Še več, oni niso le strokovnjaki za svoje ožje področje temveč široko načenjajo vprašanja, ki so tesno povezana z jugoslovanskim socialističnim razvojem, zato lahko rečemo, da je to nov lik inženirjev, ki jim je socializem cilj in delo, ne pa neka dogmatična parola.

Sicer pa ti strokovnjaki ne glede na to, ali delajo na področju rudarstva ali na področju topilničarstva, ne kažejo nekih razlik. Stiske in nevarnosti pri opravljanju svojega težkega dela so jih povezale v eno celoto skupno s samimi rudarji-kopači in preprostimi metalurškimi delavci od plavžarjev do valjavcev. Od njih se je ohranil celo tradicionalni «Skok čez kožo», ki so ga letos priredili ljubljanski študentje za svoje «bruce» že šestnajstič. Po izpovedih še živečega leobenskega rudarskega inženirja gospoda Franza Kirnbauerja je bil običaj skoka čez kožo vpeljan že v 16. stoletju in povzet verjetno od rudarjev slovaških rudarskih revirjev v Šemnicu in Kremnicu. Danes se praznuje «Skok čez kožo» le v Češki, Avstriji in Jugoslaviji in to ob rudarskih praznikih, ko se zbero rudarji novinci oziroma študentje, vsi oblečeni v rudarske obleke, k sprejemu v rudarski stan. Pri sprejemu odgovarjajo na postavljena vprašanja in skačejo s sodčka piva preko «kože». Rudarska koža je bila nekoč sestavni del rudarske obleke, saj je ščitila rudarja proti mokroti in mrazu, ko je vihteč bat in pri ročnem vrtanju z dletom sedel na mokrih tleh ali pa se je na njej sedeč spuščal po drčah v jamo.

In še en lep običaj, ki so ga bodoči «rudarji» in «metalurgi» prevzeli od pravih rudarjev in metalurgov je tudi njihov pozdrav «Srečno!». Čeprav je vsakdanjemu človeku, vajenemu običajnih pozdravov od «dobrega jutra» in «lahke noči» ter laskavih in klanjajočih se ter poniževalnih poklonov «Srečno!» nekam nenavaden pozdrav, se kaj hitro zave, da ti mladeniči in možje v sočutju do številnih sovrstnikov, ki so postali žrtve svojega težkega dela ter ob stalni misli na nevarnost svojega poklica izkazujejo v pozdravu mnogo več iskrenosti, tovarištva in spoštovanja kot mi povprečni ljudje.

MILOS MACAROL

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

A LIGA

Rezultati

*Alessandria-Udinese	1-1
*Bologna-Tal. Torino	0-0
*Inter-Milan	1-0
*Juventus-Fiorentina	3-2
*Lanerossi-Roma	4-1
*Lazio-Bari	3-2
*Padova-Napoli	0-0
*Sampdoria-Spal	1-1
*Triestina-Genoa	2-1

Lestvica

Fiorentina	24	15	7	2	76	24	37
Milan	24	15	7	2	60	25	37
Inter	24	14	5	5	56	30	33
Juventus	24	13	7	4	55	32	33
Sampdoria	24	10	7	7	34	30	27
Lanerossi	24	11	5	8	36	31	27
Bologna	24	8	9	7	34	31	25
Napoli	24	6	13	5	26	30	25
Padova	24	9	6	9	36	36	24
Roma	24	7	8	9	33	33	22
Lazio	24	8	6	10	31	41	22
Genoa	24	7	7	10	31	43	21
Bari	24	5	8	11	28	41	18
Spal	24	5	8	11	21	35	18
Alessandr.	24	4	9	11	22	46	17
Triestina	24	4	8	12	25	41	16
Udinese	24	3	9	12	20	47	15
T. Torino	24	3	9	12	25	53	15

TEKME 29. 3. 59

Bari - Alessandria, Fiorentina, Padova, Genoa-Sampdoria, Lanerossi - Inter, Milan-Juventus, Roma-Napoli, Spal-Udinese, Talmone Torino-Lazio, Triestina-Bologna.

B LIGA

Rezultati

Atalanta-*Brescia (v Cremoni)	2-1
*Cagliari-Taranto	1-1
*lecco-Prato	2-0
*Novara-Simmenthal	2-2
*Palermo-Catania	1-0
*Reggiana-Marzotto	0-0
*Sambenedettese-Verona	1-1
*Venezia-Messina	2-1
Como-*Vigevano	2-0

Lestvica

Atalanta	27	13	10	4	47	22	36
Palermo	27	14	8	5	35	20	36
Lecco	27	12	10	5	37	29	34
Reggiana	27	13	6	8	35	25	32
Cagliari	27	11	10	6	38	36	32
Novara	27	11	8	8	37	34	30
S. Monza	27	10	9	8	28	22	29
Marzotto	27	10	9	8	18	18	29
Messina	27	10	8	9	36	29	28
Como	27	12	4	11	35	31	28
Venezia	27	11	6	10	34	32	28
Verona	27	10	7	10	34	30	27
Taranto	27	8	11	8	28	28	27
Brescia	27	8	11	8	30	28	27
Z. Modena	27	8	9	10	22	30	25
Parma	27	7	9	11	30	46	23
Catania	27	5	12	10	26	29	22
Sambened.	27	2	17	8	21	34	21
Vigevano	27	5	6	16	16	35	16
Prato	27	2	6	19	15	44	10

TEKME 29. 3. 59

Atalanta - Venezia, Cagliari - Messina, Como-Lecco, Marzotto-Vigevano, Novara-Zenit Modena, Parma - Catania, Prato - Sambenedettese, Simment. Monza - Brescia, Taranto - Reggiana, Verona-Palermo.

Športne stave

TOTOCALCIO

Alessandria-Udinese	X
Bologna-Tal. Torino	X
Inter-Milan	1
Juventus-Fiorentina	1
Lanerossi-Roma	1
Lazio-Bari	1
Padova-Napoli	X
Sampdoria-Spal	X
Triestina-Genoa	1
Brescia-Atalanta	2
Palermo-Catania	1
Livorno-Siena	2
Chieti-Pescara	1

KVOTE: 13 točk, 4.994.000 lir, 12 točk, 315.000 lir.

V Trstu je 6 dobitnikov z 12 točkami.

TOTIP

2 2 1 2 1 X X 2 X X 2 1

KVOTE: 12 točk — 4,581.169 lir, 11 točk — 172.874 lir, 10 točk — 9747 lir.

24. kolo italijanskega nogometnega prvenstva

Fiorentina in Milan premagana Na dnu vedno večja negotovost

Inter in Juventus lahko še vedno upata. Pomembna interna zmaga Triestine

V 24. kolu A lige italijanskega nogometnega prvenstva so imela glavno besedo domača igrišča, ki so v petih srečanjih bila naklonjena domačim enajstoricam, v štirih pa dopustila gostujočim, da so odnesla domov po eno točko. Razen v enem primeru so bile vse zmage tesne in tudi neodločeni rezultati niso presegali najskromnejših številk, tako da je bilo vseh golov v devetih srečanjih komaj 25.

Takšna «umirjenost» se odraža tudi na posledicah za vrstni red na lestvici, ki je praktično ostal nespremenjen, čeprav je odprl popolnoma nove perspektive tako na vrhu kot na dnu.

Začnimo z vrhom. Derbi tekmi vodilnih sta se zaključili z zmagama Juventusa in Interja na škodo Fiorentine in Milana, katerih naskok se je zaradi tega zmanjšal na štiri točke. Ta prednost je praktično še vedno precejšnja, toda teoretični izgledi Interja in Juventusa so se namah povečali in v preostalih desetih kolih bosta imela še dovolj priložnosti, da teoretične mo'nosti uveljavita tudi v praksi. Borba za prvenstvo obeta biti zaradi tega še zelo zanimiva in je trenutno še vse prej kot zaključena oz. omejena samo na Fiorentino in Milan, kot se je zdelo da bo še po rezultatih prejšnje nedelje.

Od obeh zmagovalcev je ugajal in do neke mere tudi presenetil Juventus, od katerega si tolikšnega podviga po klavrnem domačem derbiju s Torinom skoraj nihče ni pričakoval. Juventus je bil morda manj klasičen in manj eleganten kot Fiorentina, toda zmago si je v celoti zaslužil zaradi večje praktičnosti napadalcev; posebno Sivorija, ki je bil — v Charlesovi odsotnosti — strelec vseh treh golov. Nasprotno pa je bila Interjeva zmaga nad Milanom bolj posledica srečnega naključja kot pa kakšnih posebnih zaslug domačih. Dejansko je bil Milan skoraj ves čas v terenski premoči, le da so bili njegovi napadalci in še posebno Altafini v zaključnih fazah premalo odločni in premalo srečni.

Še večjo negotovost kot na vrhu pa je povzročilo 24. kolo za razvoj na dnu lestvice, kjer se je položaj nevarno zgostil in kjer se je ožji krog kandidatov za izpad razširil od štirih na 6 enajstoric, v kolikor sta se Torinu, Udineseju, Triestini in Alessandriji pridružila tudi Spal in Bari. Med zadnjim Torinom in trinajstim Barijem je samo tri točke razlike, kar pomeni, da lahko vsako kolo bistveno vpliva na trenutni vrstni red.

Vendar pa je treba tudi tokrat dati poslednjim z lestvice vse priznanje, saj so se borili kot levi za poslednje rešilne bilke. To velja tako za Torino, ki je prinesel točko in Bologne, kot za Udinese in Alessandrijo, ki sta si razdelili plen v medsebojnem srečanju v Alessandriji. Predvsem pa velja to za Triestino, ki je na svojem igrišču premagala Genoo. Zmaga Triestine je bila zaslužena in je celo prenizko izražena, toda žal nima tiste praktične vrednosti kot bi jo lahko imela, če bi Udinese in Torino proti pričakovanju ne izvojevala vsak po eno točko na tujem terenu. Vendar pa je Triestina s svojo igro pokazala, da je tako moralno kot fizično sposobna vzdržati ostro in dramatično borbo s svojimi direktnimi tekmeci in da je njen položaj med vsemi člani spodnjega doma morda še najbolj ugoden.

Sicer pa bo za razvoj na dnu že prihodnje kolo marsikaj razčistilo. V direktnih derbijih se bodo pomerili Bari in Alessandria ter Spal in Udinese, medtem ko bosta Triestina in Torino imela na lastnih igriščih za nasprotnika Bologno oz. Lazio.

Od prebivalcev «srednjih nadstropij» se je v 24. kolu odlikoval Lanerossi, ki je na svojem igrišču pregazil Romo z najvišjim rezultatom dneva in se pridružil Sampdoriji, ki se je morala na svojem terenu zadovoljiti z delitvijo plena z borbenim Spalom. Padova in Napoli sta si razdelila točki, čeprav je Padova prevladovala, Lazio pa je že v prvem polčasu obračunal z Barijem kateremu je le v drugem polčasu goloma uspelo omejiti poraz z dvema. V ostalem so bilo za to tekmo značilne 11-metrovke, od katerih dve realizirani in ena ubranjena.

Na splošno pa lahko tudi po tem kolu ugotovimo, da je letos težko biti prerok, kar je vsekakor znak vitalnosti prvenstva in borbenosti skoraj vseh enajstoric.

Južnoameriško nog. prvenstvo

Argentina - Paragvaj 3:1

Argentina praktično že prvak

BUENOS AIRES, 23. — Z zmago nad Paragvajem je Argentina prevalila še eno oviro na svojem zmagoslavnem pohodu v okviru južnoameriškega nogometnega prvenstva.

V prvem polčasu je bila igra precej izenačena in se je tudi zaključila neodločeno 1:1. V drugem polčasu pa je Argentina prevzela pobudo in z boljšo tehnično igro premagala svojega nasprotnika s 3:1. Pred koncem tekme so Argentinci prikazali pravo ekshibicijo lepe igre.

Gole so dosegli v prvem polčasu v 14' Corbatta (Arg.), v 36' Sanabria I. (P.); v drugem polčasu v 18' Sosa (Arg.) in v 23' Cap (Arg.).

Lestvica po tej tekmi je naslednja:

Argentina	4	4	0	0	14:3	8
Brazilija	3	2	1	0	9:4	5
Urugvaj	3	2	0	1	13:6	4
Paragvaj	4	2	0	2	9:7	4
Peru	4	1	2	1	9:9	4
Čile	4	0	1	3	3:12	1
Bolivija	4	0	0	4	2:18	0

Tekmi 25. marca: Čile — Bolivija in Brazilija — Urugvaj.

—«»—

KAISERLAUTERN, 23. — Znani nemški nogometaš Fritz Walter je izjavil, da se bo po zaključku sedanje sezone umaknil iz aktivnega udejstvovanja. Walter igra sedaj za FC Kaiserlautern Club. Star je 39 let, odigral pa 60 mednarodnih srečanj.

Velika igra in skromen rezultat na tržaškem stadionu

Borbena in požrtvovalna Triestina zasluženo premagala Genoo 2:1

Izvrstna igra krilske vrste Szoke-Bernardin-Rimbaldo in Masseia ter Del Negra v napadu. Sodnik - dvanajsti nasprotnik domačih

STRELCI: v prvem polčasu v 27' Massei; v drugem polčasu v 6' Dal Monte (11-metrovka), v 23' Santelli.

TRIESTINA: Rumich; Tulissi, Brach; Szoke, Bernardin, Rimbaldo; Bresolin, Massei, Clemente, Del Negro, Santelli.

GENOA: Ghezzi; Magnini, Becattini; Leopardi, De Angelis, Delfino; Abbadie, Robotti, Dal Monte, Leoni, Frignani.

SODNIK: Grignani (Rim); koti 7:7, gledalcev 12.000.

* * *

Po dolgem času je Triestina spet zadovoljila svoje gledalce. V igro so njeni igralci vložili toliko borbenosti in požrtvovalnosti kot na vseh prestalih tekmah skupaj, razen tega pa so se nekateri med njimi dvignili nad njihov last. ni najvišji standard. To velja v celoti za vso krilsko vrsto, v napadu pa za Masseija in Del Negra, čeprav bi ne bilo prav, če ne bi posebej imenovali tudi vratarja Rumicha in Tulissija v ožji obrambi.

Brez pretiravanja lahko trdimo, da je srečanje odločila domača krilska vrsta, ki je bila dejanski gospodar igrišča in ki je s svojo požrtvovalnostjo povrhu pa tudi z nesporno kvaliteto vsakega posameznika, omogočila skoraj konstantno terensko premov domače enajstorice. Izstopal je predvsem Szoke s svojo izredno konstruktivno igro. Vsak njegov predložek je bil mojstrovina zase. Rimbaldo je dal dragocen prispevek v obrambi in Bernardin je bil vreden svojega imena iz najboljših dni. V obrambi se je najbolj odlikoval Rumich. Ubranil je nekaj zelo nevarnih žog in le za las je manjkalo, da ni ubranil tudi enajstmetrovke. Od obeh branilcev je bil boljši Tulissi, Brach pa zaradi poškodovane noge ni dosegel svojega običajnega standarda.

Za napadalno vrsto ocena ni tako povoljna, če seveda izvzamemo Masseija in Del Negra, ki sta bila naravnost izredna. Poskus s Clementejem se je obnesel samo delno, eksperiment z Bresolinom na krilu pa je v celoti propadel. Seveda je pri splošni oceni treba upoštevati, da je bila to le zasilna in tudi samo začasna rešitev, za katero se je moral Trevisan odločiti po sili razmer zaradi odsotnosti Turtula in Szokeja, vendar pa bi po povratku Tortula (Szoke naj kar ostane v krilski vrsti) kazalo pustiti v rezervi Bresolina, ki je očitno izven forme.

Toda ne glede na to, je napad ob izdatni podpori krilske vrste ustvaril kopico izredno nevarnih akcij pred vrati izbornega Ghezzija in z večjo prisebnostjo ter tudi s trohico sreče več, bi lahko dosegel vsaj še štiri gole, ki bi odražali tudi dejansko razmerje ustvarjenih priložnosti na obeh straneh. Pri tem mislimo predvsem na zapravljeno 11-metrovko (Massei), na dve zamujeni priložnosti Bresolina in Santellija in še na dva droga Bresolina in Del Negra.

Genoa spričo razigranosti domačih ni prišla do polnega izraza, vendar pa ni igrala podrejene vloge. V prvih minutah je celo diktirala tempo in tudi pozneje so njeni napadalci, predvsem Abbadie, ustvarili precej nevarnih situacij, ki pa jih niso znali realizirati. Do edinega gola so prišli nezasluženo s pomočjo sodnika, ki je popolnoma normalen start Rumicha na žogo kaznoval z 11-metrovko. Sicer pa je sodnik Grignani iz Rima predstavljal poglavje zase. V prvem polčasu je bil še dokaj dober, v drugem pa se je spremenil v dejanskega «dvanajstega nasprotnika» Triestine, najprej s krivično dosojeno 11-metrovko proti Triestini, nato z namernim spregledom 11-metrovke proti gostom in potem še z vrsto netočnih in namernih odločitev na škodo domačih.

Kronika tekme je preveč dolga in preveč bogata, da bi jo bilo mogoče podrobno opisati. Omejili se bomo samo na glavne faze.

Začetek je pripadal gostom, toda že v 3' je Santelli zapravil s strelom preko vrat idealno priložnost. V 7' je Abbadie izvedel solo prodor po desni strani, vendar pa je Dal Monte slabo izkoristil njegov predložek. Minuto pozneje je Leoni prisilil Rumicha k prizemni paradi. Triestina je polagoma začela prevzemati pobudo in v 17' je Ghezzi s plastično parado prestregel lep Masseijev strel. V 25' 11-metrovka proti domačim. Szoke je streljal kazenski strel in De Angelis je žogo zaustavil v kazenskem prostoru z roko. 11-metrovko je izvedel Massei, toda tako netočno in medlo, da jo je Ghezzi zlahka ubranil.

Razočaranje med gledalci se ni še poleglo, ko se je Massei oddolžil za napako s krasnim golom. Dve minuti pozneje je namreč izborni Del Negro preigral tri nasprotnike in nato podal žogo nazaj Masseiju, ki jo je v voleju prisebno iz mrtvega težkega položaja poslal v mrežo.

Genoa je reagirala precej podjetno in v 36' je moral Rumich z nogo odbiti nevarno žogo. V 40' je Bresolin z glavo prestregel krilni predložek Santellija in poslal žogo čez mrežo, še prej pa je iz prvega vznožja strela poslal v drog.

Drugi polčas se je praktično začel z nerazumljivo in krivično enajstmetrovko proti Triestini, ki jo je realiziral Dal Monte. Hrupna reakcija gledalcev in igralcev Triestine je očitno razdražila sodnika, ki samo šest minut pozneje ni hotel prisoditi enajstmetrovke v korist domačih zaradi očitne roke De Angelisa v kazenskem prostoru. Igra se je potem slej ustalila na polovici gostov s stalnimi napadi Triestine, ki je končno v 24' prešla v vodstvo z golom Santellija, sicer pa po izključni zaslugi Del Negra, ki je izvrstno preigral celo vrsto nasprotnikov.

Genoa je nato opustila previdnostno taktiko in v 29' je izvedel Rumich krasno parado, za katero je požel zasluženo aplavz. V 40' je Del Negro streljal v drog, malo prej pa je Bresolin sam pred Ghezzijem streljal preko vrat. Igra se je tu praktično zaključila.

Jugoslovansko nogometno prvenstvo

Ponoven poraz C. zvezde in nova domača zmaga Odreda

Kljub dobri igri poraz Rijeke v Novem Sadu. Hajduk spet v nekdanji formi?

Trinajsto kolo jugoslovanskega nogometnega prvenstva je prineslo drugi zaporedni poraz vodilne Crvene zvezde, katere naskok znaša poslej samo še 2 točki pred Vojvodino. Tokrat jo je na svojem igrišču izdatno in zasluženo premagal splitski Hajduk, ki se po vseh znakih sodeč vrača v formo nekdanjih časov, ko je z raznimi Vukasi, Vidoševiči in drugimi spadal med najboljše jugoslovanske enajstorice.

Novosadska Vojvodina je na svojem igrišču premagala Rijeko in je sedaj najnevarnejši konkurent Crvene zvezde, čeprav so tudi izgledi Partizana, ki je odpravil Vardarja, precej ugodni. V krog ožjih kandidatov za naslov državnega prvaka pa spadata tudi Dinamo in Hajduk, ki zaostajata za vodilno C. zvezdo samo za 4 točke.

Razen Crvene zvezde, Rijeke in Vardarja, sta v 13. kolu izgubila tudi Sarajevo in Velež, medtem ko je Budućnost prinesla iz Zagreba v srečanju z Dinamom dragoceno točko.

Kljub uspehom favoritov, pa je položaj na lestvici še povsem nejasen. Med tretjeplasiranim Partizanom in zadnjim Vardarjem je samo 6 točk razlike, vmes pa je še 8 enajstoric.

Rezultati: Partizan - Vardar 2:0, Vojvodina - Rijeka 3:1, Dinamo - Budućnost 0:0, Radnički - Sarajevo 1:0, Železničar - Velež 1:0, Hajduk - Crvena zvezda 4:1.

LESTVICA

Crv. zvezda	13	9	0	4	33:14	18
Vojvodina	13	8	0	5	24:15	16
Partizan	13	7	1	5	20:21	15
Dinamo	13	6	2	5	18:15	14
Hajduk	13	5	4	4	16:19	14
Radnički	13	6	1	6	22:17	13
Reka	13	5	3	5	17:19	13
Budućnosti	13	4	4	5	14:22	12
Železničar	13	5	1	7	17:18	11
Velež	13	5	1	7	16:22	11
Sarajevo	13	4	2	7	11:19	10
Vardar	13	4	1	8	14:21	8

V zahodni skupini druge zvezne lige se je ljubljanski Odred z drugo zaporedno zmago krepko odrinil od dna in njegove perspektive so poslej vsekakor precej ugodne. Tokrat je premagal enajstorico Zagreba sicer s tesnim rezultatom, toda povsem zasluženo. V vodstvu je še vedno Sloboda iz Tuzle pred Splitom, medtem ko je na dnu ostalo Borovo.

Rezultati: Borovo - Split 1:2, Sibenik - Borac 0:3, Elektrostroj - Trešnjevka 1:0, Sloboda-Proleter 4:2, Odred - Zagreb 2:1.

LESTVICA

Sloboda	12	8	2	2	25:8	18
Split	12	7	2	3	27:22	16
Lokomotiva	11	5	2	3	24:15	14
Borac	12	5	3	4	17:14	13
Sibenik	13	4	4	4	15:16	12
Trešnjevka	12	5	2	5	15:16	12
Elektrostroj	12	3	6	3	18:20	12
Zagreb	11	5	1	5	18.18	11
Odred	12	3	3	6	12:18	9
Proleter	12	2	4	6	20:28	8
Borovo	12	2	1	9	16:32	5

V slovenski ligi se Rudar in Branik nikakor ne moreta ločiti. Rudar, ki je imel točko prednosti, je tokrat igral doma samo neodločeno s Soboto iz Murske Sobote, Branik pa je v mestnem derbiju visoko premagal enajstorico Maribora s 5:0.

Edini primorski predstavnik Izola je imel v gosteh Ljubljano, ki pa ji ni bil kos. Po slabi igri je Izola izgubila s 4:1, vendar pa je kljub temu zadržala položaj na sredini lestvice.

Rezultati: Grafičar - Kladivar 1:2, Krim - Jesenice 3:2, Branik - Maribor 5.0, Izola - Ljubljana 1:4, Rudar - Sobota 1:1, Triglav - Slovan 1:1.

LESTVICA

Branik	13	10	1	2	45:13	21
Rudar	13	9	3	1	36.16	21
Maribor	13	7	4	2	26:21	18
Ljubljana	13	6	3	4	25:20	15
Kladivar	13	6	3	4	27:26	15
Krim	13	6	1	6	24:21	13
Izola	13	4	5	4	18:22	13
Sobota	13	5	2	6	46:39	12
Grafičar	13	3	5	5	20:26	11
Triglav	13	3	4	6	20:25	10
Slovan	13	0	4	9	12:38	4
Jesenice	13	1	1	11	16:46	3

—«»—

«POKAL E. DE MARTINO»

Verona - Triestina 2:0

VERONA, 23. — V tekmi za mladinski pokal «E. De Martino» je mladinsko moštvo Verone včeraj premagalo enajstorico Triestine z rezultatom 2:0 (1:0). Domači so bili skoraj ves čas v terenski premoči, gostje pa so se omejili le na protinapade.

Verona je prešla v vodstvo v 31' prvega polčasa, drugi gol pa je dosegla v 9' drugega polčasa.

Triestina je nastopila v naslednji postavi: Paone; Baudaz, Degrassi; Vargilen, Cordioli, Bizzai; Valentin, De Rossi, Pellin, Pellegrini, Verbacci.

TENIS

MANILA, 23. — V prvem turnusu orientalske cone Davisovega pokala so Filipini premagali Malezijo s 5:0. V naslednjem turnusu se bodo Filipini pomerili z zmagovalcem srečanja Tajlandija - Iran.

Še en uspeh kolesarjev moštva IGNIS

Baffi pred Vannitsenom v dirki Milan-Mantova

Veliki favorit Van Looy šele v drugi skupini

MANTOVA, 23. — Pierino Baffi je zmagal v dirki Milan—Mantova, ki se je zaključila s finalnim šprintom osmorice. V poslednjem trenutku je prehitel Belgijca Vannitsena, kateremu je Ciampi na dokaj nekorekten način zaprl pot. V vodilno osmorico bi moral privoziti na cilj tudi debutant Tamagnin, ki pa je 30 km pred ciljem preluknjal zračnico in zaostal.

Tempo vožnje je bil zelo hiter, kar dokazuje povprečna hitrost nad 43 km na 229 km dolgi progi. Odločilen za izid dirke je bil pobeg 19 kolesarjev kakih 30 od starta. Ta skupina se je na vzponu pri Castermano skrčila na 9 in končno na 8 kolesarjev, ki so skupno začeli zaključni šprint.

1'25" za njimi je privozil na cilj Dante, kakih 10" pozneje pa skoraj vsi ostali, med katerimi je bil tudi veliki premaganec Van Looy, katerega je presenetil pobeg devetnajstorice in kateri se pozneje kljub prizadevanju ni mogel več prebiti v ospredje. V zaključnem šprintu glavnine se je uveljavil Benedetti.

Vrstni red: 1. Baffi 5.14'30", 2. Vannitsen, 3. Conterno, 4. Ciampi, 5. Cestari, 6. Nascimbene, 7. Brandolin, 8. Martin vsi s časom zmagovalca, 9. Dante z zaostankom 1'25", 10. Benedetti 1'35", 11. Albani, 12. Padova itd.

—«»—

Baldini na «Vuelti»

BILBAO, 23. — Organizatorji kolesarske dirke po Španiji so sporočili, da se bo tudi svetovni prvak Ercole Baldini udeležil te največje španske etapne dirke, ki se bo začela 24. aprila.

Smuški poleti v Kulmu (Avstrija)

Reakcijski pilot Yggeseth pred Nemcem Recknaglom

Jugoslovan Šlibar 16. med 32 tekmovalci

MITTERNDORF, 13. — Norveški reakcijski pilot Yggeseth je zmagal na mednarodnih smučarskih poletih v Matterndorfu pred Vzhodnim Nemcem Recknaglom. Na tej veliki skakalni prireditvi na pobočju Kulma, je nastopilo 32 tekmovalcev iz 12 držav, med njimi tudi Jugoslovan Šlibar, Jemc, Rogelj in Zidar.

Prvi dan je bil najboljši Yggeseth z 224 točkami in rekordnim skokom 127 m. Drugi je bil Avstrijec Leodolter z 215 točkami (115 in 104), tretji pa Recknagel z 213,4 točkami (105 in 106). Od Jugoslovanov je bil najboljši Jemc, ki se je uvrstil na 22. mesto s 1705, točke in skokom 92 in 91 m. Sledil je Rogelj (88 in 98 m), Zidar (69 in 87 m).

Drugi dan je bil najuspešnejši Avstrijec Habersatter z 227 točkami in s skoki 121, 115 in 111 m. Drugi je bil Recknagel z 224 točkami (115, 118 in 111 m), tretji Yggeseth z 219,3 točke (118, 112 in 110 m). Od Jugoslovanov se je Šlibar uvrstil na 17. mesto s 180,6 točke in skokoma 94, 96 in 100 m. Jemc je bil 18. s 179,3 točke (95, 100, 98), Zidar 25. s 165,9 točke (90, 91, 82) in Rogelj 32. s 135 točkami (77, 82, 64 m).

Zadnji dan tekmovanja je bil prvi Nemec Recknagel z 229,2 točke (115 in 120 m), 2. Yggeseth 225,3 točke (117, 117), 3. Leodolter 223,5 (114 in 115 m). Jugoslovani so se uvrstili takole: 11. Šlibar 200,8 (96, 113), 19. Jemc 190,6 (95), 25. Rogelj 177,3 (97, 93), 28. Zidar 168,1 (86, 90).

KONČNI VRSTNI RED: 1. Yggeseth (Nor.) 668,6, 2. Recknagel (Vzh. Nem.) 666,6, 3. Habersatter (Avstr.) 658,6, 4. Leodolter (Avst.) 653,4, 6. Vitikeinen (Fin.) 611,7, 16. Šlibar (Jug.) 553,2, 19. Jemc (Jug.) 540,4.

17 reprezentanc v borbi za prvo mesto

Jutri v Bolgariji prvi tekmi za mladinski nog. turnir FIFA

Italija igra v otvoritveni tekmi v Sofiji proti Angliji

SOFIJA, 23. — V sredo 25. t. m. se bo v Bolgariji začel 12. mednarodni mladinski nogometni turnir, ki ga organizira Mednarodna nogometna zveza FIFA. Turnir se bo zaključil 6. aprila. Letošnji turnir bo potekal po normalnem izločilnem sistemu tako, da se bo zmagovalec vsake od štirih izločilnih skupin uvrstil v polfinale, zmagovalca polfinalnih srečanj pa v finale.

Od leta 1948 odkar je turnir postal vsakoletni, sta samo dve državi osvojili po dvakrat prvo mesto. To sta bili Avstrija v letih 1950 in 1957 ter Španija v letih 1952 in 1954. Po enkrat so zmagale mladinske reprezentance Anglije (1948), Francije (1949), Jugoslavije (1951), Madžarske (1953) in Italije (1958).

Letos se turnirja udeležujejo reprezentance 17 držav razdeljene v štiri skupine (tri po 4 in ena po 5), program tekem pa je naslednji:

SKUPINA A: CSR, Poljska, Francija, Vzh. Nemčija.

29. marca: Dimitrovgrad: ČSR - Poljska; Stara Zagura: Francija - Vzh. Nemčija.

31. marca: Čirpan: ČSR - Vzh. Nemčija; Plovdiv: Poljska - Francija.

2. aprila: Kazanlik: Poljska - Vzh. Nemčija; Plovdiv: ČSR - Francija.

SKUPINA B: Turčija, Romunija, Italija, Anglija, Grčija.

25. marca: Dimitrov: Turčija - Romunija, Sofija - Italija - Anglija.

27. marca: Pazardjik: Turčija - Italija; Sofija: Romunija - Grčija.

29. marca: Sofija: Turčija - Grčija; Pazardjik: Romunija - Anglija.

2. aprila: Stank Dimitrov: Romunija - Italija; Dimitrov: Anglija - Grčija.

SKUPINA C: Jugoslavija, Zah. Nemčija, Nizozemska, Bolgarija.

28. marca: Sofija: (po otvoritveni svečanosti) Bolgarija - Nizozemska.

29. marca: Sofija: Jugoslavija - Zah. Nemčija.

31. marca: Stank Dimitrov: Jugoslavija - Nizozemska; Dimitrov: Zah. Nemčija - Bolgarija.

2. aprila: Pazardjik: Jugoslavija - Bolgarija; Sofija: Zah. Nemčija - Nizozemska.

SKUPINA D: Madžarska, Luksemburg, Spanija, Avstrija.

29. marca: Kazanturk: Madžarska - Luksemburg; Plovdiv: Španija - Avstrija.

31. marca: Stara Zagura: Madžarska-Španija; Dimitrovgrad: Luksemburg - Avstrija.

2. aprila: Dimitrovgrad: Madžarska - Avstrija; Stara Zagura: Luksemburg - Španija.

V polfinalu, ki bo 4. aprila, se bosta pomerila zmagovalca A in C skupine, ter zmagovalca B in D skupine.

AVTOMOBILIZEM

Dve «Ferrari» prvi na «12 ur v Sebringu»

SEBRING, 23. — Na «12-urni dirki» za veliko nagrado Sebringa sta se na prvi dve mesti uvrstila avtomobila Ferrari 3000. Zmagala je dvojica Gendebien (Belg.) - Phil Hill (ZDA) s 188 krogi, s 1.472 km in s povprečno hitrostjo 131 km na uro. (Rekord proge je bil postavljen lani s 1677 km in s povprečno hitrostjo 139,3 km na uro). Druga sta bila Jean Behra (Fr.) in Cliff Allison (VB) s 187 krogi.

Na tretje mesto sta se uvrstila Von Tripps (Nem.) in Bonnier (Šved.) z avtom Porsch 1500 s 184 krogi.

Stirling Moos, ki je edini prekinil vodstvo Ferrarijev v petem krogu, je bil najprej diskvalificiran, nato pa je prevzel drugi avto Lister Jaguar, vendar je odpadel iz borbe za boljša mesta.

STUDENTOVSKE IGRE

35 držav prijavljenih za «Univerziado 1959»

TURIN, 23. — 35 držav je doslej prijavilo svojo udeležbo na «Univerziadi 1959». V posameznih panogah bodo po dosedanjih prijavah sodelovale:

Atletika: Italija, Bolgarija, Francija, Poljska, Luksemburg, Madžar-ja, Španija, Nigerija, ČSR, Izrael, Jr-ska, Portugalska, Finska, Anglija, Nemčija, Indonezija, ponska, Libanon, Pakistan, Nizozemska, Švica, Gvatemala, Irska, Iran, Avstrija, SZ, la, Brazilija, Nikaragua, Mehika.

Plavanje: Italija, Bolgarija, Francija, Poljska, Luksemburg, ČSR, Madžarska, Finja, Španija, Nemčija, Izrael, Anglija, Indonezija, Niska, Libanon, Brazilija, Avzozemska, Švica, strija, SZ.

Vaterpolo: Italija, Španija, Madžarska, Nemčija, Nizozemska, SZ.

Odbojka: Italija, Bolgarija, Francija, Tunizija, Poljska, Turčija, Madžarska, ČSR, Nizozemska, Nemčija, Libanon, Irska, SZ.

NOGOMET

Italijanski nogometaši olimpijski kandidati

RIM, 23. — FIGC je objavila uradni seznam «P. O. 60» (verjetnih olimpijcev 1960, oproti igre v Rimu.) za olimpijske igre so nogometaši Izbrani nogometaši so naslednji:

Do 18 let: Bercellino (Juventus), Cassani (Legnano), Cella (Torino), Cera (Verona), Facchetti (Inter), Ferrario (Milan), Galeone (Simmenthal), Magazzu (Messina), Mascalaito (Inter), Mazzia (Biellese), Nolti (Milan), Novelli (Spal), Pianta (Padova), Renzulli (Juventus), Spigno (Genoa), Volpi (Simmenthal).

Nad 18 let: Aldi (Spezia), Barnacci (Cassino), Bergallo (Finali Ligure), Bettini (CRDA Tržič), Caramanno (Juventina Palermo), Ciancianaini (Ferrarese), Giuberti (Rapid Parma), Matalone (Juventina Locri), Nenci (Solvay Resignano), Ore (Pro Tivoli), Panu (Calangianus), Penso (Clodia Chioggia), Recchia (Mancini Civitavecchia), Smeriglio (Igea Virtud), Strulli (Monsummanese).

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska tiskarski zavod ZTT, Trst

ANDREJ BUDAL

ŽUPAN ŽAGAR

32.

Pozneje se je nameril na dve dekleti, ki sta po grapavem kolovozu vlekli star koleselj. Naložili sta bili razno pohišno drobnjav, pod katero je ležala temno pobarvana lesena hišica.

«Za kaj vama bo ta spovednica», je vprašal Žagar.

«Če za drugo ne, za kurjavo», je rekla starejša. «Nimamo s čim kuhati».

«Pred vojno spovednica ni bila vaša», je oponesel Žagar karajoče.

«Bilo pa je marsikaj drugega našega, česar zdaj nismo več našli. To bo vsaj nekaj odškodnine».

«Sami si je ne smemo jemati».

«Vsi si jo jemljo».

Dekleti sta vlekli dalje, kar sta bili naložili ne meneč se za županove opomine.

Žagar je videl še nekaj prizorov, ki so potrjevali poslednje opravičilo obeh deklet. Zamišljen je zavil izpod skal proti vasi. Bližal se ji je od zapada. Od te strani je bila strašnejša kakor prej od severa. Vojno neurje je butalo vanjo od te strani; zato ni bila niti ena zapadna stena nepoškodovana. Žagarju se je stisnilo srce. Kako se bo živelo v groblji?

Prva človeška bivališča, ki jih je srečal, so bile lesene kolibe, prinesene izpod skal ali od drugod.

«Cigani smo», si je tiho priznaval, pozdravljajoč tu in tam vračajoče se izgnance in ozirajoč se po bedni siromaščini teh lesenih krovov. «Vas premožnih kmetov in pridnih rokodelcev je zdaj podobna ciganskemu selišču».

Med suševinami samimi so tudi stale marsikje barake, ki so jih od daleč na pol podrti zidovi prikrivali očem.

Žagarja je vleklo v njegov konec, da vidi dom, ki ga je bil tako nenadoma zapustil. Tesnoba, ki je v njem od koraka do koraka naraščala, je zdaj dosegla vrhunec. Obstal je na dvorišču in nemo strmel v pogorišče in podrtijo pred seboj.

Razdejanje ni bilo hujše ko drugod po vasi. Trije zidovi so bili še precej visoki, a napočeni. Bati se je bilo, da jih močnejša burja podere na tla. Strehe ni bilo. Skedenj in hlevi so bili tudi precej podrti. O pohištvu in drugem blagu ni bilo več ne duha ne sluha. Precej nepoškodovana je bila klet. Jama na dvorišču je bila prav taka kakor ob Žagarjevem odhodu. Iz kleti je pribežala rejena podgana ter se skrila v kamenje.

Še nikoli se ni zdela Žagarju vojna tako nespametna kakor ta trenutek. Zamolklo pobobnevanje daleč na zapadu ga je obenem opominjalo, da te nespameti še ni konec in se je samo torišče divjanja in uničevanja premaknilo za toliko in toliko sto kilometrov dalje. kakor bi vojna pošast, ko je tukaj vse potrla, planila na nove, nedotaknjene kraje, da se njena besnost znese tudi nad njimi.

Ali je vredno popravljati? Ali se fronta ne pomakne več proti vzhodu? Ali se vojna pošast ne vrne več?

Misli so kakor obstreljene ptice onemoglo otepale po razritih, okrušenih zidovih.

Žagar je krenil v osrčje vasi. Za cerkvijo je bilo treba preskočiti nekaj razpadajočih jarkor. Hiša, kjer je bilo pred vojno županstvo, je popolnoma izginila; niti njene groblje ni bilo videti.

Poiskal je tajnikovo hišico. Ta je imela še nekaj strehe. Pod streho je stala vegasta koliba. Tajnik, suh in siv, je stopil na prag in pozdravil.

«Tukaj uradujem», je rekel trpko.

Žagar je vstopil in sédel izmučen na nizek zaboj.

«Dobro, da so tudi vas izpustili», je dodal tajnik. «Zdaj lahko začnemo z obnovo».

«Tam doli še grmi», je pomigal Žagar proti zapadu.

«To je daleč».

«Seveda, začeti je treba. Ali ste videli, kako je pod skalami?»

«Videl. Ljudje vse skraja odnašajo».

«Kradejo, recite, kradejo, ne odnašajo. Vojna jih je čisto zmešala. Prepričani so, da delajo prav. Ne vem, katere ruševine so hujše, te, ki ležijo po dvoriščih in ob cestah, ali tiste, ki so ljudem vest pokopale».

«Potrebni so. Jemljo, kjer morejo».

«Vem, da so potrebni, pa ne klavirjev, slik, preprog. Sestavite opozorilo, naj vsakdo le svoje išče».

«Če bo kaj pomagalo».

«Če ne bo, si bo treba izmisliti kaj drugega, uspešnejšega. Obnova mora biti poštena».

Določila sta še to in ono za prvo silo. Tajnik je za prve dni ponudil Žagarju prenočišče v svoji kolibi.

«Pogledam, kako je v naši kleti», je odvrnil Žagar. «Če tam ne najdem kotička, rad sprejmem vašo uslugo».

Dom, čeprav podrt, se mu je zdel le dom. Utaboril se je v domači kleti.

16.

Prva noč med domačimi zidovi je Žagarja nepričakovano okrepila. Vstal je spočit in močan kakor še nobeno jutro, odkar ga je bila vojna pahnila v gozdove. Odločnih korakov je stopil v jutranje sonce, ki je s prvimi žarki zlatilo ruševine in barake, ter se napotil k tajniku.

Podpisal je razglas proti ropanju pohištva pod skalami, ukazal najeti nekaj delavcev, ki naj postavijo barako tja, kjer je nekdaj stal občinski dom, pregledal s tajnikom vso vas, določil prostore za živila in odredil še to in ono, kar se mu je zdelo najpotrebnejše.

«Preden bo to storjeno, se zopet vrnem», je dejal. «K družini pogledam. Še nič ne vedo, da sem doma. Pisal nisem, ko še sam o sebi nisem ničesar vedel».

Naglo je odkorakal proti mestu in postaji. Hoja je bila zamudna. Cesta je bila na več mestih razrita, razkopana. Treba jo je bilo večkrat obiti. Žične mejice so tu in tam zapirale pot. Ogibati se je moral razsejanih granat in drugih izstrelkov, o katerih ni bilo jasno, ali so še nevarni ali ne.

Odpeljal se je s prvim vlakom. Spočetka je tudi vlak vozil počasi. Tir je bil le za silo pritrjen. Prvi most je bil iz lesenega in železnega tramovja, zbitega v naglici in začasno; majhna hitrost se je na njem znižala vlaku do polžje počasnosti. Na postajah in tudi izven njih se je vlak ustavljal po potrebi, ne po urniku. Teh potreb je bilo precej in so bile dolge.

(Nadaljevanje sledi)